Sammanställning av delar av Kristoffers landslag, ...

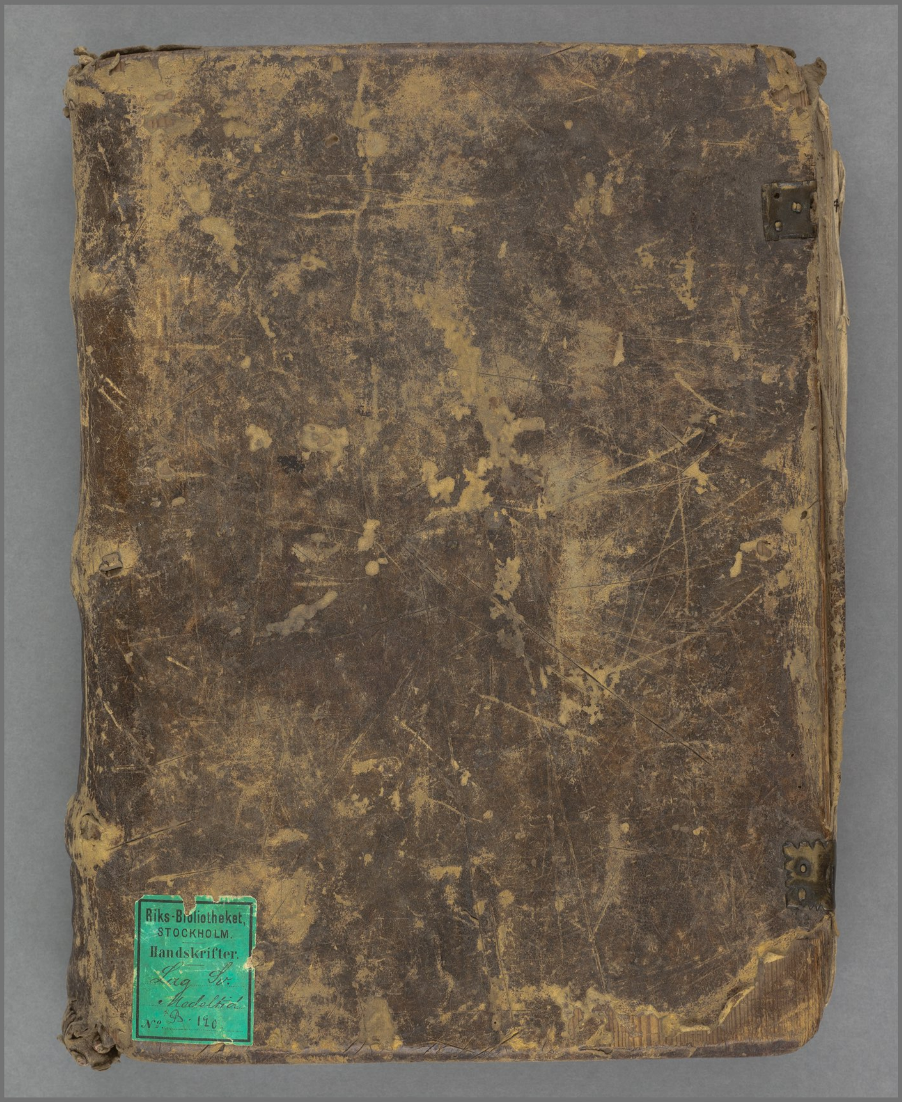

B 120

Tillkomstår mellan 1464 och 1475?

Digitaliserad år 2019

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

Sammanställning av delar av Kristoffers landslag, ...

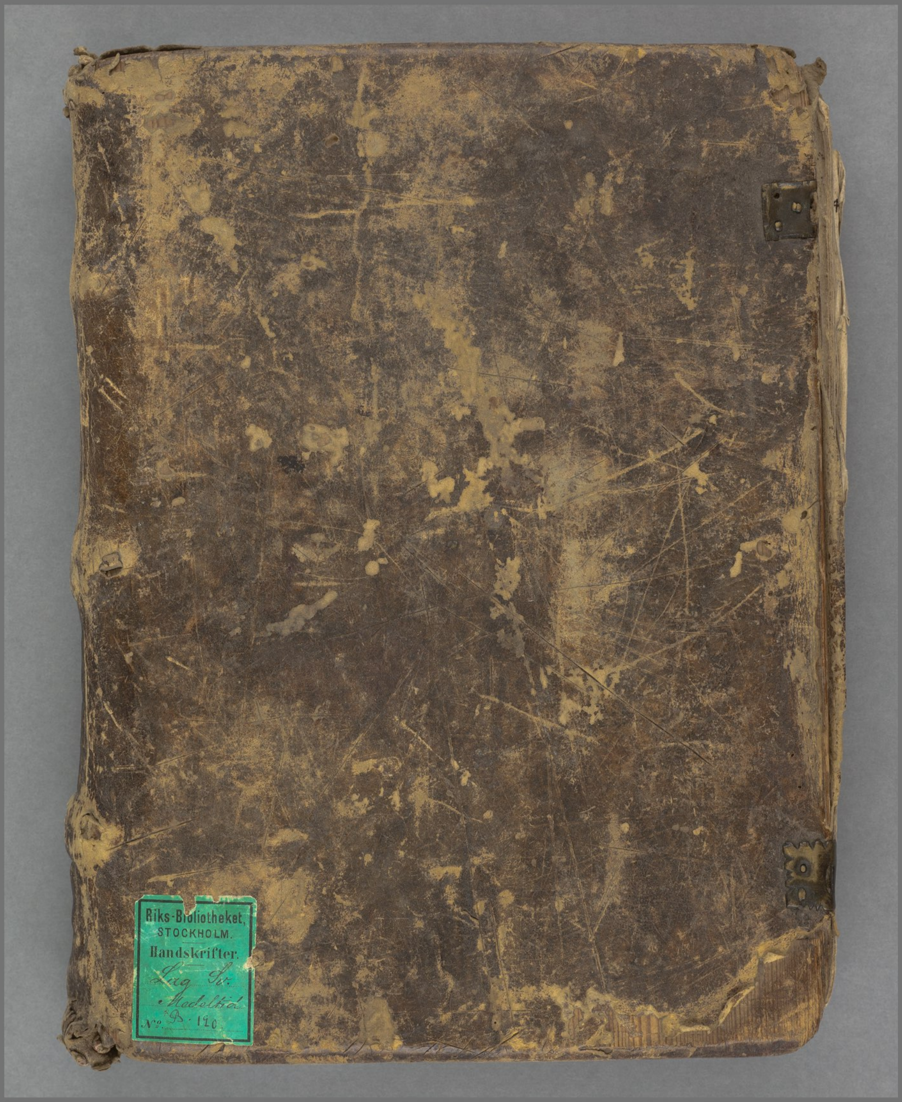

B 120

Tillkomstår mellan 1464 och 1475?

Digitaliserad år 2019

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

Riks-Bibliotheket,
STOCKHOLM.
Handskrifter.
Lag Sv.
Medeltid
№ B. 190

[...]emo utrū amore an odio
dignus sit. sȝ oīa ī futurū seruant in
certa. eo qđ uniuersa eque eueniant
iusto et impio bono et malo. mū
do et immundo [...]
malas et sacrifi[...]
cut bonus sic [...]
rus. ita et ille [...]

I. T. A.
BVREI
POSSES-
SIO.

Hoc est pe[...]
omnia que sub sole fiunt.
quia eadē cunctis eueniunt. Vn
de et corda filiorȝ hominū im
plentur malicia. et cōteptu in ui
ta sua. et post hec ad inferos de
ducentur. Nemo est qui sēp uiuat.
et qui huius rei habeat fiduciā.
Melior est canis uiuus leone
mortuo. Viuentes enim sciunt se
esse morituros. mortui uero ni
chil nouerunt ampli. nec habent
ultra mercedē. quia obliuioni
tradita ē memoria eorȝ. lc. viii.
Amor quoq; et odium et inui
dia simul perierūt. nec habēt
partē in hoc sclo et ī ope qđ sub
sole geritur. Vade ergo et comede ī
leticia panem tuum. et bibe cū
gaudio uinū tuū. qa deo pla
cent opa tua. Omni tēpore sint
uestimenta tua cādida. et oleū
de capite tuo nō deficiat. lc. v.
Perfruere uita cū uxore quā
diligis cunctis dieb; uite
instabilitatis tue q dati sūt tibi
[...]bore tuo qđ laboras sub sole. Quod
cumq; potest manus tua facere
instanter opare. qa nec opus nec ra
cio. nec sciencia nec sapiencia erit
apud inferos quo tu pperas. [...]
Verti me ad aliud et uidi q; sub so
le nec uelociū esse cur[sum]
nec fortiū bellū. nec sapiēcium
panē. nec doctorȝ diuicias. nec ar
tificum grām. sȝ tēpus casumq; ī om
nib;. Nec scit homo finē suū. sȝ sic
pisces capiuntur amo. et sic cōp
henduntur laqueo. sic hoies capiū
tur tēpore malo. cū eis extēplo su[...]
In illo tempore Exiens ihc MARC. [...]
de finib; tiri. uenit p sidonē
[...] ad mare galilee inter me
dios fines decapoleos. Et addu
cunt ei surdū et mutū. et de
precabantur eū ut imponat illi
manum. [...] EVANGELIA
Surdus itaq; frs mirabil[...]
a dño curatus genus huma
num designat. quod ab errore di
abolice decepcionis diuina mi[...]
et grā liberatū. Obsurduit na[...]
homo ab audiendo uite uerbo
quam mortifera serpētis uo[...]
contra dūm audiuit. mutusq; a
de di effectus ē. ergo q cū seduc[...]
colloquium habere presūpsit.
Et merito clausit aures
ad audiendam sui crea
toris uituperationē ser[...]

166. Kg. Bibl. N:o 37.

Bimmanni Lands- och ——— balkar Wästg. Lag

xxxiij Ef en man gingh a then som konunger haffuer tagit j sin dom fyrir
xxxiiij Egh than som bryttha konungs dom ellar konungs dom haffuer
oc huru han matis skall
xxxv Huru konungar egar hwaspa thy ratta som galdh aff aditom krafio
xxxvi Egh than som barsaat j konungs parkom oc hwad konunge parka ar
Tolff skwlla swarias j lagsagu hwarrio som rat skullo skirka
xxxvij Oc huru folgha oc ratta offuer thöm som bryta moth konunge
balkanom oc som tecta edh
Huru watzginga skulla kravis oc konungas thym som til kavis
xxxviij komma fellugar for the xij oc wm han haffuer nokom aff
them xij willegon warit

Swerigis rikia at aff thesna warild samans komit aff swea
landh oc gotha Swaca kalladis nordanskogh oc gota son-
nanskogh tvanna ara gota j swerika östgota oc wästgo-
ta fins goda naffn j flerom landom fast standandum weth j
swea rikia for thy at aff thöm wtfiredis gota naffn j
mar landh som skrifftan sigar Thatta rikit haffuer j
syk syio biskops döma oc xi lagmanz döma nu landma
som tima Forsta ar ärchobiskopsdömith j wppsalom
som haffuer j sik eth lachmandz döma affuir alt wp-
land Annat ar lindköpings biskops döma som haffuer
j sigh ij lagmandz döma östgötland oc ölandh Tridia
ar scara biskops döma som haffuer j sik ij lagmanz döma wä-
stragötlandh oc warmalandh Fyarda ar strängnäs bisko-
ps döma som haffuer j sik ij lagmandz döma swdarmanna land
oc narika Fempta ar wästeraas biskops som haffuer j sigh
j lagmandz döma wastmannaland oc dala Siatta ar waxsiö
biskopsdöma som haffuer j sigh thy haradis lagmandz döma
Syunda ar aboo biskopsdöma som haffuer j sigh ij lagmandz
döma nordfinne oc södarfinna

Se Christoffers Landslag, utgifven af Schlyter, Lund 1869, förel. sid. XVII.

Om de i slutet af denna handskrift befintliga, till Westgöta-lagen hörande stycken, se företalet till den af oss år 1827 utgifna edition af nämnde lag, sid. XXXVII, XXXVIII.

H. S. Collin C. J. Schlyter

Owar alt swerikis skall aff konungx krona allar konung
j wara wtan en han skal styra oc radha borghom oc
landom wppsala ødom kronona godz oc allom konungx
ligom ratt oc skyldghaldom ensamt skal hafwa dølgha iij
drap oc dana arff oc sakøre bruth sin effter alt swerike
som lagh oc rattar ær Thogh swa att andalighit oc wæralz-
ligit frælza mwnta sin prewilegia oc gaffa frijhet Enthe
aff tessom fornamdom som før ær sacth maa konungar min-
ska for androm konungom Gør thet nokar konungar agha
tha then waldh effter kombir thet atter kalla oc taka om
han gittar Alla oc the som j hans riga bygga och boo
agha oc skulla hanom lydna holda bud hans standa och
til tianoste wara særlige j landomarom land at wærna
oc ey yttarmæra mz harfard fara wtha godwilgha tøgir
Nw ær til ritit j swerike konungar waliande oc
ij ey arffwande æn the konung wil haffua tessom
landom At fornefdom lagmanne oc hwar aff lagsaghu sina skul-
la mz samtøkkio thera j lagsaghu boanda ærlos xii man taka
wit na oc swella mz them j fornamdom dagh tymaliga till mo-
mast tyngx krama konungar at walia the forsta skal ægar lag-
man aff wpplandom haffwa oc the mz ham nada atto han till ko-
døme thar næst haffwer lachman affther androm Sødr-
mana østgøtta ølandz thyhærad wæstgøta wærma nær-
kia wæsmana oc fyndlandz thær agha ham till konunga krona
oc konungx døma landom radha oc rika styra lagh styrkia oc
fridh hælla tha skall han dømas till upsala ødha Hwelkar
een aff thwiskom føddom oc halst aff konunga synum æn
the till æro aff allom them tessom lagmana rostom allom

balkn

Flestom lachmannom till nämdom wordar till konungs takin
skulla förnämda lachman han til konungs döma

iiij Nw ær at aff sama dagh oc stadh agar konungar allom sin
rikis boandom tryggia eda syna ganga. Försto artikla
ær at han skall älska gud och the helga kirkia rätth hina
stirkia oc staddom allom konungsligom ræth kronona oc allom
swerigis almoga. Annar artikla ær at han skall alla rätwyssa oc
sanningh stirkia älska oc göma oc alla wrangwyssa oc osanindh
oc allen orätt nydar trykia bada mz rätt och konungsliga wal=
de syno. Tredia artikulus ær at han skall tröggar oc troo wara allo
almoga synom swa ath han skall ængan fatigan alla rikum för
dærwa a lyff alla lymma utan han ær lagliga forwunnez som
lagh till sigia. Ey skall han ok ei uta ledis nokits godz frist alla
lost aff adrom taga allar aff handar lata utan æfftar
lagom oc lagadomum. Fiærda artikulus ær ath han skall mz syns
radz rade j rike synu swerige styra oc rada mz swenskom ma=
nom jnfæddom och ey utlænskom och at han ey utfæddom ino
j radh hans j swerike tagy ey oc lata thessom alla landom rade
ey upsala ödom ellar swa gamla kronona godzssa at ingen ino=
nes alla aff sama lagh weet hwar thz wndir kronone kom. Fæm=
ta artikla ær at konungar agar göma hws oc land mz arlikom
jngeldom thira oc landamærkom oc wattia æfftar maktt
syna swa at jnthe aff thessom forlsom mynskas for thy ko=
nunga æfftar komblit thi at han egar waldh thz mz rætt
rettu taga alla worda sköth konungs döma. Siette döma
alla mynna. Siwnda ær ath konungar agar w lyffue
wedh uppsala öder kronona godz oc ärlige laga urskollar

Aff landom synom ock ingan nyan tiungha ella j lagh j
land syth leggia vthan mz swa forskællum ath först ær vt=
lænsker her hædan allar eyr ærw walia landh hans haria
ællir nokot sættir sigh j moth konunga oc konungx sigh ær
androm landom warth gyptir ælla barn syth son ællar dot
tir giffta Allar konungar skall kronas ælla eigh gatw syna
tygha Allar konungar toff twi sin ællar vppsala ædha byg=
gia j tolkom fallom tha skall bestiorna oc lacman aff lagh=
sagw thwrio oc sex aff hofmannonom oc sex aff almoganom
the mallan syn waga hwat giels almoge skall däghliga göra
konunge synom Siwnda ær at konungar skall kirk
kiom klærkom oc klostrom stedhastwm oc swenom ock
hwars thera gionom oc godzom alt gamulth frælza fry
heth oc priuilegia halda ock swerikis lagh the som almo
gom mz godwelia oc samtökio wedhertogit haffwa holda
oc styrkia oc waria swa ath engen vlagh gangæ offuir
rikis lagh Særliga at enghan vtlentzskan rættæ radha
[illegible] j rigith almogonom till twnga oc ingen ny lagh gi
ffuis almoganom vthan jaa och godwelia thera fangnom
than skall oc almogen synd stiddar oc stadzsa sanligha then
j stagar som mz stærkth oc mz lagom wäll liffwe swa for
wstutligom oc vitangiwissom vtlandzskom som fört vorh
lanskom sanliga j ammindza haffwa oc halda oc styrkia
kirkia fridh oc thingx fridh qwino oc hemfridh allir fridhit
ökia och wfridh forganga æfftar thy sam konungar ær
rætwys till jiw egart konungar edh syn swaria a bogh oc
helgadoma j hand syna halda Oc swa sigia swa beddit

balkir

Jagh mik gudh hullen badha till liff oc siäll konfitio sta
ma[a] och sta erik konungh och all helgon och helghadoma
Jagh aghollar ath han skall alla wtwalda oc forneda ath sut
jagh stirkia och halda äfftar konunst oc bästa samwiti
myo och aghar konungar mz wppholna hans syna gudh
oc almwgom syna a tröghia och troo loffwa edh syn ath hol=
dha wedh allan allmwga sin wgan och gamlan foddan som
fodden wedh okärtan som kärtan wedh frawarunda som närwa=
randha och konungx edh görda och mycho kiwtha wthan hal=
sant skia mz alla godha och sligha mz konungsligo kiärligh
synom Gudz kärligheth i sec mz konungha waarto och allo almog=
hans Tha han är swa aff lagmanom och landzmanom wal=
dit och till konungx dömdit och haffuit edhe syna gangit
som fför är sakth tha är han lagliga konungar yffuir alt
swerike Sydan maa han lan lana rika syna styra oc alla thy
som för ar sakth thz till ä tyga syns aff gudh högsta dom
haffwa yffuir alla wärilzsliga domar oc almogens kärta=
maall äfftir laghom äller äfftir wthsletha fiolla san=
nudh göra hwad han hallit wöll aaaaaaaa

Nw ägthir lagman ok wplandom och hwar aff lagsagw
synna och allir almogen i mz them närwarandom
tha konunghar tax tessa edha ganga thetsta ath ar ath
allir almoghan ok swerika boende skall han for konungh haf
swa waldh hans oc allan konungsliga rätth stirkia Anadh
ath är ath wy skolom hans rätha lidno holda och budh
hans fullkomna ok allo thy som oss swarliga är badha
for gudh och dannamanom ham ath kiudha oc oss at göra

allom ätt halim hans och wardom Thredia är ath wy skwllom
ha[no]m troo och hwlla tiänasto man wara skulliga mz härfärd
till landmärkis rigtha och landh mz ha[no]m waria Fiärda är ath
all almogen som aff allir haffuir warith och än är skatt=
skolloghär ägha och skall alla ärligha vthskollar syna ko=
nunge synom giffua och vth göra mz godhom wilia wtha allom
trostom hona flöttya oc föra äfftar konungx wilia p och sied=
ffua thra stath Sydan skall lagmadar oc allmuga aller edee
thoira swaria a bogh oc helgedoma Tha äghar lagmadar thad
syna wpp holla bedend sigh oc alom almonom swa gud hwlla
bada till lyff oc siäll Jomfrw sta maria sancte erik konungh och allhelgo
och helgodoma the han aa haldit ath the skullo alla wptal=
da oc försuarda Jacob wydh konungh syn holda oc styrkia aff
konunxst oc basto samwyti syno oc mz wppheldwm handum
gewdh oc konunga synom aa tryggia och troo syno loffua eda
thörtra ath hollda oc mz thessom edhom och thrölofwan
som lagman och almuga haffuir swarith oc loffwat konu=
ngha synom bindz bada wngar oc gamall föddir och vfödd
dir ofar som kan starwarande som närwarande som edhe
swaro och thrölofwada

Nw äghar konungar erikx gathu swäria tydha och lands=
vi man ägho ha[no]m fölgha och gisla sättia och sielfwer är a
oc ede swärio thesso som för är sagda Nw äghar konungar
j landa och lagsagu hwario loffua oc sätta ath tha skall
them alla syng edha holda som han swor wed morastein thaa
han först till konungx togs oc äghar almugen loffua konunga
tez sama halda som the j vppsalom swoo Nw äghar tha

hatthsilles vm landz sytt ydha tha eggha the af vplanda lagsagw
boanda atw følgha thøm offuir lagsagw thera och till strenge=
næs Thr egghw sudhermæn wedhir taka oc thøm mz gislom och
gyslom syna mótha och følgha thøm till swyntuna Thr skullo
østgøtha mótha thøm mz gislom synom och følga thøm genom
landz sytt och till mædhanskogha tholawedh Thr skullo sina
landz vngeru thøm møtha oc følga thøm till ther eggha thøm
westgøta mótha mz gisludom oc gislom och følgha thøm till tha
imonda bada Thr eggha thøm nerikia mótha oc følgha thøm genom
landz sitt oc till vpphærgabroo Thr eggha thøm westmæn mo=
tha mz gislom oc sydh oc følgha thøm till østenbroo Thr
skulla thøm vplandinga mótha oc følgha thøm till vpsala Nu
ær konungher till findlandz koma tha skall ærchebiscop alla
en aff hans konungx radha mz biscopom aff aboo bædha gødh
oc amanga anama eedha som scriffuit staar A konungx we
gna oc watn swa fast som konungher ther sielffuir gjorde Tha
ær then konungher till landz och ricks komin laghlica Och en
by gatw sinne ridhiu haffuar waldit som laghs till sighar
oc mz eedom oc alldom landom oc landzmanom sino giorth
alth ther han them oc the thøm eggha gæra

vii Nu tha konunger will tha skall han af vpsalom wi=
gias oc kronas allar och almanstadz af ryghia fo=
no afftan welia oc fallom sino tho aff ærchiap ærchio
biscopond helst for wardughet skuldh begia tintia

viii Nu tha konungar walt ær tha egir han radh sit
taga oc walia forst ærchiapeskope och swa ly=
da biscopa swa magha aff them thøm fallith ær aff them

som i hans rykia boo oc andra klærka som hanom æru
nittha Tholff eghu i konungx radh war aff rydhærom
Oc swena oc æy fler The forde biskopa oc klærka
riddara oc swena eghu konunga edh sin swæria Forst
skullo the swæria i gudh oc helgadoma som thee i
holda ath the skulla konungha thz radha som the wi
tha fore gudhi hanom oc landha hans nøtogth oc ganglight
wara thz æy latha for wyl skuldh frænsæmis magsæ
sæmis ællir wenskap Annadh thz the skullo han styrkia
till rætwisons radh mz alla makth sinna ath han mogha
alla the edha som han haffuir rikena swarith Oc
almogam them wal ath holda Oc thz sama skullo the
sialffwa ratta ath holdha Thridia ath the skullo alth
thz lønlighith holda som konungar wil lønlight haffua
oc hwarghom openbara thz hanom ællir hans rikia mag
skadha aff koma

Hwar som talar a konungh ællir konungx radh een
ælla fler thz a thera hedhir gaar ællir æra oc ka
thz æy fulbyrdhya wittna thz ij godha man thz hordo
wordha halzhuggan Talar andre smaligh ordh som
æy gaa a hedhir ællir æro bøtha xl mark ællir ligge
i konungx hæktelsom een manadh oc ætha watn oc brødh

Nw wil konungar a giffte gangar oc høstru syna
morgon gaffwa giffwa the morgwngaffwa aghir
giffwas mz samtøkia oc radha oc radha bada bi=
skopa ryddara oc swena the i hans radha æru Oc æy
andhrom ludhom hwro møkin han skal wara Æy aghar
konungar hwil ællir fæsta giffwa wthan giffwe aff la
dom ællar gardhom Æy aghar the morghongaffwa langar

standanda æn hon hwat lifsdagha | Æffter hwa daghar
eghar hon vndir kronana gangha ær thz swa ath
drotningh will ok giffto gaa alla vdlandis faar ok
ai ok rikiana bliffwa mz sina satw tha eghar thz
konungar som rikith haffuir hena løsn gyffwa | Æffter
sins radz samtykio hwerw mykit thz wara skaal | haf
fwa engthin waldh the morgongaffwa aff hna taga
madhan hon wgiffth ær och ok landana bliffuir wta
thz fins mz openbar garningha | ok fullom skællom Æt
hon satir sik moth rikiana ok thy som rikiano maa
koma till skada Tha haffuir hon forgiort morgo=
gaffuir sina ok løsn och ai allis

xi Thessam lwndom agha skalsis man synom konu
ngha tyana | hwelkin man skalst will haffwa sik
godz | hwad han ær haller riddere ællir swend ængo
vndan tagnom han skall haffwa swa goden hæst ath
han ser well wardir xl marker swenska pæninga ba
tenta ok ai warita Ok thz fullt wapn | bada a liua
ma och a bena ængo vnden tagna | thy som ten go
dir man maa sigh ma dir warta | Attanda dagh
æfftir sancta pedirs dagh hwartha aar skall wapna
syn haffwas ok vpsalom | aff alla biscops upsala ok
strængianas aff sydirmana landa ok østrabiscop aff
narikia ok lindkøpingh aff østragøtland kindz tiwst
wyddoo ydir the twetha wist grana wisingsø ok kal
marnom Aff kalmarno fogety Ok ølanda ok rytaholm

Aff thiohäradh y fallenbygh Aff badom hallandomen nor-
ra och sodra y skarom aff wästergötlanda Aff daal y
tingwallum Aff wermlanda y aboo Aff allo findlanda Kan
thz swa wara ath nokut aff bondom wil skiotzsis man
wordha tha skall han sigh rödha innen thima dagham
mz hast oc wapnom swa ath the som wapnasynen skullo
skoda a konungs wegna skodi bada mandom ska gödhe hans
hast och wapn oc än han formagh thz skiotza wppa holda
mz godz Alla skulla skiotzsisman till wapnasyn koma Och
hwoirman swa ryddet som swen son wapn a dragom haffwe
oc siälffwir a syna egha sitia ryddir badi mz hast och
wapnom som for ar sakth

vij Wapnasyn skullo skoda a konungs wegna y hweriom forde
stadh oc tyma the man som konungen mz radgiffwa
rom synam thz till sath haffwi door och naker aff sath mar
y thans stadh the skullo oc skoda ath all the skotsia hollis
som for ara sagdh That skulla the skoda oc göra som
the welia haffua wenskap aff konungs synom Och thra
hedh wydher wagha oc engom manna skadia thogom alli
lagan ath the sigh andrum lundom haffwa än sath ar
wthan halla batra än warit badhe hest oc wapn

viij Nw är skiotssisman gamall ar och wfför ath han
hafwir ey siälffwir wppa holla tianaster tha skall
han koma til wapnasynina fore them hona skoda a k
wegna mz hest oc wapnom oc alla thy thz till hörer
och the sen falsk oc haffwe en man mz sigh som fore
han skall tyäna Tha skullo the som wapnasynana for=

forstanda skodar hans fadh oc än mannom som for thän
skall tyäna är nytter till konungs tianist ällir än kad
och than manen wedder han skulias som för hanom
tyänt tha thaghe anan i hans stadh mz sama skälom
kan thz oc swa wara ath nokur tianasta man aff allir
allir kranghdom än är sua ffir fot oc haffir han
son een ällir flera som tyäna androm manna och
äro än daghligha hema nästo fadrinom tha maa fa
dhrin thera tianosto nyutha än wskiptu äru thera i
mällom oc än ällas tha skall en thera i wapnasona
na keen thyma hwarth aar koma a faderns wegna
som föör är sacht

xiiii Nw kan thz swa wara ath nokur fralsisman är
wäll kan fralsa ganga tha maa han än thz gör
uthan tha wapnasonnan haldz tha skullo the som wap
nasonana skoda a konungs wegna wegna wytha hans
forfall och mz hwadh skall han wyll undan fralsit
skulias och fara än aff uthan orlaff thera

xv Äro flere fralsismän saman än een osskilda som är
fadhir oc sönir ällar magom som hans döttir
eghan tha maa een aff them thz är bäst fallin till
tyänasta wppa halla holla mz hast och wapn som for är
sacht oc fralsa them alla saman swa langha the saman
äro vm diskz och dughn än swa bitat the skulias at
tha agha the än syden saman fara swa ath the lenger
wnder eena fralsa wara uthan tyäna hwar fför sigh X

xvi Är thz swa ath nokur dyngffulle till lona sigh wn=
den konana tiänosta tha giori a böndz til thäk=

sens warin alla aff wapnasyn wthan han forfall som a ho
tyssyn oc ingen annar at antigia han wtriko a thaa
a bindz alla liggar i sotta sangh oc thy inga godom ana
nom profsus ath sin a hwor som syna orsakan gy
thar ay swa gyorith sam ullz ar sacth han egar mysta
sitalsa syth som thaffunt thaffe oc thz aldrigh attir
ffaa wthan han wider fidelis konungs nad oth thz til al martir

xvii Rikmar nokur wndir konungs banit then tydh mani
till sranda dragar alla fran konungs ambitzmannan
alla i rayssom som konunghit alla hans ambitsman i
raiso wtsandir hwar sam swa gör haffwir forgyort
lyff oc godz wtan han for aff konungs nadh at han mo
gee syt lyff lossa Rymar han swa ath han ay fangan
wardir aff konungs ambitzmanna faee aldrigh sin frid
wtan han nyuter fordelis konungs nadh Gyffuir konu
gs man nokurom thyssa skull ath than swa gör oc thyn ne
kaar ligga til xii manna nefnd aff raysona oth
rada haffwa namdh hwor thyssa

xviii Wardir nokur man fangan i konunga tianist tha
wegiar konungar han lossa oc hast oc wapn attir
gyffwa oc hans skada lösn göra Kan thz swa wara ath
nokurs falsismanz örs forderffwas innan the ga wt
dragar i rykesis tianist oc han attir kombir i syth heem
tha egar konungar than hast attir galda oc than ha
stin egar wpandwardis konungs marskalka an than ly
ffin alla wyt thz ani skalom at han swa goden hast
mysta döör than annar kast annulls ar sacth ar tha köpa
annan i thans stad til rykasans tianist

xix Nw kvomme tianistaman hasta tersa forderffuer ma
dan the warra i therra hosbanda tianist tha egar ho
sbanden synom siven than hast attir galda som han mi
stir allur forderffuis forra han nar han sender han
i orlogh alla andra syna tianist alla warff oth ay

annars Oc than hæst som husbonden betala skall böör fio-
nerom vpantworda husbomanom än hæstin leffwandh är
oc hwarto sielff tolfta at tha är förgiit aff hans forsomilsa
xx Hær thet siva ath fralssismandz ärff döör ännan then
at wapnasyndin halz oc funtz thet mz lewandis wit-
nom oc fiollom skallom som the haffwa sytt oc wær-
warit ath thz ärfs döö Tha egha the than atta wygna
dagh gyffwa alla lagha siva godan hæst köpa som för-
är sakt oc wppa than dagan honom är tha gyffwen ko-
ma for the formenda man oc wara tha saklös for kon-
unga än siva görs tha egir tha syn wapn the tha wapn-
synen haffz wm han wel sytt fralssa nyota
xxi Haffwir ryddare ällir swen som äfftir sik een äl-
lir flera han skall sytt godz frälst haffwa thet
till ath han är dödir Sidan skall han ällir annar a
hans wegna y ryksens thiänast thiäna for sytt godz
ällir göra skath oc skull som bonde än han är twæmst
fenna wppa halda Haffwir ridder tha dottir äffter
sigh tha maa hon sama fralsa nyotha
xxii Eem änkiom som husbonden atta som frälst tiänte
y thessa dagha oc thera barn som än äro til laga
aldra komen egir frälsa wnnas oskadden allom
almogens rätt mz siva skall at a medan hon änke
sitter tha skall hon fraltz wara oc lödugh for alla
tianist Ath till dagh hon a änder gifftuimall gaar
ffar hon fralssisman tha fralsir han henes godz mz
syna ffaar hon bonde göra skat och skulldh som bon-
da Är thet siva ath änkia alla thessa görs lösta
laga haffwir forgiort thz fralsa som nw är sakt
xxiii Ärchebiskopir maa ryder ryda offwir land mz l hæste
Lydbiskopir mz xxx hæsta oc än meer ryddare
och swena y konungx rada mz xx hæstom oc än mer
Ridder wtan konungx radh mz viii hæsta oc än mer

Skiud dom

Swena hydasta ounderliga mz vi gastom oc ey meer. Dyna
man forsyst mz iij gastom oc ey meer vthan thz ser
i herfærd. Thessom liudom agha the till konungs gydha
hwar som mz fleri hydar boda xl mark ørs thz wa
ri konungs ensak

xviii Nw skulla taffwarna warda a almanna wagum
hwar andra meet wp a thwo mila alla half sthwa
tiydha oc ey fiarmaer oc j stoorbyom rattar the
ey kwnna taffwarna waar haradzsc Oc haradz
namdh skulla leggya oc skyfta bada taffwarna oc
rattaria af hwarwo haradha Efter thz ey oc kasta thz
waghfarandamann ther pag hittir tha haradz sc vi mark
for harada hwarty Thaffwnad skall waghfarandæ
manna hwss lana ewo sompt harbærgha oc stalrwm af
vthgiftom tagh swa at kanada hans ey wt dryffwis
ffædo oc fadir salya til ena naty oc ena maltid
Tyll nøth agha taffwarnare oc harbergarar salya om
the thz haffwa ij ørtu swønska dyrar an thz gallir
i landana manna mallom gamalt faar iiij panninge
dyrar mark smør oc flaskt for thre panninga swen
ska Ens hasta foddir til ena nath for iiij swønska
panninga spaan hastakorn ij swønska panninga dyrar
an i nasta køpstadh øøl oc brødh som gallir i na
sta køpstad a rattom torsdagh

xix Nw koma gasta swa manga ath taffwarnee
hws ey till rækka tha wysa taffwarnar them
til nasta bya oc rattar laggya swa manga till hwar
man som han fremmir at rum faa oc barninghe
for thessa panninga som sagt ær Nw wyll taffwe
nar ey syt ambytta wppa holla bøte tha han iij mark
till thessa skipte swa offta som han thz forsomir Oc

Gesten

Akarkar | Ffalla ay bondir | Oc harbærgha lana som
aru ar saketh bötha iij aura til tilskipta | wayfarande
manna | konunga ok haradha |

xxvi Hwar som walgæstir taffionam prast allir bo
nda | Oc a samma gæstingh thagar aff them mot
thera wilia | Oc thessom waarom laghum | oc hemfrid
i oll mat | korn | allir strafoder | allar annadh ec
hwath thz ar | Wardar han baar | oc atakin alla
fröffrudh till hanom mz fullom skalom tha agar
konungar om han nar staddir ar lyff aff hanum taga
mz swardh swa hösom som laghem konungs fowcta oc
ambitzman the tholighth skea | egar han till sy
gia them boot | Thollka walgastingx man fanga ok
a konungs göma | ok hætilsa satya | oc mz alminn
ens brieff an the ay annars gytha | Wiso lagtingh thr
ar tha skulla the till tingx fori | oc latha ottim
affuir them gaa | Ær ay tingx omma skratir tha la
gman alla heradz bodskaffla upp | oc stæmpna
Almanne tingh samen haradzneds skall thz malit
vansagha | falla the them sagen gyffs | döma tha lagman
alla haradz them wndir swarit | oc ar thz half
marka | warde alla mer tha koma engom bötha
wyddir | Æn ar thz minna | an half marka | ward
bötha tha twegilda iranbötir affuir thy thz war
ar | som a edzörit skilz awama the them wara saglö
sa | Oc them som sakzlösen bant alla gripp alla gripe
looth | bötha xl markr til thre skipta | Nw koma the
undan oc warde ay giwna so sakt ar | tha kæra malse
gandan the walgingh for sokn allir tinga som fram
delis skils | alla for konunga alla them hans doam
haffuir | nar hn forst kan wedir koma tha egar ky
alla them bab dom haffue thz wy a rafft alla lagsting

samindh utleta och keranandom rath skipa som
saketh ær | alth thz ær ær giordit tha gastu aff gor =
oc rydir | thz ær hoffuit | ær masseklanden a kranit
liggha oc thz til heradzinos vardut han han faldit
standa sama rath som før ær saght

xxvii Nu kan thz swa skee ath thz som foira sitin-
wyll sigh awaria hem at syn oc the som awa
laghsingh gør | dirapa sarga sla blodwitha alla
gørt blanad | wppa han alla nosten thz som lydh till
hört | alla gaida hans | forstadhit . ær | ffangas
the at farsta garungh mysta liff for lyff swa ma =
ga aff than dödde hugga | alla stinga | ffor saar
blanadh allit blodwyta thar ær draga til döödh
mysta högh hand fyrer | hwar than thz gyorde oc
warta wgylt alth thz the awalgestana fingha | af
thm for warta | hwad thz ær | dirap saar blodwita
alla blanad | war thwebota alth thz the fingha
som for war | koma thogh alditigh till both alla
fridh for ær masegenden brudit for thy ffangas
the ær | tha koma felogan for konungh ellr thm
hans dom haffuat | oc haffwa sidhen halff manadh
dagh | Nu brudit gestin wrededen aff gorde for thy at han
fikz ær allan syn welga gesta oc gör han anan thyna
for thz sama | dirap saar blodwita alla blanadh lag =
ligha til wmmen standa sama rat for ær sagdut
alligs wm all maal egnit taffwarnes hosbonda hab
höstrita bam oc hyon awaryt bode fridh oc lage tha
the ær gastis | Hwat som tagut ær waldzwiston

xxviii aff hans handom haffwit hws

forra skulla utnatz mz xij manum aff thæ som
kunnogligen æru fförst aff löser inhäs ratkya æn the
till tha matz hwes hans afarkia æn hwes til tha ma
tis wordh tha swa at bydda man oc skölda man
hans haffwi mark til yordh attirlössa thman matz
oc aat som hwn staar kan æn atirakkya bada forra
konunga malzseganda oc hærada tha bÿsta for allom
swa aff mark som mark wethan ok gallam tha matz
först malzsegadonom syn fiolla rættir ok sydan fiol
lar konungs rættir Och egar konungs nes for arwo
da oc kost thra tredyngh aff allum dombirwo kog
haffwa an tio e tredecimo cao

xxxiiii Nw kombr oloÿit for konunge som liff haffwir
a annan wm saldh tha egar konunger thæm
som afraedan ær æn han ær æn til swaro som ka
rwes til en man aller thwa satia j the landsskapana
som han boor som til krær oc for enom alla twen
skall thæm som afrar afrarandonam thæt gör oc thæ
thæn dagh som konungar for læggar mz syno opne
liffwa alla skall han latha möta syth æta breff
oc wyta sygh han haffwa giwllit æfftar ladzlago

xxxv Hwar som bardhar j konungs parthom hwo thz
halzst ær haffwi forgyort hæstom oc arnburg
stom synom oc a xl mark syggr thz til hærvdz ne
lum han wardher wydh fæstra gingar tagyn oc
war thz konungs ensakz konungs parthar ær konungs
enskollugha ægar som wpsala ödhe oc annar tollzet

xxxvi Nw kan ko naskot bÿrias mz konunga af
thy som j konungs balkana stander tha egha
war xij man til skrivkada j thworio lagsagha sa
tölka oc walda oc til nedhe aff konunge oc lads
manom oc the skulla haffwa arth oc arbeya til
ath wpleta oc openbara j syna landz skapi som
thyt worder vrat skipat affwort sec alla the som

almugen ofrijda mæþ thessom eþ ok skullo thina edh
swaria a gudh ok helgadoma the aholla ok thyssa thog
ofeilis haita ok sygia swa wy bydiom eff swa g
hialpa ok the helgadoma wy ahollom at wy skulo
engen than saklan gora som saklos ar Engen
ok tham saklosan gora som saken ar æfftir
thy samlovty ok skalom som gud haffuir oss lath
ok thz ar latha for fira insamno skull magsamno
vedde wenskap alla nolrtta wyldh ok biudom
wy oss hyalffwa alla forvedh arlos ok the som ay
folgya i thessom bolz wbriutliga holda skula vn-
dir sama for wat swa hyalpa oss gudh ok helga-
doma som wy a hollom hwam thyssa wij alla sex
aff them falla for konunga syalffwom alla for them
haus dom haffwa a vafzt alla landz tyngo som
i tyng malom skilz the skulla awar felda at mi-
sta haudh halz lyff ok godz alla ganga konungens
malz segandons ok haradenom æfftir biwtan ar til
hwem the ok warya awar worde om moth them
maa och engen wadhya

xxxiiij Alla walzgingge a gar man kar æffter thy han
ar awrat gyordt wppa nasto helgadagh fora
solnamanom ok nagtannom alla a forsta tyga
landz alla haradz the han bor i nasta alla y na-
sta vi wykom for konunge syalffwom alla them
haus dom haffwa æfftir thz gingen ar gyordh
hwar som ay swa kærat tha ar haus kar wm
walgesangh waldit dödh ok avgiltdh hwaffwy togh
waldh at kæra ok sokya aym syalffwo harmgena
hworyom æfftar synom biwtom æfftar landz
lagom ok them akarar koma felwgar til swars
for them vij ok sitan them ok haffwy viiij natta
dagh woll han ay til swars koma fallis tha
æfftar biwthom synom ok ganga rættir æffwir

balkir

han äffter thy haffuir birwdit Thw än than sum
saken gyffs stadis nokon aff thym xij orätta wil
haffwa moth sigh Antigya forstzölskap magsamno
owenskap Fördh äffwon alla wrwällia oc gytat
thz manfällge prophfludh oc fwllzonat Fultil enb
twegga alla tifaggya tha egart man thym aff
sätya oc äy fler oc andre swa manga i thera stad
sätia til thy somma oc äy longart

gifto balkir

i Hwro man skall sygh kona giffta oc hwar so-
lund rättir gyftoman skall wara

ij Hwro the skulo fästa oc arffwas oc sakz hans
som kona wtgiffter wtan rättir malzma
oc thz sam troens fästir eno kona sak hans so
kono legrar i fästom oc wm barn som afflas i
fästom alla lönskra lagha oc wm biskop skil festing

iij Um mö tagar man moth faders alla moders wilie
oc wm sagh thera som mö lokka

iiij Ef man hyona lagh byggia ny fästa kona oc
säns that hwirio han thz laghsokya skall

v Wm twadh ordom oc rät gyfftoma egar ko-
na wth gyffwa oc wm nokir ranar fästa
kona mandz

vi Um brudh dör för än hon kombr hem y boo
bondans allir dör brudgama för oc ath
the haffwa nath saman lyggiat tha är han
malz man hanna

vij Hwath formiga frijborna man mago för brw-
dom synom oc wm brölöpz klada

viij Hwa mana brölöps kostir hwirio maga thee
thz maga til brudha

ix Ho sagh thera som wbwdna koma oc same-
ledis i arffwm oc hwre thz skal laghsökias

x Ta the haffwa nath saman liggyat tha egar han
hanna morghin gaffwor gyffwa

xi Hwro möstith hweriana gyffwa til morgongaffwor
sagh hans mera gyffuit oc hwa morgwn gaffwo
beholla skall tha hyonalag lössas

Hortiona farbrytar morgom gaffwo oc alth
xii thz som war gyffth oc gyffuit til

xiii Hemfölgh beholla thin som fangat haffuir a
quaden thin leffwar som gaff oc hyn som
togh sydan ganga til skipts

xiiii Nw dela man om hemfölghd than som gaff
oc hyn som togh

xv Han hemföld bliandis for hanom som fangit
haffuir ff

xvi Modir sec forbarna godza mz frända raada
til thas hun gaar yt aandra gyffto

xvii Hwru skipts skall an flera kolla arua ynde

Han mz bondanom alla höstrna och wm mor
gungaffwor flera aller an

xviii Hwru bonda maa hostra syna hords skipta

xix Hwar som barna malzman skall wara tha
fadir oc modir ar dödh

xx Hwem tha arf an til fallet war malzman
som skyldaster ar

xxi Dör bonda oc höstru sygar sigh haffuadha

Hwar hwru tha skall mz godze göra

xxii Giör bröllöpz kost barna alla söskena y mellu

xxiii Hwru bondens barna godz skall skipts tha
han gangher y andra gifto

Gyfto balker

1 Vill man sigh kona bydya tha skall han gyf-
to man oc skyldasta frändir syna at bidia
oc bön syna börya. Fadir see gypto and dot-
tir syna. ar ey han till tha ar alzsta sambifodir
a mödhernyth. Ar ey han til tha ar fadzfadir.
Ar ey han til tha ar modir modir fadir. Ar
ey han til tha ar modir bifodir. Ar ey ha til
tha ar then som skyldastir ar i fädernyth ällir
mödhernyth aro the bada iamskylla tha ar then
sö a fädirna oc ey aff mödirna man oc ey kona
och tho mz modhers rada än hun siffuir

4 Nu ar man wöll kona fästa tha skall gypto
man syna mz waizn oc wytna thw aa mannz
avegna och thw a kono avegna oc tha ar
lagliga fast. Fästir annar man allan gyptar-
mans att ellir malzman som föör ar sakt tha
bötha xl marck konungand malsägandum oc hä-
radena alla wythy loff aff rättom gypto mana
mz xii bolfasta mana eedh alla dölya mz fe-
maa manom at han the ay giorda. Thwellzith
ma som twem manom fästir eyne kona böte
xl mark oc thw hawa syder men twiggier böte
iii mark ar bestopa alla dylly an mz xii manna ede
at ha ey awesta at hun föör fast waar oc
hwellze thz ma allir eyna sygh twem gyp-
thar böta swa som af högmal balkanom skrifz
th'quoto cao xl markir. Siw sydan hun laca fest
ar tha skall sokna prestir thz ha boot lysa
iii sonnedaga föör gyptamolo och sidan maa
han saglöst hona wyghia. Hefdar fasta madz
kona föör än wyglsa a komb böta bestope
iii mark. Affla the barn i fästo saman tha ar

adelkona barn affla man barn j losbelaga oc ta
gar syden the hoskelo til laggipto hoskelo tha
tagar the barn arff som adelkona barn tha
ath han batrada konona tha batrada han
barnith thy skyll biskop festmgh ath tha bo
tha the biskope iij mark som skyllnada waldin
oc haffwa forgyorth fosmgh syna Waalla the ba
den haffwa forgyorth fosmgh hwarth thera oc
bota bada biskope iij mark

iii Hwelkin mö ma tagar moth faders wel
ia alla moders hwad hon tagar ha til
laggifton man alla losskalaga haffwa for
giorth fadarna oc modarna oc ingo andro
arwo wil fadar oc modir forlata henna sak
syna tha thagar fullan arffwo loth nw delis
thz om hwadh hyna waar forlath allir ay tha
skullo the xii man wrda hwelkin som lakast
oc laggar madz dottir ar hon mö aff lag
gipto langh bota thn thz gjorda thn xl mark
till treskipt fadernis konungens oc haerada
na wthan han tagar hona til echta warn
tha sagh hans halffwo mundra til treskipt
ar hyn fulla barn oc mö bota tha than
som lakrada xx mark tagar han hona til
echta warn saglös

iiii Nw haffwir man kono fest oc wil hyo
na lagh boggya tha skall han gypto
mana til begga vi wykwm for then dagh so
han wil brollop gora Gonz hans hon

honom forfallalös tha hatti wedir vi marka
tha thz göör oc fiolla han attir frostin aftar
thy gode men han warda twe a hwars thera
wegna ¶ Ethz an laga forfall ath hin sywgh ar
allir nokot the qwall ¶ kome ath the moga
ay hyonalagh byggia mz gudz orloff oc kyöz
kona rat ¶ Kan hyun honom an synnas tha fa
r till tyg oc tagy dom til at sampna fran
dom synom oc tagy with fästa kona syna oc
domaren nampna iii man a tinga som han
fölgya skulla oc wytna thz görs ¶ Welia the
han ay fölgia tha böta hwar thera iii mark
til tryskipt ¶ Kan han hona ay faa wtan dör
kipt wary sakalöst ¶ Komb oc nokor skylnadir
thym ymellan aff thy at han well hona wth
taga oc kombir dröp allir saar ymellan thy
alth wgylt som the faa thar warya welia
warda the antige dräpna allir saar som he
na hoffua wolia wary thz alt twegylt som
thym görs oc hethe sydan the kona lagtagin
oc ay raantagyn

Nw bedis bryudguma gypto mall tha
skall han gyfpto man fästo kono hans
gypta oc y handir satya mz thessom ordom
Jagh gyptor tigh mjn dottir till hedris oc
hösthro oc till halffwo saengh til laas och
nögla oc til thwaan tredya pamgh som ¶

Gifto

agan oc ega sitan i lösörom oc til allan than
ratth som i wplandz lagh ar oc than helga
crysk konungh gaff i nampn fadhers oc sons oc
thes halga anda. I lagom warom gyptis en
bonde i odell iordh alla hws. Alla odell wa
ru odelsielfra hwstru syna oc ar hon i hans
wthan i alla andra lösöra. Kann ma fasto
kono maz laglica fasta ha haffuir briudit en
sonith tha skal boo hans skiptis thagar en
liwth fastaman annan kongar och tre
dya hafada oc koma aldrigh i fridh för
än fastaman hyna bydur för ham alla
arwa hyna än fastoman döör är

vi Nu haffuir brudgoma brudh syna fa
gyth oc wöll hona hem föra. Kan
hon döö föör än hon hem kombr til hans
tha skall hyna sylz attir til fadhers alla
arwinga föra oc alth thz mz hyne waar
gyffuith aff fadhers garda alla fradha och
brudgwma tagir attir formygh syna som
han förda hyna. Döör oc brudgama wan
lagh samw wtha brwdh haffuir förmygh
syna. Nw är brudh hemkomen heel och
hölbirgda tha skall hon i sängh gaga
mz bonda synom. Tha the haffua natth sa
man lygat tha är han hyna malsman
Oc agar at sölzia oc swara for hona

Gaffur

tha skall han henne morgongaffwo gyffwa
vij Ey maa brwdgama meer föra brwd
syna an en gangara: sadell: betzl
arma kapa oc hatto engen maa oc hano
til mera twyngha ffadir brwdna alla henne
gyftoman alla henne nesta magir henne
an flera klade paar kladan gyffwa an
iiij luthan swa mangha hwn förra haf
da the mogha henne saglöst wmmaes an
nan kladnadh mogha the henne gyffwa
afftar welyo synom vm mogho the waar
aa bada sidhir som bröllöpz kladan skule
bera oc mwanda brwdgamen oc ingha flera
Will brwdh syn klada gyffwa tha skal
hwn them klostrwm alla kirkio gyffwo
oc ey lekarom Octau° ca°
viij Engen man som krost skall halla an
tighwa bröllöps öl kirkiogangs öl
wtfarda öl Tha lyk skal iordes ey
ffiwa allir fraste öl enaa ey flestom ge
stom kynnda an han nampnas fforst
een bisop oc the kamnetha hanom folge
tiwa andra kammetha vm ryddara xl aa
wapn xx bönder kirkio hed kombin de
nokrir oswden til nokrom thessom for
högtidom ar the ryddar konungs raadz
bota xl mark ryddara artan konungs da
radh xxx mark ryddersk wederlige xx mk

Gifto

a wapn allir prast vi mark böta alla la=
giudranngar iij mark arkar ay laga dr
anngar bötha tha bøta then biscop som
ay haffuir bao han skall arwode aar
for mark hwaryo först for malzegande
sydan for konunga Ey moga byskopar
tedder alla suena allar allar nokor
aff forneuptdom swa biudna vydar ing
flera hasta än sakth ar y konungx ba
lkanom Engan maa oc sända lekar
fran sygh oc til annars affter lönom
y arwom alla wthferdom dom skal
ingan affuir faara thy som nw ar sakt
tha maa han flerom prastom biuda
anno oc fatikt folk hwar affter thy
han for ma oc ay y androm hötiidom
hær skall konungx lansman atiwakta
oc tessa brwta pæninga vptaga oc ski
pta them thy gyffz skuter vpp aff ay aff
konungx wegna oc ay aff tessom kostom
holler lansma maa kobinden lagha krone
oc tallrytz mall wtleta Tha som brythe
y nokrom tessom sakom tha skall lens
man nepne xii bolfasta man aff thy
harada som han boor i ath matta the

burtha pænigha vtt aff kössörom hans so
brytthar som anar konungs domsbrwtth Bi
wder han flera gæsta æn skripat ær bö
tha konunge xl mark oc the gyffz vtteth
wth aff (Cyffs) nokro skwll at han wbu
den kom oc æro tiy awtna til böta som
för ær sakt wardr ha æy til wme bliwe saglös

Nu syden bonde oc höstru gyffth æra
oc the haffwa nath saman lyätth
tha ær han hna rættir malzman oth
agar sökia oc swara for hana tha skal
han hna morgwngaffwa gyffwa

Rædder syna höstru til morgo gaffwo
xl marku lödoga swenska
wyktth oc æy mer (Q)wena gyffwa xx
mark lödwga swenska wyktth oc æy mer
(A)lmanneliga frælsesman x mark lödw
ga bonda bolfastirman iij mrk swänske
pænnga lösman ma j mark pænnga swe
ska margongaffwor maa gyffwas hwad
man wöll hællir j jordh ælla lösörum
oc swa skall ath (a)ffla the barn mal
karl sygh tha see the morgogaffwa bar
namd for modarna oc æy for fadrena

kona ær barn thæ mællan tha haffwe mo
rghongaffwor som længhar liffwar oc haff
we hwarthæns thræ thz waldh at kewa
sra hwelkin som mera gyffwit æn nw
nw ær sakth tha haffwe thz enga mak
wthæn dømps æfftir arwomo æfftir hans
døødh oc mz xl marka konings ensagh vii
skula man wedh morghongaffwo fasta wara
oc tratthanda than som for skyll Morgo dag
gaffwo maa æy gyffwas wta a rætto lyndæ

xi Nw kan kona hoor gøør oc wardir
lagleta tyll winnen tha haffwar hwn
forgyorth morgon gaffwor syna oc alth thz
hwn war gyffth oc gyffwæn till

xii Gyffter man son syn ælla dottir och
gyffwar hemföldh mz iordh ælla lö
söra haffwe thz maden han lyffwir som
han thz gaff tha ha ær døødyr barn attyr
till skyptæ mz siworno ærffe mz thim som
the ær rættyr ærffwa till Gyffwar ænkya
hemfölgd mz barnom synom wary lagh
sama

xiii Dela man man vm hemföldh than
som hona wtgaff oc than som hona
togh han sygar at hwn ær ænna mz syx
to manna tha haffwir hyn wyssordh

bolstir

with gyffwa siwa mökith som han wyll mz xii
manna ede oc sögya thet gaff lagh oc a y
merer oc haffwar thw fangyt
xiiii Nw haffwar han fangyt the hemföldh
oc klandras thy for hanom oc kalles
ay gyffwydh wara tha haffwn han wytzord
mz xii man at thet waar hanom mælt y fæ
sta oc a gypto qwaldæ thwe aff xii sku
lo wythna bætra oc attin y ede standa
xv Nw boor bonde kona mz bonde synom
oc afla barn saman oc döör bonde tha
haffwar modir wytzordh at sec for barna
godzse mz næsta frända rada a madan
hon ogyfth ær
xvi Gangar kona y andro gyfto oc hna bar
na fadærna ær inna mz hna tha skal
barna fadrna wndan skyptas tha skall
hon först aff oskrypto fængh syna taga
the bæsta mz allo thy thet til höra bolster
lynlakan hoffwod bolstir oc aklada kl
kyo klæda syn thet bæsta man
toll oc howdwga oc sydan skypta y
try thwa lwtha barnomam oc höstrwna
trydyngh aff lösören haffwy engan wall
ath gyptas y barna fadrna för æn thet

æn thz ær wnden skypth wthan han hæt
tyr wedh syna iii markæ

xvii Gifftas kona y karlbo æro thær barn
fora tha skall wndæn skyptas thæ
modærna wedyr boot som föör ær sakth
tha tagær bonda fængh som föör sakt
hæst syn than bæstæ sadel oc wapn syn
klæda the som æræ hanom skypat oc ska
ren sydæn skypta y thre liuthy thz hada
bondæ thwa liuthy oc barn hans tredung
kan bonden ælla höstrun a flera gyfto
ganga wary lagh sama

Kan æy barna godz wara wnden tag
xviii Ryth ælla wndæn skypth som för
ær sakth æro flera gyptor æmma mz
bondanom æmen hwadh the æro thwo
ællær flera agy alth halffth wedh bo
den oc swa gyfth awary een gypto som
anar oc tagy slykth gypto som gypto oc
awary hwar thra gyfth til syna morgon
gaffwa a bondans liuth mz fullom
wytnu æfftær thy som hon war gyffwt
a ræthom kyndyr dagh æn swa at ær
kæryr kalkær æy allom swa fullæ at

bassent balkes

+8

som gyffuad war taga tha alla thamp som
een som anar en morgongaffwo war gyf
wan af lozsorwm Æn war hwn gyffuen y
jordh tha haffwn hwar som hanom gaff
efftar sylffwyrs alla pamnghars taly
som fora salith ar Æro flera gyptor j ma
nz hostrwna en een hwad the æro twe
ella flera tha egar a hwn tredyngh
avedh alla thim tagy siva gypto som gyp
to som for ar salith

xix Nw maa en bonda hostrw synna yord
borth skypta hwad the barn sam
en haffda ellyr en anthan mz hostrw
na godwelya oc affwa hyna oc skypta
tha til bætra oc ey tyll warra

xx Nw ar fadar oc modar dödh hwar tha
skall barna malsman wara Rade
than skölda styr ar som for om gypto
maal for barnom oc thera godza oc tho
a hwar barna godz haffwar handa mal
lwm vtan fadar ella modar han agyr
hwarth aar rekenskap göra fora næst
som frandom wydyr hans in marks

xxi Nw ær than lytyth awytanda aff gia
mal awanför ællyr barnana awyder
dela man som for barna godza skall staa tha
skullo frændyr thra til tyngs fara oc do
ma taga hyttyb the sanith om tha egyar
than fora vada som gytyr oc kan
xxii Dör bonden oc æra ay barn æptar
komlyr than til gardz som æffiua
will skrypta oc vaada tha swarar höstrun
som fora syttyr jægh ær mz barna oc byr
da bonda myns tha egghar thz godz synab
oc j tha mnada handyr sætyab oc tha vada
höstru föda synna tha skal hon vi manæde
dagh haffiva synab tha ä hyna ath hun
haffwanda ær tha skulo æn iiij manada
la gyab Födyb thz barn inna v manada
oc faar thz cristindom tha æghar thz
arff tagha Sydan gyalda höstrun at
tyr thz hun forgyorth haffivar aff thy
godzena Nw sigyar hun sygh mz barn
haffiva awaryth oc thz forferb tha egher
hun thz wytha mz tweggia quinna æy
tnom oc xii manna ede fals hun ath

edhe gyalla attyr krostan gytar edher
gagybtz wary saklöst for krostanom och
skyldh awedh arffwen

xviii Nw kan fadyr oc modar brwdlöp gö
ra at syno son älla dottyr than
krostan eygar äy tyl fiwlnadar ganga Bo
söskona y boo oskypto saman gypt
ety aff thym älla flera than krostyr
egyar tyll fiwlnada ganga

här byrias arffde balkin mz flockum

Hwro barn oc barnabarn skullo ärf
wa tha fadyr ällyr modyr äro död
Hwru framdelys ärwas skall y
mallan fadyr älla modyr samp
söskana älla samsyzskana barn thes
döödha

Hwru ärwas skall langar attyr y
bakarff oc sydo arff och om arf
wo delys awedyr ä fadarna oc
a modyrna

Hw delys awedh brystarff oc bakarff
oc hwadh bryst arff oc bakarff
skaal kyedhce ärf

Arffd

vi Vm thæs barns arff som fra'ndyr sygia
döth wara föddh oc modyr kwykt
vii Vm höstra walförys fran bonda syno
oc faar sydan barn
viii Vm arff i siw mydfalla salzom
ix Vm thes barns arff som byltogar
man aflar wthlandys oc vm
vyshöffda
xi Vm sandar kulla oc samkulla arff
Vm bonda döör för än höstrw wysta
sigh haffvanda wara
xii Nw tagha arffiva bondans arff mz
sydan talys at hwn haffwanda
ar oc arffiya bondens drapo hona
xiii Hwru arffivas skall om bonda dra
pyr höstrw syna allar höstrw bon
den moth wilya thra alla mz wada
xiiii xv Hwru arffivas skall än fadyr allyr
modyr mapza barna siva ath thz
döör aff alla om modyr barn i hal dra
pyr thz mz wada
xvi Boo syzskana saman i boo oskipta
hwru thra i mallan skall skip
tas

som sakt ær broders barn brodars liuth och systrys barn
systers luth æro æn samsyskona til ælla thera barn
lyffwar fadær oc modær ælla annat thera tagy alt
saman Sama lagh æræ om fadyr oc modyr döð
æro oc ærn samskona eth ælla flera æfftyr lyffue
ælla thera barn tagy alt saman om skotskulla
oc samkulla arff skyls fradel In nono c°

III

III Nw æru æn fadyr ælla modyr samsyskona
ælla thera barn til tha ær fadyr fadir oc fadir
modyr oc fadyr modyr fadyr oc modyr modyr the
æru samarffua thagy twa dela a fædærna thæns
döda oc tredyngh a møderna oc tagy æ man
a sama sydo twa liuthe oc quinna tredyngh æro
æn the til tha ær fadyr brodyr oc fadyr systir
moder broder brodyr oc modyr systyr thessa æru
samsiua Skiptom æffua som för ær sakth æro
æn the til tha æro brydlunga oc syslunga thæs
döda Taga brödlunga twa dela oc syzlunga
tredyngh the ær brödlunga thæs döda som föddo
æru aff fader broder hans ælla fader systir
the æro syzlunga som födda æro aff moder brodir
ælla moder systyr Hwer som weder deles a
fædrna oc möderna oc æro jamskyld them döda
hwad thet ær man ælla kona tagy æ a fædernyt
twa dela oc mödyrna tredyngh ær anar nær
mær tagy alt saman oc gyffwy enkti wthy an
dra slæktana wtan thy fee barna barn ælla sa
syzskana barn thes döda ærffua them so för ær sakth

iiij Delys aued brystarff oc bakarff fra'mar y sla
sletana an nw ar saleth oc aro bada samskylla
them doda ganga tha bryst arff til och bakarff
fran thy ar brystarff som fodys hwar fran ath
adrom y slaktana oc bakarff atthyr til ryg
gya y ätana oc a bada sydar

v Nw sygya frändyr barnsens barn wara dot
foth tha sygar moderän barn wara a
qwekth fot oc fyk esten dom thar bar ko
na som nar war twegya mana wytna tha
kombir modir at ärffwo barnsens

vi Nw kan kono ma waldh fran bonda syno
takin warda faar hon barn ymna y läryktar
fran thy ath hon war y fangh ma bonda synom thy
barn skal arff taga

vij Sätyas aal samen y skyp man kono barn thra
ma wath ungan hwad thra forst döör alla
sidmast tha ärffuo manzsens ärffwa manan och
kono ärffua kono Sätyas the all y slada och
dga y wak wary sama lagh Brindyr alth ynna
bonde oc hostrw oc barn wary samw lagh Gangar
thar a land draffir allir brandyr weth engen
hwar langst lyffir wary lagh sama Döör man y
stryd aued ungen hwar forst dödr wary lagh sa
mw Skyls man hwath oc sporyas doda wed enge
hwar langh lyffuir wary lagh sama Lygya thwe
sywka y ena swffa oc hwar thra ar anan
ärffuo dod the bade y sander wary lag sama

ärw barn til skala komen och göma thz barnanom
til thörff wnder syna warþo thz til ath the til laga al-
dyr kome Wro än bägga thera barn til tha skall thz
wndyr mödherna ganga som hwn atta thy ath ange
maa then ärffwa som han drapir Item och thz barn
döö oc haffwir än barn äptir sigh thz ärffua allt
then ättelegghir är sam drapir wtham then ätta
leggar som nest är och skaden sik tha ärffua barn
sit Swa är oc än haws godz älla hindens dagh
gipt syna oc engte then ret som hwn war gipt
oc giffwen til wtan the haffua barn samne tha skal
barnit han ärffua oc nästa frändernes frnder-
skullo barnit i syno wärþo haffue thz til thz til
laga är komar Wro än bägga thera barn til tho
ärffua fädernes frändyr oc tagyn allan syn rät
oc böther for bonden Nw drapir anan thra anat
mz wada tha skal böte som i wadebothum skils
oc haffwo alt thz forwirkat som hwart thra atta
mz ad taka

Nw kan barna aff hardelige radyt worda swa
at thz döör aff tha skal thz for böte som
skyls i batho oc än liff for giffua oc thz ägar al-
dra thä ärffua som drapir Hwad hallir han dra-
pir mz wade allir welya wthen moder ka liggia
i hell barn sit mz welya thaa är hwn än werdh
liff sit minsta älla äffua (L?)wna fridnar frände
kraf til thæ at hwn laa i hal barn sit mz welia
tha waryn thæ fädernes frändar mz xii manna ede

ath hun laa thz alldrægh i theel mz ærlia oc thaffuir
hun siva fatige frendir ath the ærfua ai ædhen ga
ga tha ligga thz til haridzneffd hwad hun æll
hallir ærazio hona æller falla Warder thz siva
at hun gyptas tha wakta sigh thz fore at hun lægge
ai sith barn mz i sengh stiwffadrenø dør thz i seng
mz hanum tha agar hun mosta ærffuit Ther kunne fa xj
dernes frendir tratta ath thz war dot i beggia
thera sangh oc the sygia nay fore tha ligga thz till
haritzned iii bolfastaman aff hwario fiærdungh
ffallir neffden them bota xl mark oc wth ærffuit
Drapa the mz wada tha bota som i wadebotu skils
haffui tho forwærkat allo thy som han ælla thy ær
wa matta haffua thz som dræpit ær sanskyldana
tha ær thz thz ærffuit oc thz aff skall them som
nestir ær a thz ærffuit thagar wndir sinæ waru
oc gøma oc ay thæn sum drap En ay ærffua sandzskona
til awitz konum oc ay ær fadhir ællir modhir lif
wærandz til som ay drape ællar mirdo

xij Nw boo syskana saman i boo wskipta hwad
the affla mz tianist ælla andræm slegdo ta
gy siva brodhir sam brodhir oc siva systir som systir
Nw sydan skipt ær tha gangir thz til skiptis som
the aff fadhrna ællæ modhurna fingo oc ey thz the mz
tianist ælla slegdom wnno

xiij Nw wilia syskana ærffuo sinom skipto tha
skulla frendir thera nær war at mynstæ
thre lith i skot lagia oc sydhan lota Ther sygar
annar liotatth wara oc annar ay tha agar han

wytzord som lwtz wol wytha mz fullom jamnade
edhe mz nestom frændom at han fik ther mz luth
och lagha skipta wet broder ælla systir tha fa
sta lothen ther han hæffur fangit Nw ær lutat j bo
lbynom tha ær oc lotat j allom til lagum til thes
bool kyfstrit lyghande ær

Nw sighar nokor sin luth orætta wara oc beder
thæn jamna weder sigh tha agar the witzord som
innen wat oc aar til jamnada wol Deela tha skul
lla attir bær mz suornom edhe oc nesta frændr skul
lo til thra kome at minsta vi tagha sva manga aff
fædna oc mödna som than kan faa som ær aara ara
tesom landom at lut æn fasty thz tha hæffin fan
gith Ther ær sva wndærstandande at hwaz holla
ter tha fangit hæffuin Oc annen lutren warra
æn annar tha skal jamna oc sva bætra oc æn aff en ski
pta Deela the æn syden tha skulla nesta frændær
ren som nar ær sværia ath the kunna æ jam
nar skipta æn nw ær skipt oc litha sidan hwer
ath sinom lwt oc sidan ganga æn til jamkan thra
mellin Oc æn thra barnom Deela nokra wm arff oc
kalla sigh bada arff mz rætta agha then ær thz ba
da ræt aff lagum oc then som apenbara skylskap
skylskap til hæffuin æffter lagum skall arff taga
Ær nokot jaff i oc æn openbar skylskap til tha
skal lagmaden aa tingha ræt fora sigh vitna
latha oc them arff doma til som hæffuin skall och
bæstamana nere wysser thera masta samgh wara

togh swa for wæffnins skull at then sam egar arff
thagha æptir doma wythy skylskap sin sanan oc an
wsanan mz vij mana edhe oc iiij aff them wytna
bær twe aff fædrina oc twe mædrina innan swa at
ta man wteletæ hwar skylskap sin föör æn tiæ
gya aar haffdh a komit alt aghe then arff som j
hondom haffuir

xvi Nu ær nokur skölдar æn then som arff haffuir
och talar a lagliga föör æn thryggha aar
heffdh a komit taghi arff sit attir æntz lagha wyt
nom oc dom æn tha ath thz sce firnadel j arff ko
met thy ath thz ær atirgang arff som wskyldir
tagar æn lagha talas som for ær saketh

xvii Nu maa æn man kranna adrom laghum kona
han sce inne taghen oc barn bær wytna
swa æn hwarat thæt ær oc wyt tha thz then skal
tha mz vij mana edhe dölia bada barn oc heffda
swa ath han aldrigh haffdæ hana j ethe vl wyrkom huad
thz ath ero thz barnit födda alz bötha iij mrk oc
thz eger hwerskæ karl ælla kona thz ær gyptomaz
wsägh

xviii Moder skal frylla barn sit födha thz til ath thz
ær thryggia aar gamalt sydhen föde thz fader
thz til ath thz ær vij aara byggi tha bægge thera
wardnadh aa thz til ath thz ær vij aar Nu leges
barna folstmodir oc fordwas barn aff wanrökt
tha egher biskopir skodha hwar thz skal æt fasta

xix Nu kan frylla barne thz pæninge vaxa falla
thz barn siman oc æro thz pæninge æptir lifdh

fader oc moder tha taghi fader twa luti oc modr tridi
ungh är annat thera äfter taghi alth samen äro oc
än the til gangha. swa om thz arff som inan anat arf
skylla barn skullo ärffuas som all annor arff än än
anat thz med ärffua än thwa bröther äffther fadr
oc synir äffther modhr tha adelkona faar til iii mrk
thaghin tha skyllabarn til fulla iii mrk hwad the än
sked alla fari är arff awit nina taghi altz ...
ta är oc ärffuit med thaghi tha än mera än iii mrk
ey maa skyllebarn til arff gaa thz än gaar fader
alla modir ok brost arff

xx Afflar man barn a hordom frendza mya ok
alla gudz effwi laghi allz skylskap spavl the
barn sec skyldh wedr alt arff

xxi Nw kan thz blandes i arff är komet blan
des thz for synd tha blandes thz for alla
hwad haller the skullo thz holla alla aath giff
wa oc werda ärffuo thz mz landz lagum alla wtgiwe

xxii Dör man oc äro geld äptir han tha geldes
geld hans aff boo hans oskyptu och arff
wa skipta thz attir är är än godzet mera än
gälden äro tha gald gäld aff thy samo ffrymtz
än godz til tha är thz onth pa inga tagha som
engaad til oc ärffua wad sagloza oc haffwin enge
walsdh at skipta nokro ärffua for än geld gul
län äro finns än godz til fulla gelda tha falla
aff allo geldum skylzt aff mrk som aff mrk

xxiii Nw döör then man som än haffuir arff om
wiso komer rättir ärffua man nat oc aar

Ja langa ar lyffwir oc fullom skelom at han ar
hans fattir arffua tha tagir han arff hans som
ar han ar tha tagir konungar godz hans hwad
ther ar allt lözöra ther han ar lagliga gyffuit
haffwir ther skallas dana arff Nw ar jord ar
gyffuen tha tagir then jordena attir som honom
gaff Nw ar man ar vtlenzsker oc weet man
arffue hans tha skal arffuit stada ther til han
komer som arffua skall Nw ar man weet ey
thas arffua oc ar konunger bud aff than allar wissa
hwar tha ar allt oc swalffwir han innan nath
oc aar arffwa tha halfft konunger och halfft
lattir gyffua for thas sial ar ther klarker som
swa arwalös dör tha ha haffwir biskop konungs
rätth ok forskyffuat arff Her byrias jorde balkir

i Hwm ariw lagfaghna jorda oc wm omincss
ii Hwriw arffua jord skall lagliga saliast hefd
oc wpbiwdas
iii Hwarra bwdande skulla arffwo jord lösa
iiii Vgaar annar wrad jord opbudne oc ander ar / binde
v Hwriw boda skal hwsfrw syna jord salia oc wpp
vi Hwellken aff bydzmannom nest ar at lösa jord
vii Hwriw jord skal wedsatias oc attir lösas
viii Hwath hwad w döra oc hwro panta jord agar
lössas oc wm bydema ar wtrikes offwir magi
alla jemff hwriw tha lösas skall
ix Hwelkit arffwa jord ar alla afflinga jord oc
Hwath man maa göra aff afflinga jord hwad
man wyll

wetsat aer oc ey swa forstandom at thesse fulfang jorde swa at wyt
ny atth wamelkolem oc allo tillago aepter thy som lykoslighe
werdir stiffad y laboskana staat. waer thinu thwaeth thigh
laghlight aer aella wlaghlight y staad synom laghlight stan
de oc wlaghlight atterganga thy at laghlight aer ok fangit
oc alt wlaghlight fangit som wfanglit wta thinu hemse
a bokin

ij Nv aer som man wil jord syna salia the han haffuer mz arff fan
git tha eghir han a thy thet atzstinghi hanna lagh ka
wpslinda faedernes frende faedrina oc moedernes frendom moedrne
jord haffua biudaene dag nat oc aar the jord at kopa wee
lie the hanna ey kopa innan nat oc aar haffue han wald at
salia hwem han wil oc aldregh byrdaene a the jord aeptir taka

iij Nv wilia frender haes jord til sin kopa losa kopa thz
aeptir thy thz thy aa hans wegna oc tenn a thera
wegna sigia hanna warda wan oc ey aepter thy biudabudi
som fordom war laghal ther the jord sinom frendom syno ok
kinder hanna ey wpp laghligha bota tre mark thy sa salde oc
frender losa byrd til sin som laghi sigia

iiij Nv dela the wm sigir annar hanna wara laghlika wpp bud
na oc annar ey the skulla xij men aff haradha wyta
som the sigia bada saa wel wm thiin laghligha wpp budet
oc laghstande tha haffua the som fangit haffuer war then
ey hafuer atter til biud oc bota iij mark thesm som salt haffe
oc warde atter ey

v Nv wil man hoste syna jord salia tha skall jord thre
frendom binda mz samblagom som thinu saldes oc
salyar ey meer aff thre aen tiughu oc thwolf aff syna

vi Dela men wm bindh warde then naermer at til losa som ska
naermar aer aepter aeff taly thio binde han ey til lagh
som naestir war then naestir som nest til binder aff frendom
hans naat oc aar aer the bade jamskyldir tha losa badh
hwar thera haefft Nw dela the wm sigher hwar thera
sigh naermer wara tha skulla the til tings fara oc thz
syna latha hwar thera eghir the men naemna the sex
skulla skinda hwilkin thera naermer aer oc aepter thy
som the swarya the sex wytnar tha skulla thyna biud losa
Aeptaktzting skuli wara y hwerio haradh a ittom

vij tingxdagh loghirdaghe nest aeptir mydfasta sondagh

For thy at hwo som kan wil taka wppa jord sina korn
laua andir penga til sadalla fodo tha skall han a tinge
jord sina wtsatya oc dagen waar til konungsinessa oc sam
a dagen war fore alom jardom oc naar the kunna wt sytt
oc wppa tinga han jord sina wadsattir skall han nep
na twa bosta men aff sama sokn thadboor / som skulla
wyta mykit ha wtsatta alla hwar ha taghit the skulla
oc wedir war nar thz attir giædis mz firsto skalom
oc jord attir losa the jord eghir wppbindes a them tingo
for konungsinessa dagh alla for waan jorden thas loser han
haffua en byrdamne hans wald at losa man nat oc aar
fra the dagh

viii Ær byrdama wtrykt tha haffua tha dagh losa jordh
sina aman nat oc aar sydan tha attir kombir thr
byrdalnc offriomagy haffua then dag nat oc aar sydan ha fe
tan aat ar ar somfrialu byrdamen haffua thu sama dag
aptar thz thu gyfft ar twa en wakin sama dagh ne
ar sagde waar tha skyldir wedh the jordh oc haffui the som
fragit haffuir

ix Thætta ær the wardora mz skal jord sina mz attir lo
sa Thil silffuir i dag penghe klæde sinor watmel
laxtopt iarn kopir wgiordan som giordan oc skaidh fæda
swa drath skall hun attir losas som hwn wtsyt oc
ey aptir byrlabwdh som fordom waar Æth the sama we
dirwaar tha the attir gieldas oc matha the wardom ay
the doda nepno tha haffa tz hoffdinge andir twa y thra stad
som the sigia bade saa wydir oc apta thy so the gör thra
y mellum skulla the at skyta

x Nw en man wil jord sina wadsætia tha skulla nep
nas fyre bofasta men mz haradzhoffdinge thwe
a hwars thera wegna oc wirdha the jord a thinge
hwat hon gielda kan oc aptir thera matordom skal
hun sættias oc swa attir losas oc ey dyrare æn hwn wt
wtsatt Skall man fædrna syt ællas skiptagit / enom stad
oc kopir y androm thz ar fædernes jord oc ay aflinge
jord hwn eghir ey byrdaman kiwdas tha jordh han
haffuir aflat tha eghir waldh giwa aff hwe hwat
han wyll haldir giffua alla salia oc ta ther sec mz
affling til konungs alla ma haffuir kopt bolt aff

skulla bada jordena nempnas i breffwena the ha taghit och
thine for giffuer e hwat thet ar hallir man hara dy alla
wta giffuas the penge til tha skal the i breffwena nempnes
hwat peningum han tok oc huru magha the war i hwat
skiftom ar haffua the ok lagmazs oc haradzhoffdings
breff swa lit koma the fore konungs dom ledas tho domeff
tha epter konungs stadfasta breff thra um thra breff
an for baggia so wyder skriptas alla oc thas so jordena for
penga salda oc aff alla

xxi Alla the doma lagina skall a tinga gora hwat ma iro=
dwar halder wnder han alle aff the skal lagma
sit breff at giffua oc them dome tagher giffua for breff se
sor aff satth oc all konungs oc lagmas oc haradzhoffdinge
breff i tholigo male oc adro skulla a swensko skriffuas

xxii Nu gor ma bada kop oc skipta ar skipto meer oc kop
mynna the giffs skipta fasta wald och wizord ar kop
meer skipta mynna tha domas jordin kiöp oc giffs kopfaste
waldit oc wizord ar bade manni [illegible] atter i sentana

xxiii Nu skipter man godz til kopstad takir gardh i kopstad
jord a landa alla oc ha tagit fult at maretala ly
jorden sigllir tha domas thet fast oc fult gor the bada
kop oc skipta oc giffuas swa thar breff a bada a kopstad
oc swa a landa som all annar kop oc skipta

xxiiii All the jordh som ma haffuir inrikis de och wtlandat
thetta aar hwad hallir thz ar kop alla skipta wytha
thetta inne oc haffua ingen wald a the jord tala som swa
lenge haffuir inne wald standit wtan ma ath wtlendz alla
sinnen alla offuermagha hwar thre[?] deele om jorden tha
haffuin then affhezla som jord wndir aff thwij satth aff
wtan han iake lyst til wizord

xxv Nu som kope jord aff adzmalla mz skipta fear el
la watfatingh fore affrada dage tha haffua then
affhezl som jordena

xxvi Gwas aar ar gipto stefno a sunnuda an skall gifft gifft
hwas so thetta a sembirt badh jord oc giuidaren oc baaz
bond wm affitez wm ettu affitz dage so ar stad i thamessa
dagh fore iul Gyffuir ha affrad fore wm sinloes giffuo
han oy affirad wt a tretto affitz dagh alla fore giffue
kroningen a sattiridhom wm ey affitad ar och so ko wt

bada sacholf oc affitas a i ittom tingx dagh aptir iwlen haffue
egandin enfita waldh at sonya laubonom iordena for an gipto
stemne gif iwtha wtan han giffua hand alla giffta na som
ha inn baar aff han

xxvii Nw sigir laubonn egandans attha inn iord sina sialffuir
oc faat sigh sialffuir aboa a iordena
Nw siger han sidan atti annan affitas daga fac thaa
bondan attir tidan abiir alla giffua han attir tipt
loon aptir ther som twente sigya a bwarss thra wegna so
infita ar tifat ar tit haffua forsacth annnda sina aro
oc an giffto stemna wtha haffua forsatth gift oc inslyd
wtan iord egande tifengde ha bort aff bola oc hazads
hoffdinge i wthy at ey maa aptir affitz dagin iord attir
siga wtan han faar bondan abon alla giffua wth affitad
aff thy aarina oc holla wppa allan then thinge the iordh til
hordt affthy aar ho an tho infita sadir aff thy aarina

xxviii Nw ar wetir fardagir innan mellin torsdage fore mid
fasta sondag tha lati bondan halff bolss lo enge
fore them som til skal koma fore kinzeyn oc haffua en
gin landbo walden fra alla foda aff bola fore fore sunda
ha lwyl oc landbot fodt salia tha skall tha han forst
thusiona in the bin de ey maa landbo timbir elle nasskar
salia han dfang allo laughaln ey oc aff harde foran nw
leggir man iord annars mans han skal wara lyas enga
nytta alt thy han haffuir leght oc loggho latha framlet h alla
oc lana tho skall fodir aff boela nogas

xxix Nw wil man landbo skill wpta gulua thi wyta thz in fiun
manad oc sialffuir swarra and oper dillage the gifft
haff alla giffuat wan tha giffua swa gifto bool som fo
dina arffuir oc the til gifft ar wtint

xxx Ey ma bondan sina enster iord salia wta ha thingit inn
tesse maal salin uloffsigiass skan wtlenskar han til land
la hoya thom alla cristen sanga boudan alla giffua
oc bort fore koma attir bud bedia losa attir bondan alla
haffuir Nw ar ey til wtan iord ghe tha ma bonden iord
sina salugi oc swin hoffuir attirlosa swa maa oc hoffinn
sina iordh salia oc syn boda attir losa an han faulzin oc
krw kan then hungir hende oc wolla iordena salia sik
til fodoo tha eghen the baden iordh salia tenedela aff

Gafften

bondens oc tredungh aff hessinna Nw egher bonde thwer=
tha jord alla losoyr tha ma han selia til sex maarka om
arit oc mer aff the skall lagh hafa atingee boyr oc the kun
nogha hwad wth them ther til dryffwit

xxxi Delle thwe om jord gyffwer annat til fadhing oc anar til
fange mazs tha skall han fanga ma fram koma gyther
han jordh hemolat haffua the som fangit haffuir gyther
han ey tha wariyrmz fadhinx wytno synd oc xii mana cede
the som til fadhinx gyffuir Nw kona fange ne maga wan
som thwar aff androm fangit haffuir ledha giver til andre
oc thwar kennis wed wedh fyt ocg the botha thiree
nich wthemolt sel da at fangaman innan landh oc laghsa
giv tha egher han fram koma a thry lagthinge at han
mwitsh oc lutan land oc tha skall han koma innan ix wiker

xxxii Nw kan han wtrikis war j gud tiainst eller pelegrims fard
nwar fardin alla niz krokesfart syno selgdir tha skal
la the lyde recht the dela j quarstade stadha oc aff skulldh
attir kobir man the ix wikur aptir ther til egaden
tha a hemolt staddh bryster them hemolz mad som fangit
haffuir tha bota the awerkan jord haffuir fanit oc skraffue
kan fangeman inrikis war oc gyther ey komit
mallum syno som fir ar sagd the egir the dela j quaista
giv stad ther til hemelsman til kobir a them thiem lagthinga
thz aptir a han j hemol staa oc skulla the fore fals wyt=
ny twegge mana for han iwart som laghs fighya oc swaria
at han ey komit hafr foir forfallum tessum

xxxiii Nw kan niande alla kona foth Nethan thz bary fodhas oc wtha holla til dodh dagh hwat
the eygha med alla ingna De haffuir han ebrdh mena gy
han gyther syt foot aff oc haldat tha wol han them jordh
gyffua han fodher til dedha dagh haffuir han barn aptte
fig ecth alla flera tha egher barnum sing binde ther
wolla barn weet tagha tha egha han fodha fodh in nest
win aarfit an lozoir aff til nise ey lozoir til tha thagh
swa mokla jord som tiughe marcha ar ward wm arff alste
barn egher forst fadher oc wtha holler oc sydan hwart
som thz ar gamalt til hwanth barn egher fadr oc modh

arffwa holla ther til at thz swa mykit wpnot som thz attha aptir han nw bart ella arffua an han dödir war Syster sitia lot brodir bradhslot Will an eeth barn medh taka oc föda thz sößkin tha fram sydan thaghy thz förstanna fult for sin kost an thz at ey se meer til taghar hwart sin luth sällan wtt attir Barna lagh alt om fridhir an ey äru barn til som nw ar sacth han a nestir waar han at föda som nest ar han at ärffue an tha dödir war Nu sigir annar jak böt swa my kost fira som annar sun standa thz da a en tinge wytnisma stadgh oc halff=lue nefnd hwar thera j wars arhummighe skollughir at föda fadhr oc modhir an thin fatighom hendir alla älezir oc hwad the peninga haffua eller ey an the orka hwellin fadhr ella modhir wita bir bota the meth wm aar hwart som eghir pettir mässegadan Nu kan han fordöö an thz wpnot ar som han för sigh faste tha thz kost thiolt eghir swa mykit taka först so han kostit haffuir oc thet haniga til skiptas som ytfa leffwir aff thy han atte haffua engin walde Jordh sina giffua alla bynde for sin kost vtan sinlund pettom arwom

xxxiii Nu dele byia thiue saman wm jord ena jordegada tha sigir sik een giffuma aff the delo ok jordegade aff them bygit thz eghe han a tinge hör for an wadiar til kan ir han bydelöne tha war han saklös som sigh haffuir affatze wungit han bydelöna tha ibatz han wtha likethe aff botz oc jordh som sigh sifftir aff han da wadiar han först oc sigir sik sidan aff the delo for an the deela samman ga tha bota iij mrk oc wari skilaar weed them hwat the hafft wnnit alla taka the delo

xxxiiii Wil man bolagh leggia nw adhan the skulla sex beranda thingen weda war terip a hwarsk thera wegha tha the bolagh laggia the skulla oc wita thwn lenge thera bolagh skal standa bathas thera godz slaturb for bade fran thz mynstras mynstrer for badom wo ar bolaxstepna wthe oc the welia bod synia skipta tha wol annar sigh mer bene oc androm mynne war tha a thre manna wytnö som weed war tha the bolagh lagdha oc skiptas aptir thy som the wytna hafdu. Sydan annar for adhan wyl ey with giffua aptir thera wytnom alla fullnir codha bota tha threr mrk fore aff hol ok vyl ma bolagh ryffua for stemnu dagh bota than iij mark so rwfua aff sino censkoldom peninge oc wylia siva oc haffua swa skulle sit aptir bolagh fastom wytne balagma nda ey lagha leggio an lana jord Swa som the jordh slart alla saar wtan loff Jordeghadins egho Jordeghanden anlathi allan reet

Här börias bygninga balker

her börias bygninga balker

i Hwru bondir mogha awka nyan by aff gamlan vtskipta oc hwi
by skall til jamfør koma oc tha oc wanga laggias
ii Ha may man ny wagha laggia oc gala attir taka
iii Hwru bywar skulla byggias oc wagia rydias ech wm skada then ma
thz j lywtar om bro synar oc sage thza som ay byggia
iiii Hwru toptar egar biytas by til jamfør delas oc wm lagh
v Hwru man maa tompt syna byggia wm men for j toptom wm
hoting oc topta lagh vlyt gathw wm nocor wil byggia aa
swyna walla oc hwi lenga by maa til jamfør standa
vi Hwru abir oc angh skulla biytas apter topt oc hwi motten
hoting skall wara
vii Hwru wagha oc dyka skulla laggias
viii Um tapingh oc laggha waru ouinsakir ac wm syna men
thz wppa
ix For fira skada j akrom hwi thz skall botas oc wm ma vyssir
garda alla biridir
x Alz garda skulla gyldir wara wm war oc host
xi Hwru man skall fra intaka lugha biriwgha oc ey ylla hana oc
hwi thz ær laght gyort
xii Hwru allen skogir skall skiptas mz swynam aptir jordeghaede
xiii Um swynom lope skoghe j mellin hwat tha skal gyore
xiiii Hwru wese bondir skoni allo hoe fu aka tha skal wndaa skogh
xv Um torff skord vteng oc dycha oc wm man saar j attir lengh
jordh j annars thorp laghir wara skall hollas wm akir ech
angh oc wm wi fielah
xvi Um leghofolk oc leghostepnor
xvii Um maan awerkar annan j akrom alla anga
xviii Um ny wppgerdh oc awkan aa annars bolstat
xix Hwggir man eclint j skogh annars lopir nefir hwggir
loff stolz slaar hostast thoggir all alld ecke allz boogh
barda barke lopir ecke hwggir apald hwi man thol
gindir skaal
xx Engen maa taffna hwggha allar weedha j wtskipto sk
oc ay laudbo aff fora allz salya wtan jordeghans loffe
xxi Hyrit then som ingyldiro gaar j annars mans skogh
xxii Hwru warghagi skall wppa hollas wppa
xxiii Ha j taa oc alghaa hwo thin maa taga oc wm alghaa sto
hwar the maghen laggias oc wm ma faar doot aff
xxiiii Faar man aptir ykorna mordhs alla lekat
xxv Warchir ma j fiske watnu anarzs mierdom natio all
j fiskelekom allo wtan hwi ma maa thin thindir

Bygninge balkir

byggninga

woll skipta fiskawatn — fiskefolsanere
Huru sund oc stromma bya mellan moga byggias oc hwar so fordus
Han iaa oc reer oc bolstade skell bya mellan oc um synar thet wiitta
Hwat raa alla rör skall hetha oc hwo them wtkastir wta dom
oc hwi nya skulla wt sattas
Byggir bockoth allar dotwyta skagir bya mellan — byggir athin wtd loff
Dela haradz oc um almenninge huru thz skal skiftas oc um nokor
Han wtskiptir skulla wtgiffuas och skiptas almenninga y skoge
Um thid wtta almenning boor forna an lot hor oc ath enge — slatdago
maa them kopa
Engin maa oskipto bya thiordnall in taka ella andro eghn oc y ydskogh
Hwar inolmastadz maga byggies oc um synnar thet wiitta um fiske
wekx oc fiska garda hwar man maa byggia neden oc offuan swa at
ny awkan stadan an galas um skel eghaskogi woll ten bygge
oc an alla oc at an maa fyskarn alla watn aff forna wt dels allir
giffuas oc um sund liggir by mellan alla harade
Han eldin slappir lok aff forsomelsom alla wada oc sytar bonda
forsammen y by oc hwat forsommelse a eld gelt wada eld skal heta
Han ther som eldin slappir sotter mz androm y by brinner by brinder folk
inna brinner fettio hwar hwart skal botas um thz skeer aff losa folke
vita sta alla bloster
Han quern brinder oc um bransttid aff harade
Hattir man eldh y skogh oc brandir dodwyta skogh thz alle boost
hwar hwart botas skall
Han bytebet oc by swerma hwar ma maa them taga ella ey
Hwat iot aff garde by haffuir mz oldalby
Egha skee eldby wil een bygge oc ey skell hwar ma skal thz lop legge
oc um skeer welia sydan bigge
Han kona mellan faar geet alla boo annars
Hagger man merche y anders mazs bugh
Han two dela um eth merche
Grafin ma swa annars mz welia
Grafin ma swa annars alla sargir mz wada
Grafir alla sargd fra anners fra
Haffuir man obinnes hwnd sam fear bytar
Hagge bondir wyrdelago um hebrdoll sitz oc skeer thz skattes witti
Hwar ma bost oc birghe quaste aff ekt alla torb y anners skogh
Hwir gwmle garde skulla bygyas oc witta holles y tyskeno
Hwathe ma swa a ora anders wtan loff
Hwathe ma swa aff sotarby
Engen maa annars swa skip alla andra koste taga oc bruche wtd loff
Haffua bondir a ny byggd by alld liggir han y forna elle legho
skipt oc hamblit tha skall hwar sinu thz de saa och syda
Hallige nyt skipta a for nochor gamla skipt sydan y ar he
len botas tha awerkan hwart aptir bylotom synd tha boo bir
ee

fierdungir fiardunge til tristiptis oc halffuar by halffuom thera at
by til ja mykit som ten lagh skipt wm iiij topta i aa thet iiij
furwa oc ma tha at then by gathw binden tha eghir wegir
war v alna bredir enskildes almanna wagir til by thwars oc
annar fram then at een oc flere at byarmen sialffua welia
haffua swa then by faar wagh fore mynna liggir som then
for mera liggir By maga alla en trugt Nu wilia bandir
gathw genom by laggia that moge the saklost gora an them
sialffua a samber

Hwar som woll almenningx wegh atter tappa oc annan nyan
laggir han skal fore til tings faa oc taka dom til at
wegh laggia aff them stad han forlaa ha ligga a: skal ha
aff sialffsyns bolstad ganga oc ganga dan sum ha forst
laa Hwar som an gor swa ryffuar gamla wagha oc gam=
la grindestada oc haffua an soma fore sigh botha iii mark
oc laggher nyan som han forst wat it haffua war oc hwar
wagom oc bitoem oc grindom a mada thas bolstaddi i fastir

Alla ethe broo biggia oc wagha rydya swa then som myn
drya eghir i by som then som meer eghir hwar aptir
eghom syna liggir ethe broo nydra wm sonnadagen bote
vi ore swa fore annan oc tridya war ensigh malze [illegible]
then som bota som an bygd haffuar oc then war saklost
som bygt haffuir hwar aptir thy som ha bygt haffuar
[illegible] broo skall war v allna bredes Liggir hwn langir
nydir an iii sondage bota iii mark til tristipt ward [illegible]
lagh wm saabro oc qwarna broo landzwegir oc tingwa
gir the almoge skall fram faar eghe war [illegible] breddir
Liggir landzbro y landeth the som flere hafwa eghe
broo een ecth liggir hwn nydir iii sondage ath slagx tha
bota the [illegible] bryna eghir [illegible] mark til tristiptas make
landomo konunga Jare hafwadit om hwn wtskipt at [illegible]
thit an skipt war oc weeth hwarth hafwat syn lut wel
lya soma byggya oc soma nydir fallo Liggir halff broo
nydir saken sacth at bota [illegible] mark til tristipt liggir fier
dung nydir betir [illegible] marth til tristipt hwelkit hawth
nydir fallir oc woll an wt biggie botha som for ar sacth
och the bygt haffua war saklossa Hwor som hafwa dz broo

liggir ther sundagher nidir al som alt haradt egher bro bota
tha xx mark liggir half nidir botar iii markar liggir
fierdung nidir bota v markar til tre skiptis Byar by quar
oc will ey byggia inz haradz bote vi ore them taka by bondæ
som bygt haffua Nu kan bro bort ganga inz offuir flodt
watn alla eld oc at thy wffer [illegible] giorth liggir helst [illegible] war
bolstada mellin haradz oc landa ther egher the fiathr alla
flotta halla ther til at broon werdir giord holla the ey
fiathr alla flottir bote iii mark for wistir [illegible] som the
ey holde oc attir stadan win [illegible] for nocher skada faar
byggi aff bron wm sumæ een maned sidan flothir bort
gangit oc wadhat sighir swa haffuir at ma ey byggæ
botæ tha for bro [illegible] boot sam for skil
liggia ther til [illegible] owilange mæ them som aff gaa sighen
wita Nu kan folk a bronni skade liwthir oc deer aff bo
thar marth them som bro atte warda thaghe them
aeffua [illegible] doode war [illegible] thes Nu bristhar
[illegible] sighir [illegible] bro [illegible] alla almit [illegible] thet ey attir
maa alla ey [illegible] oc faar dood aff botha attir
fierdung aff thy ther war aff nytht [illegible] thes athar war
boot halffua [illegible] faar oc hest alla [illegible] thy ey
[illegible] orbota skade oc ey dood war boot som fer
Faar aff orbotha skade alla ther [illegible] athar war boot
atthena [illegible] aff warde thes skeer skada wid bro
[illegible] war laghsaghu [illegible] oc laghsaghu win [illegible]
ha tinghi [illegible] wagna [illegible] som [illegible]
[illegible] liggia alla [illegible] oc win [illegible] alla annat [illegible]
[illegible] skulla alla wagha [illegible] alla [illegible] wakte oc
war then malzeganden [illegible] a [illegible] om the [illegible]
[illegible] alla stadz thy ma [illegible] win bro alla [illegible]
oc [illegible] ey [illegible] swa [illegible] tha
[illegible] laghmannen oc in [illegible] til tre skiptis konunge malze
gande oc bro syna manom [illegible] skulla war
[illegible] win [illegible] annat win walborghmessa
oc annat win mickelzmesse oc [illegible] win
[illegible] skada [illegible] skada haffuer faat j bro tha skall
[illegible] fyri [illegible] aff thy skada [illegible]
[illegible] the bro [illegible] bro skulla [illegible]
[illegible] ar [illegible] huat [illegible] skada
[illegible] syna bro [illegible] haffuer [illegible]
tha skulla [illegible] dagh

loff allan lagiu fore sigh kasta tha iordeghanden wp
hans ath fughlosa oc thyn botgha iij mark
Nw ar by til samfors kromen och wetha sol
skypt tha ar tompt akrins modhir och skal
alin affther tompt laggya och andalraarla
gotnyngh syffua swat sitan sughla iren thiu sitan
gangha iren och iij stan almanawagh som ligger
mellin kilyo och kropstad [illegible] til

[illegible] byamal sydhan bryter
affther tompt ligger alin fram mz gardha alle
dylka tha skulla thiu stat til gotnyngh liggia thes
gar dylka mellin mellin gardh och alin dech
liggher alin wpp mz dylka tha eghir dilka wthan
byamal liggya dylke eghir twegge alna bredh ward
Dech en alin gotnyngh agher till dylke liggia thiu torf
fiva men dylka wpdh alira mellin laggya tha ga

r j

liggir ther sondaghe nyder al som alth haradh eghir bro bota
tha xx march liggir halff nyder botarna marach liggir
fierdings nyder bota v marc til tre skiptis Bytar by quarn
oc well ey byggia inz harada bote vi ore thyn tasthy bonde
som brot haffua Nw braan bro brot ganga inz offuir flod
watn alla ettir oc at thy wffir swin a giurs liggir helft [illegible]
bolstrada mellin haradz oc landa ther eghe the fratho alla
flotta halla ther til at broon werdir gild Holla the ey
fri thyo alla flotta bota iij mark for wystir thwartho som the
ey holde oc attir skadan win then for nokor skada [illegible]
[illegible]

[illegible]tter malzegande see fore som skada haffuir fangit j broo tha
skall harat atz hofdethe vij men syn tylfft nempna aff thy
harada falla synane the broo bota then brofall san
broo skulla warda oc skadan aptir thy som fyr ar sakth
Hwad hella folk loeth skade alla fra thwar syna bro
nyder som ey haffuir for wart tha skulla ghande
manadhe dag haffue

[illegible]
Ha tingh weghia bro waghia quarnawaghia som oyrd
o liggia alla obrada oc win frisze alla annat nien [illegible]
oc skulla alla wagha fyr allna hoght [illegible] ware oc
Oc waar then malzeganden so forst akair om the oyredo
Nw alla stadz thi ma saktir [illegible] wm broo alla wegha
oc wpe ey sagh syna wth haffua offsetigher [illegible] thaa
woth inz laghum oc iij march til tre skiptis Konunge malze=
gande oc broo syna manom [illegible] skulla war
thwa win aarit thwart annar win walborghmessa
oc anner win mikelsmesse oc enninghe flere wtan

Vtter malseghanda see fore so skada haffuir fangit j broo tha skall
heradzhoffdingh vij mæn syn tilff nempna aff thy herada fella syn
nane the broo bota then broofall so broo skulla warda och ska
den æfftir thy so fyr ar sakt Hwat hallz folk lidhir skada
alla fara swar syna broo nidher so ay haffuir fyrer war
tha skulla eghandæ manadhir daga

loff aller laghu for sigh kasta tha iordeghanden wp
thans ath saglosa oc thyn botha iij mark

vi Nw ær by til ramfört komen och vttha sol-
skypt tha ær tompt akrins modher och skal
aker æffther tompt læggya och andalkarla
gotunngh gyffua fyrat stan siugla vren thiw stan
gangha vren och iij stan almanna wagh som ligger
mellin kirkyo och köpstad Alar egher ængh til
sygya ængia teghir skoghteghar skoghteghir iortheg
iortteghe a watn vatn egher warpnum skyppta the
som ær gytha stena lighat swa ath sea magh sky
ly the stangh vortege stendher oc

vij Nw skullo the aker æffther tompt byrytha ok
deldha ramdher satia tha fra almanna wa
ghar gend gardh liggya ligger aker sy
dho langher mz wagh stan tha egher weghen wad
a alna bredher tiggia fra tha thwan wegh aind
almanne wegh ligger vthe byamal sydhan brytas
æffther tompt ligger aker fram mz gardha alle
dyka tha skulla thiw fiat til gotungh liggia lig
gar dyka mellin mellin gardh och aker Och
ligger aker wpp mz dyka tha egher dika vthan
byamal liggya dyke egher twegge alna breth wad
Och en alin gotungh ægher till dyke liggia thiw torf
swa men dyka wydh akra mellin læggya tha ga

thæ halfftth dykir a thwart thera akrir ther eghe inge
gøtningh for giffua liggier æfter ath andhe lange
och adhir liggya tvert a dyka thæffioy halffth dy=
ka thwerth thera Aiw ska deel een alla thiwa mot
och badha weg off dyka rina tha egher thwar ford
akra sino gaffwe Aiw laggher grana balk æfter
ford akra synom ana Och tredia botha in dir for thwa
thera | laggher æfter rum alth gardha botha in mote
Dir bothe egha grana skiptha och in mech til tre skip
gaghe Aiw legher ma dyka gerdhin gardha sytch aller
angha metha anarb bya akra allar anghia gierd=
walla alle anor bya mech welia the ay awatna bort
løpa for bolstad egha tha geldha them æfter som ska=
dhen frivther æffther iiij matzmane ordhom thwat
thy ska war aker ath anghio ok botha in mote

Nu faar bondha ij gardha mz sadyffano
syno tha skullo alla grana for sinom taptom
haffua en sadyb sian wtbarib Aiw fallyb
sinna ok welia ay for sinom tappa tha skullo grä=
na samen kalleb och til sin haffua lyggyar=
kydh nydhir bothe in dir taghin boot warnalagha
fyalffioy tha garffivat ar man thera warin tha
skullo garde gylde war och wæll for Aiw kuma gar
ther nidhthra liggya tha skullo grana samen kome
Ok sin til nempna in mech felle the tha som gorde
attha tha botha than in dir ok wary ensagh syel=
ffioa thera Aiw welia the sin nempna aff soluy thy

skulla vi men gøra næmpna hwar thera in man fælle
the tha som garden egher tha bøthe vi øre then som
garden atta wari thz ensagh sval ffiva thera ffa the
aff tessa bot fari tha til tyngs och sokia wte vi øre
och mz iii markum til tilskipt Allir kan sin a tyngsla
næmpnas thz skullo vii men wara haradz hoff
dingha skal them a sin næmpna so badom æse bur
the vii egha a sin fara Och sighia swa Vi sagom
haffwa wagh oc skloffiva wagh til gardz oc fran
som skade gend gik stade thz Ok witno thera
Hwem the fælla wari fældir ath iii markom tagi
ena koningx Adra malzegande och iii harada Swa
brat sina ne haffua thz sect tha ganga the bort
Och talis wydir ganga siva attir til thera som
dela och sigi thz genstein hwem the fælla wilia
Och dragha thz aff langhe oc swari siva affter
I forsta tingha wari siva um adra siymi som
um tessa

Hemblir faa gend gardh alz uldan gørs skadir a thoo och korn tha skal then gardh som
eghar gyffiva korn moth korna thoo mot
thoo affter iiii matzmannæ mæthen alla atm bøtir
som man geldir ath wsdito thz egher hwar skal
kraf allir koningx faar tha aff ith tha koma til
tingx mz samio matzmanlo wollhan tha ith god

a thy dagh haradzthing tha[m] for laggir a forsta tinge
warin saghlos Will han ey an tha rætt gøra kære til
hans a annat tingh och heta sydan with atio bot
aptir thy thin mattin wdir oc dømin mark til tridhi
Yfir kombir ok ælder fara tha ska ma thin skadan
aff skoran matha gialda tha attir wt lagha giel-
dom iij penninga for eth noth annad och tridia
swa for for oc geet thwa penninge swa for haas
ena andra og tridia Thessa booth som nu är sagd
maa ey högre wara tho ath fara sec mer wthan
skadan maa mat tha gieldhe attir som för är
sakt wara sama lagh om hästa och hors swin
om ma gythar ay thin skadan matiths Wirthir ma
gard nidher wdir baar a takin botha vi mark
gyldir ey baar a thakin wari sik mz sæxmana
edhe Brana ma annars gardh mz wadha botha
for vi ör och botha wt gardh swa godan som för
war Gyther tha wadha eeldh gangit botha wadhe
boot Gyther han ey bootha iij mark Brana tha
mz wilia aukom botha iij mark alla wari sik mz
siex mäns eeder thwggir ma gardh annars och for
hem til syn och wdir tha takin mz tha thaghin aff
thæm ofsa thas alla annath tingh til witnas bota
tha iij mark thin garden hiogh Thir fa the dela
Gyther annar strulit war alla wnth aff sytth som
mist haffnir tha giff thin wyzord som afftett gior-
dha Thir thaghir man stawing aff annars garda

bakw

bergningz bakw

warder baa a takin botha en ōr oc swa for andra
oc tridya och ær ær tho boot met ær ær takin
mz warÿ sik mz sialffsins ædha i helghe tirsdag
tha eghir alla garda gilda warÿ ær thz ær swa
tha botha som for ær saath Ther hella ma hæst
sin af anars ængh alla tyuder botha in ōr

Nw fa intagis w akrø allar ængio tha
maa hæst alla skyniuth inledha och ir
dha oc ær spylla alla sprængia døsa a
lar boo skall wth latha och ær illa hana alla
drapa alla aff skirpadhom skoghe skall inwr
ka Och ær ylla hana Och kan han fa slaa
war an han wøl och faar doodh aff giærda thz
qwyt motha dodoo swa got som hint war aff
thz twyggia mazmane ordom Nw haffwir ma
fa inwrakit och hin kombir æffthir som eger
Och binder vtth for sik sith fa oc hin wil
ær wth gyffua som handa mællin haffwir tha
tagÿ han mz sik som wthkræffwir two bolfasta
man och sæthir bondans sulth wardh for fa sith
Will han ær fa wth gyffwa oc holder tha thz
inna oom ena naath sylli tha offholdz wytni
som fa eghir oc hin bootha in mz kan nokrit
aff thi døø tha gelde qwot motha doodha swa
got som hinth war for æfftar mazmane ordom
Nw ær fa intagit oc hin wall ær æffthir koma

som faar a a tha eghar tha thz ath loyssa for grano
synom och bogdamanom synum som sa thaffnir
ontakyt wil ay een tha eghadin koma thedir een
for ligga syalffz thans wardnadyrt a thy faar
nw faa thz ath dela och sygya thw tokth myt
faa och lagda a loon tha wythi tha thz mz tuem
manom at thin togh thz af akro alla engio
alla af skippadiwm skoghe oc ar laglika lyst for
granom ar ay swa lyst geldha attir allan
then skada thz thaffnir fagit oc a iij mark ay
thz war ay laglika intagit nw siger annar af
thiordwalla war intagit anor sighr af akrum
alla engio alla skipadiwm skoga wythy thz
mz twem mannom som widir war oc a sogho at
tha thz omme wm togh orkir ay witulom aut-
warda attir faa swa got som for war oc a
iij mark eger ma wtaapt faa thz gdan gard byr-
thir alla offnir gard fligir oc faar ma skade aff
thy faa antwygia af akr alla ang tha gelde thn
skade faa eger aptar matzmadz ordom nw thegher
swa a garde doot hitt the aa korda gielde attir
swa mz lagha geldo hitte ay thn ligge faa ogilt
witer nokir oc gangar ay wit wary sik mz
sex mana edhe thagir ma alth same thiord
oc thinda af akro alla angiom mz twegga mar-
kom botha thn iij mark. sel faa eghir hwo som
oc nana alla stial omoralk aff mane for an thz

ær lagska attir lost botha mich och ær the tweggia
mana wytna til alla wærr sik m saxmana edhe
at the aldrigh vitha alla skall wrask aff thæm

Nv wolia bondir oldinskogh sin j fredh ly
sa och swin a skogh sin skipa thim skipti
fiortoganj oc ortom oc markalandom oc at
tugum oc halffattingo ælla æpther thy som hwar
j skogha ager ka/notor aff egadin æy fæ swin
a syn skogh oc thina wærka a sin so lagth ær the
mogha the thar oldin saglost notha Nw skippa
tha mer wyff a een tha eghir tha botha iij mark och
attir skadin æpther thy gitana matha tha Nw
skipa thim a swin so enskta æghir j skoge oc en
gen themolsmacz thaffuir a skogaeghadenom thaffui
tha forgiort swyno sino

Nv lope swin skoge mellin lossa thim attir
inn laga losn tim synto lope the opptar
tha skulla skogeghana same kome oc ma
tha swinom oc taghi swa most aff wdha som thy
egha aff leghu thaffue thy swin mer ær fae stto egho
attir the so skogh egha skulu aldin wardha swa so
the haffua sampt æy gytha the for strosta wardath

Nv ka ma torffua korn maka tha skal tha
korn sit wydher skar for andin oc j bad
binda oc ær wndan hetha oc sidhan maska
sina skal oc engum wndan slaa raffza oc maka
sydan ath saglosa offuir Gor tha æy swa oc æru-

than offir akir oskaren mistir dels en alla fler bo=
tha iij mark swa for en ella fler anan och tridhia
ar widir the boot med samelek ar hwm ang
wm tha hwm tridhel dha akir botha vj mark til tr skipt
fastlid eghna alla the aboa gangher ther skada
genom oc kanaz ther enom och gangir ay wid
warin syk nu xij manna edha bytthe tha edhin
gangit wari saklos oc botha en sante skadhe
attir

xiiij Ongin ma torff skara j anars teghe alla
the laghaskipt ar a komin hwo thz gor
botha iij mark for en tegh alle akir ange
oc tridhia ar wardir the bot med witha malzeghe
ar fler akir the flere s tha auka fore tha böta
sligt skiptom som nu ar sagt skarir thwar torf
witha byamal at saklosa eghe ma j twem by=
om alla flere ar maa torff skara j andin bol
stad oc akra j anan wea skipt sec ar skipt aker
aff synno och ar af anars rena oc dykia egho thwor
apta eghno sinna j byamala haffuir ma jord j
by som ar at saad kolbir korn aa the jord aff a=
nars matz sadh skar ar amen an tha j rettha
byamala eghe oc holde nigha warin om thz j a a=
narsmaktz jord kolbir skar ha oc aff foren bo=
tha lagha bother alla skulla warin holde ouer oc
til mekelsmossa oc ee inzan korn witha stadir kow
ka nokir swa ylla welliadir widha ath tha fathi
synnra sadh witha standa ath traghlosa mala ska
ha stade aa synna sadh fara wary ogilt xxiv siger

paa

han trang walda oc waldin ar warin thz a sax ma
na wytno oc radha thaffwa namd thuor thza
sigia the ath tragwalda gielde skaden attir ap
tha ther tha ma[illegible] wardir som fór ar sagdt
alli the laga warin holda wary saglosa och the
ar holdir hatta wyther tiføn marka thwo som
wól byarga thoo anars mas alla korna oc i dys
satia ok thoo i stak oc syda gard wm satia tha
haffui engin waldh lathi ther wti standa them
til skada so burgit haffua nw liggir oorfieldir
i bi thwat tha ar i akrum altz angiom tha skall
wara xxx alna i thwario sliud tha skall war badt
staffwadir oc stenadir ther til liggir thwarte war
dir alla gardir innan bondir byggia sinu burg
dhi oc arfiala sinum en langhgardare an the
burgit haffua klandas them orfieldir fore than
warin tha mz sex mana edha haffuir han gard oc
ward til orfielzd warin swa mykin so tha maa dre
haffwin fore fasta fadna sith oc giffuir ingin orfiel
offtare klandas them orfieldir warin sigh mz xii
mana edha och ingha mynna

xv Ligir bonda kono alla ma oc giffuir them
fasta peningh alla gaga tha mall oc mat
mz boda oc skillias the siden undir tha fod
stapulo dags giffin attir fasta pening och legho
swa mykla tha them fast haffdha wrakin bonda
legha thion bort wtha sags bindas the sydhan
atir til thas mz twagga nagrana witnum ok tha

wol än them in taka tha giffuin bonda them siva mo=
molrit tha haffde them fast och warin sidhe thwar
them lösta siwno lagha thiou for bonde siwk
warde oc byrgdh thy mughe thy falla bizsti siva
molrit ok legho thiud fore byrstir ok dax vkom for
bonda legho stafnar ella tiva om iamlanga
war daghin aff pintzdago oc til mortins messa
aulor sidha oc til pintzdagha siw nattir mellin
thwars stamnunar dagha inlogha the thiou by=
digh war och en langhir sidan skullo the attir
widir legho tagha aal ella the a legho ganga
som til inyna agha än til tryggia marka thwo
them thyssa alla thema sidha them ar legha bude
alla festingar och wolia the än wydir tagha
botha iii mark ella tha til tryggia marka alla med
och wolia än a legho ganga warin tha a halff=
we gieldh inz bondanum

xvii Aker ma a annan ok akra ena alla ängh
slat ok tegh ena thet ar attir gieldh kom
moth korna ok hoo moth hoo oc enge
moth
eedh ny åkra tha a akra andrin thet ar attir
gieldh och boot engin åkra than ok tiidya thet
ar attir gieldh och boot enge åkra than ok
fierda thet ar attir gield och a iii mark til boot
och siva a skiptar oc skiatto än wdir the boot
med än tho at ancitian widir fled warin thz
siw mana edhe fore thet wara til nepde warin sa
ma lagh win akra som win angia ella man
for ella wade nogh nadh ok anginum ar vth

i raom och wrangh i medhu ligghia a wadh a
sama mana och gieldha attir thz tha thagit
haffuir mz tiughi mana edha och warin sag
loß wadada wadh wadit a ymsa warin saglost

xvii Nw gör grana wp gard a annars bolstad
alla flera grana i bynum aro antingia
aktir alla angh alla roffuo nytyru bo=
tha for iij mark alle warin sik mz sex mana ede
Cytthr tha edhin gangit waru saglos for them
than wardha sigh for och the aweitsa botha tha
som war baar a thakim

xviii Huggir man dodwydelaß i skoghe annars
mantz wardir baar a takim botha iij ore
swa for annad och tridya huggir ma skir=
dha botha iij mark ar tha wedir baar a takin
dir tha ar baar a takin warin sik mz sex manne
edha huggir man timbir i annars skoghi
warin lagh som for ar sagdht nw doodwit le=
pir ma naffuir i annars skogha thag madz bir=
dha ena botha iij ore swa for andra och tridyu
tagir tha fierde botha iij mark aktir tha til alla
mz tha sta legghd alla ror til botha iij mark och
attir allan skaden och saktena nuffuir ath nw
huggir ma loffstak i skogha annars mantz
allir slar thostak allir naffuo lopni och i bro ka
lagghir och lathir qwarth i skogha stada botha
vj ore och sio forgiorth arfimtha sina for han
borth mz alla botha iij mark huoe to liggh sagh wit=
ar ay wytnu til dyli mz sex manom huggir ma

manz bindha vaa thalz | alla ungha ek j skoghe
annars matz botha ore for andra och tridya Huggir ma
fierdha bothe iij mrk Huggir man laas alla baatzfarin
botha vi ore swa for annan och tridya huggir ma
fyarda bota iij mrk huggir man ek apuldrugit j
skogha anars matz alla stor ek botha ore swa for
andhra och tridya Huggir ma laas alla batzfarin
botha iij mrk for adra oc tridya an worder the
boot met thiu huggir ma ek eller book thy so
baradha tra ar botha iij mrk och an baar aa
takin warin sik mz Sex mana edha alla wither
loff alla lagin for sik aff watho eghadha hws
hir ma tyoo aller flere warder baar athakin
botha xl mark at an wytnor til warin sigh mz xii
mane edha ewr barkt löpn ma ek j Skogha anars
matz wdir takin mz botha iij mrk swa for andra oc tridia
och Och thin ma maa bindha och trodstingha mz
tenngl doma an tha an bothin orka for bark
lepo alla skog bijnna Standa thwartz loff
aller leghe hwats ter barkrab aller brances warin
alth win laghs Nw maa enghin eghadha naa ek
huggha thwerzkita flere aller farin wetha alla egha
dha loff for j Skogene egha wetha hattha wede
laga bothom marke almenigh them j skogha
egha swa for andra och tridya huggir ma fier
dha botha iij mrk standir ek j akermala matz
huggir hana ath saglossa Huggir matz apold
j skoghe annars an mina an baende thera
botha iij ore swa for adra och tridyw Huggir tha

fiarda botha iii marker Nu thakir man annan y
skoge sinom ok maa taghir aff tham alla
skadha och koma engo dwly widir som haar-
waar aa takin wthan tha haffwi loff allir le-
go for sigh haffwir the for sigh taghit attir ske-
dha sin och wary bada saglossa decka the ba-
dha sigher anor sigh y sialffwis skogi war ta-
kin alla anarstad ee thwar thz ar tha stadha
thz a thes mans witsordom aff tekit giorda
an tha haffwir thz til twyggia manna wyt-
na som thz war och a saghir woll tha bundhe
loffs wytna a tha bundha mz vi manna wytno

Nu maa enghin y skogh anars gangha
mz gildro wthan affther biorn raff warg
them maa hwar ath saglossa drapa
hwelkin bonde ai haffir fir fagna langth warge-
nat botha in op och thz waru gensalz sialffug
thrid Warde hwar siva waghe gordhom som w-
naghardo Alla skulla natia sin haffwa fiarde
dagh pintzdagha Hwo so ai haffwir tha sith
nath gilt bothe in op Alla skola til wargha
skall koma Hwilkin bud faa och woll ai koma
botha in op Hwilkin y skall kombir och gor-
oledhna Och woll ai wara thz tha skipadir
wardir botha op Ingir maa och til syma jagha
wthen konunger tha tha hoff haffwir til syna
nyttha och ey alla hwo thz gor botha xl marker
och liggher til haradzmedena thaghy thz kogh

xx mark och them atar x mark och samuledis heradh
fangis thad ath forstra hwyngh botha soo for ar sagd
ingin maa alfrint laggia siwa wit som sioer lee
ar wtha thad botha ix mark til treskipt faar ma
alla koma aff them baana botha xl mark them som
laghe til treskipt wtha thesse land aro gundethi
thaghin daal och wastergötlande och smaland
och dala och westmanna lande och ostersta fra land
och tho ar y them thyme som ar forbudhit thet ar
fran fastagadha och til olaffz messa y thessom tyme
maa enghin affthe alsgh faal engthen maa och faa
mz wangha nath tagha wtha thad ar y wangha
skall

xx Nw maa enghin y skogh anersmandz jagha
och ar y skralffynis affther ikorna mardh
alla lekat for alla helgon dagh Hon
gör thad fer och wedir baar aa takin aff granom
alla nagrannom takir alth samme med at gildro be
tha in eit taghin the thz wpp skogh esthar draffwin
thad och epthed mz dfasta botha som for ar sagd
Nw om mad well ar the boot wth giffua fary tha
til tingh och seky wth iij ore och aa iij mark til treskipt
ar ay baar aa taghin wary sigh mz sex manne
edha

xxij Hwar ma wte y festewatho anersmandz haffua
forgiort ... syno och da iij mark lag
gir tha wtra a anersmandz mardhg och sink=
ta widir alla faar mz eldh och lywstir wthan
festlegh alla mz thuceiris ganda festinghe thz ar helt
botha iij ore faar ma y festewatn anars mz festa=

tolff synom wm fiskes botha iij mark ec hworio thad
tha fiskingh thz halst ar Dragn ma noot ella an
nars fiskewatno ec hworo i thadde fiskingh thz helst
ar hwath thz ar haldir ella fiskelekro alla wtha ta
by aff han kladha alla tunnar ting til wytnimgla
thn som watn eghir thry botha iij mark som wloffna d
for ella ancis fiskewatn Dræka tha loff alle lagho for
sigh warin saglos Dræka tha ay botha iij mark haffu
ay waldh aat binde thn ccdhin dyll tha ath tha
war ay tagin aa hans watn so affter kan tha fille
tha wytia medh sex mans och sidan botha thn iij mark
Deela the sigir anar the aff tekt nitha war alle
stolna tha haffue thn wytzord aff tekt giorde hwad
thz war illighe tagit ellas ay Dræka tha witnn
warin saglos thn aff tekt war a gor och thn botha
hans boot so wlaghlagha aff han tagh thz ar iij mark ford
alla the sag ma wdir ay baar aa takin thn stilz
allo lagh for sigh ec hworiom afftthd syno binvte
Nw deela thwe om fiske watn sigir anar sigh med
luth haffua eegha aff watna och inyna aff fiske
tha sigir thn som skipt woll aa laggio at tha woll
wytha loot sinn aff wassinn och waffo tha giffs
wytzord thm so skiptha woll woll tha skall be dys
skipth for grano syno och sokna mans och siva a
tinghe syn tha han rith skipta och faar sydan
looth ofskipta botha iij mark faar tha och wloffna
dys syda skipt ar botha hwar affter syno egno
binvtha som for ar sagdht Nw liggia siundh ella

ælla stroma sama ehwan bya ælla iutha byabol=
stad tha egha alli iæfka byggia sa jordegadha æro
om thz welia & oc boggia hwar æptir thy tha eger
¶ biamalt och ¶ tompt ¶ hwo som spilla ukot for
ladhin liggir swa sundir at thø ær engho
nyth botha atir stadhen oc a iij marker ¶ Spillir
ma natio ælla miardhin ælla thwolo hadha fiske=
tolom thz helst ær botha in eri oc atir stadhin

xxij Ælla bya egha mz raa och reer wara ioin
lagda ¶ liggir raa och reer bya mellin wa=
in thz watnit haffuir ær æn raa oc reer til
tha æro halan gørde forna bya mellin sa liggia
¶ bya mala tha ijon thz bolstade skeel wara an
æn ær raa och reer til ¶ Nw liggher bya thwe sido
langhæ wydh swa ælla sivndh egha halfflan
swa hwar by ¶ liggir holme mitth ¶ sioa eghe hal
ffwan holma hwar by ¶ liggher andhol lande nærffue
haffui thn holma watnit egher ¶ liggir flotholma
¶ sivnde haffui thn flotholma tha sithe fast wy
ir landh ¶ Ryth liggir by widhir sioo ande ægo
swa wpkit ¶ swo som bostadhir sigir til ¶ Nw dela
mæn om raa mæla sigir ænar egha ¶ kroka with oc
ænar ræth with thz skal syn til nemnes radha
halffua syn hwar thera wærn the raamæka gildh
synarne gør ¶ hwad the ære krokeet ælla ræth egho
thwo waldh undir annth gangha en a tompt raa
an fornep raa iutha lethe æpthr andrin rannin ¶ Dela
samen bygdhir by och ødha by och haffua raa oc reer
¶ gord om sigh tha giffo halin wytzord æt æn raa
och raa til liggir til thn by by som for laa ¶ Dela

[illegible]

balkir

skoldir um dönos messa j thessom daghom for
hwart syna skulu enman landz alla haradz
til stad then til ar nempdir aff aldir swo sa
sythr hwar um landz skulu alla haradz och
gieldir ar wth affter thessom daghom nw ware
sagda tha a heradz hoffdingen sex men take
och nyt them til hans och mada wth he
radhomo alla landeno skoldena och femtigh
then samma saghord toghy halwan land alla
harad oc halwan haradzhofdinge for mo
dhe syno Eythed hwar om adiad aar wary lag
samen Eythr um tiredya och ar trossir ha
ffui tha forgiort boginy oc an arwunda syno
oc haffui lagman oc haradzhofdinge wald the
samma jord at byggia tho mz landz mynna alla
haradz haffuy enghen wald then a landz almi
ngom boor alla haradz tha aff wirka ee mza
han rath gör och ey hans affua om the rätt
gör Ellir um then a landz almenningiom boor elle
haradz ba han fastbit hende swa at tha for
maa ey landzgielden wpp holda alla laggir
altinghs odha for retha markaliga noth for
maa tha ar ath aar aar ther näst sigh retta
och ther boola wppe holda och aff redha wpp
filla thz sa attir stod haffui enghen wald han
aff wirka fforma tha ar tha skall haradz
hoffdinge alla lagma andre mana thz bool
bortth skipta so foor war sacth tha skall ha
radzhofdinge mz sik sex man aff harade
nempna the skulla matha boginy oc awlan

the sama skilla forst wpp aff gields sit som som at=
tir stod aff byning thera an ar aro andra fæste
til ær the bygning badir tha skulu haffuin ther the=
rad attir æftir nizmana ordom | haffui en=
gen wald landz almeningh ælla haradz by=
ia intil skyn ælla skipta wta siva aff giffin=
la dha ælla harada gifft oc aff redh aff sum
ther war wpp tagit wz | Nw maa engin rydia
skogir rydia i landz almeningi ælla haradz
hwo ther gør haffui forgiort ærwoda sina
oc a thre mk

xxvi Nw maa engin byggia giordwall ælla
niokilt thz oskipt ær hwad thz ær
helldir wtan gardz ællar innan an
tagha til akir ælla angh ælla til tiula gordz
ælla til nokir sina nyt far an the lagha
skipt a komne ær | hwo som thz gør | haffui for=
giort ærlonda syno oc a iii mk ælv ænge bo=
no mz rwdskoga eggha | oc then rydia wilioe
tha maa hwar thera ha rydia saghlest ath
wskipto | oc haffui ther thre sadha oc sydan
liggia ther attir til by skoghin haffuir ha
ther langir til angh ælla adra sina nyt
tha haffui forgiort ærwonda sina oc iii mk
Nw sighir een aat anar rydhir offmykit oc
be dyß til skiptis tha giffz haa wald til skip=
tis dela

xxvii Nw kan mollostadir bolstada mellum lig=
gia haffuir haluir halffwan molna stad
hwacn molnastadir siva langt som

hans|bialand i ransakn. Nw liggir molnastadir
i eenom by och bolstad tha tagy hwar sin lotth
aff som han j taptom aatrum ella andelom aa
Nw maa engin molnostad andelom til skade byg=
gia ey offwa swa at watn taffui swa ath thz ga=
ga wpp a akir alla ang och ey nidan fore at
thz twinga fore han offri biggir Nw kan the at
deela sin amot swa bygd war ath skilith ar
ar akir alla ang alla quarn fore han thz til
tha skall thz til eganda sin haffwa Radha hal=
ffwa sin hwar thera Skambir them aa thz ar
wel Skambir them ey a tha skullu the til tingx
fara och heradzhoffdinge nempna them xij men
som bade segie paa wydir the skulla tith kome
oc synes them swa ath bygning gor ingen skade
tha ma then saglost hwar staa Egia oc syna
men at then nokon skada gor tha skulla thee
til tingx fara och the bada witna oc swaria at
then skade gor Vol them i bygning eghar atty
tha fore the swaria wadya wndir landsy=
nana haffui the waldh at skilia thz landsyn
thera mellum oc sa alla andra iordadelom Will
an tha wadya fore an haradzsyn sworit haffwo
Quarn tha thz stadulith thry goor Nw haffua
synamen sworit at han haffui wlagha bygdt thaa
ar han saklos ath thry markom thz heradz=
hans hans bygning wpp doma oc han halff
mana de dagh fore laggia sielffuo wpp ryffua
Nw woll han ey wpp kasta innen fore den dagh
tha skal haradzhoffdinge mz sik xij men nempna

the skoliv thit koma oc the bighnigh wppkastar
mz sãmle manom oc vi mark til aff thã arthma=
tha giin mk til tr skipt fora wlaghla boghght oc
iij mk for haratzhofdinge domberot Nw sta=
dir than for oc wal Nor han nokon skade them
som titth koma hwath ther draap alla saar wari
ther twegilt than gor och alth wgilth ther ha
fuar sama lagh ar om wta oc fiskie garda ar
ha wlaghla bigdir ar Nw ar flere forssa ar sa=
ma oc hwar wol sith bogia tha mad ar sith
swa byggia at annars spillas tha haffwa the
wytzord som skade lost gytha bygdt war andin
Nw ar ny annan stada gamla tha eghir ha
mal witzard annan wa wpp ath ryffwa Nw ar
badha bigde nadra offre oc liggia badha ij la=
gw laghir hwath the ar twaa aller flere halde
ar the offria wath for nadre och the nadra
stemna ar for the offre draghr oc sialffwir
wtt skulbord sin alla botha ij oc win tha gi=
the tha gytha tha thd til winneth mz twe ggia
mana bolstasta wana wptnam a tinge oc sial=
ffwir twer lwerdir han ar the wunnen som ilo
ar sacth wagir saglos botha och swa ewtha vi
ord so tha wdit the til wunnen aptir som for
ar sacth Nw egha flere ma qwarnastad saman
woll een byggia och ey alla haffwa ther wytzord
som byggia woll tha egha dey aa their tingh
stamna och bedya them biggia mz sigh boggia
the ar mz ha j qwnd tre dya tingx dagh tha skal
haratzhoffdinger doom til tagha a tredia
tingia ath biggia oc biggia sidan saglost Nw

stepna the sidan som æru willa byggia them som bogt
haffuir och sigia thz han bogda thera inz waz
uboni tha haffui han wytzord och wytha thz
inz sex manom at han bogda thz inz haradz
hoffdinge doma a tinghe lagha domdom Ær
sydan skal han haffua qwarnana thz til han hof
fuir swa mykit iorth barit ær han haffuir kostat
witen thz sæx mæn som the badut til nepna meer
han haffuir fiulnat fore bogningh sina och wa
ru samulo lagh wm fiske garde Nu maa ey man
watn ella fiskarin aff forna forneddo spilla
for andrum wthan han hatta wyth them innbo
bom fullo atter skadan æfftir wæzmanna orde
lagha a tinge til nepda ligger fiskid biaa mel
lum haradz ella landz ledsnugh eghir war
vii alna breet ær æru almana liwth bade luth
iii alna bitet ær ær ær almanna luth swa som
meer taku botha iii mark

xxviii Alla egha broo bygia och wagia ryddia
swa them som mynna eghir i by ær them
ær meta agir. Liggir kirkio broo
nydra wm sonnadagin botha vi ør fore hwart anez
och tridya thz warn ensagh malzegandins och
the bothum som wlight haffwa the war i thrim saghlo
sa ær bigt haffwa hwar æfftir thy som ær byg
ningh eghir. kirkio broo skal wara v alna bred
ligger the langer nydr æn iii sonnadage bo
tha iii mark til treskipt Samuledh wari wm skala
broo och wm qwarna broo ær wm kirkio broo
landzwagir och tinghs skall wara x alna bredir

liggir landz broo j landa the sum fler harad
aa een och liggir them all nydra tha botha
the harad sum brona agha xl markir til thra=
skipt malzeghanda kroo ok harada fran thim
lotskipt wara och wet hwaritz haradith.
sin liuta wolia suma byggia och suma ny=
dir fella och wolia ey byggia liggir half=
wa broo nydra botha xx markir til treskiptis
liggir fiærdungin nydra botha x markir til
treskiptis Hwilkin harad sum nidir fella och
wolia ey biggia botha sin lut aff sacth och the
warna sighlosa aff bygt haffua hwat sum harads
broo liggir all nydra som alt haradith thin
byggia botha xx mark liggir half nydra bo=
tha x markir liggir fiærdungh nydra botha v
markir til treskipt Bythe by qwar ok wil ey byg=
gia mz [illegible] botha iij markir til treskipt By=
ther hwar bonda och will ey mz by biggia bo=
tha vi ore them taghi bondin Aff broo bigt haff=
wa Allir kra broo borth haga mz offuflodz wat=
na alla eldh och ar thy wffert ee hwar thu=
na alla landz thun liggir bolstada mellum haradz
ther gha the farnu och flotha at holda thz
til broen nydir Far Allir kra folk j broo skada
liwtha och dööt aff botha vij markir them broo
attha ath byggia och thz taghu arffiva thes
döötha och waru eensak thera Allir kirlder
hastu sigh j broo och faar bana aff botha ha=
attir mz [illegible] vij ore for hors vi ore for oxsa
halff mark for koo och vnghnøda iij ore for
swin faar alla geeth Samlanga gamalt hal

wan oc for kamb alla keet samlunga gamalt hal
wan oc for kamb kyt gyrb alla gaab oc kalffna
panga ellr kan ther faa skada faa oc daghr aff wa
ry fierdungh boot aff thesso bathama aro saghdh
Broa symi skulla war thwo um aryt anarom
wallghemossa och anan um mekilsmossa och ashga
flera wtha rettir malzgarda ar force so skada
haffuir fangit af broo. tha skall haradzhoffdinge
xii men y sin tith nempna falla synaine brona
botha then broo skall som brona attha wardha
och stadan a ptir thy som for ar sakith hwadh
ther ar helder folk alla faa Elugr sin broo
mdr som ar haffuir fora warit tha skulla egha
dha manadha dagh haffwa the samulo broo byg
gia haffua the dona ay boghit hattha wider vi ore

xxix N wkan ath barnb war an wilda ba eldir
droma y by for manom tha egha they
arin thwb wara ther ar swaa sterkara
thwb och kolnashiwb kan aff woster thy eldh kome
tha egher bonde saglos war aff thwelra andra
thwsse than droma kra tha thedha han wthbarin
eldir Nw kuna drungia y ladhu tre a styra wer
dir eldir hoghr an haffua torff thy the wth
barit brandir wtt korn och ladhu tha egha
the wadha eedh bindha och wadha boot sin iii
byrstir ath edha botha xl markir ar bonde
alla bonde swen y ladhu tha war ladha
y samma laghum sterkar thwb alla swaa Haar
ma eldh thwssamannam alla gardha ther egh
hwar handa wtto syno warde werdir the eldir-

hogger an haffua torff brandin vpp ecth thwe
botha vi ora ath wada bot ok fillar wadha bot
mz manom Brennir anat alla tidhra wrak
lagh samulo Brindir gordir alli for bondha
botha iii mk och fylla wadha eedh mz vi manz
bonde flere garda an by aldir botha vii mk
ok filla wade eedh mz mz manom botha an tyb
meen at flere brinna Brindir kirkio i by
botha iii mark warda och siua lister och klok
kan eldh siuo wth bainom som bondha spraad
hallir ha wth kan kome aff kirkiu alla kir
kiu gordom tense Nu kan schena brinna folket
i wada saktum eedh alla flere botha iii mark
for thwarth thra och mz wadha eedh falz at
eedha botha xl mark botha for thwarth
thra siua fore allan by til treskiptas thagh
siua mykit thwar malz ghaldha aff them bothum
som tha aff skadha fik atitha iij mana ma
tordom Thessa wadha eedha och alla adra skal
thwar mz bondom ok bofasto mano ghangha och
an mz lesluum manom alla legha drenghiom
Bar ma eldh j qwarna thros annars manz
huat heller inan alla bonda brinna the
qwarn alla mal for iptha wanghama sculd
then eldh ath the wardha byggia vpp thros
iamgot och botha iij mk xij ood them men
attha ok xij ood bondom for mald attha ok
fylly wadha eedh mz vi manom

Nu kan man sitta by i bolstade synom
ellar i skoghe them than eghir lot i
warn hanus for sitta sitter i bolstade

Pedre folio fb
tali signo

annars skogh[ ]dis tha haffui forstak oc fiurdha
och lot ængin hittir wth hemdis j skoghā
annars mandz edha the fretingh och twane
alli threlutha hygia sik then haffua hyt by
stok ān haffwer thēn fiurda lot forra lesta Nw
swarma by och fligir j skogh annars manz fil
gir then by som by egir til stok och hool och
markā swa thz sama thera oc lyssa swa fore
biarnanom haffui engin wald therin thā fore
taghā | komber annar aptir oc kanas wyth
sama by edha then forir lesta fligir by swer
mir j af ben tra tha skal han stollzis / oc ey
tra spilla hwggir man tra nydir alla spilla
botha vi ort fligir j dodwysa tra a thog
ha nydir oc tagir by sin saglost Nw kwno
skoghedha han skuld giffua sigia then swan
man aff han wara tha wythy ther mz twem
mand at han war blastir byktadir j hans
by garda oc han folghe til holtz oc til ha
lis arffir ha cedh taghir by sin saglost by
sir at edha later wth by sin oc a: v oren dw
pa the tiu alla therin fleo botha vi oor alle
dyly mz twegghia mana edha botha aff thes
mera ath flere dragis hanger ma mz blad
oc bykan j annars skoge wardir fangin mz
botha iii mark wtha ha han edha thes sö skog
ac oc ar a: maal oc mathy mz han hiwo sam
sattir skiptiff j skoghe synd alla annars maz
botha iii mk Egh ma by stok wardir fangin
mz tha maa han bynda oc mz tyrfnad til tighs ..

for och thz wytna latha liff aff than och syda
thegia och wgildan dooma

Nu kan ana ny by byggia aff gamlom thz
thedir aff gerdha by tha eir mz odal
by aff bysins almenigs timbir aff do
twytho taka ok aff aldinwidho garda fang
och eldhe brand waffsta flat och fagangh torf
styrdh oc leyrtaki och hamataflat gangha thz
thas swin som faa hans gagir swa mang som
tha fodir wydh sin loo tha maa och ingom loff
giffua aff skogh giffua hwerkithe mz laan alld med
laghir och ingho affallon aff skogha gor wtha
lytir ath thy gardir han gripir wyll j thalz by
intagnir gor tha skulla the than gathir legia
p alna til almenlings the skulla gardha warda
in wilia togha an ingoga the swa byggia ath tha
tha ina taffa

Almenings flatta dagir ar nasta sikn dag
aftthir ste pauls dagh inno so fern slaan
almenigium och kan nokor aa: than
aff egandeny botha iij [illegible] mz hooth mz

Malkir kona faar alla geeth annens matz
warthir tagin mz botha iij ore ar an
tagin mz watir saglos molkir maltz koo
widir takin mz botha iij marc an an wytny til
dyly mz vi mana edha lagger ma marka aa: an
narthmantz in merkia hwats tinga thz helst ar
both alla qwyth ar thz bakir an halffua or bote
maik alla dyly mz vi mano ar thz halffuan ore
iwatt alla mynna botha iij ore alla dyly mz thig

gia manna edhe dela twe om markr haffua ba
dha eth marka tha aa then wartha hafdhe enkti hand
Drapir ma fa manz mz welia hwerio
handa faa thz helst ar. So bætha ar an
two or gieldha attir fullum gieldom af
the twegia mzmana ordom nafna sin hwar thera
oc mz iij mæn oc swa for anat oc tredia ar an
nittin til dylia mz vi manna edha. Drapa ffir
fleri mz welia swo thz hetir fiordha twegh
gieldan attir stadin oc aa dolumæn hin ha wedir
mz siex manna til wimen lagha. Adyli mz xij
manna edha. Drapir man thz fa mynna ar
uth an twa or botha twegilt aptir mzmana
ordom som for ar sakt. Oc thwo toligh sak witas
manna weldir at lagha til mz aa swm wytna
dyly aptir thy sakin ar til. Som for ar sakt fra
stan ma alla skywtir ma ath fa manz ba
war tagha an wildha bliffuin dot aff gielda
attir giortha for sotha oc swara mz twegia ma
na edha ath thz war aldrigh welia hans. Ry
dir man annan fa skulu hielpa hasta blod
latha alla andir fa skulu han war taghin an
tha wilda som han baat warya sigh mz sielff
sins ene dha ath thz an mz hans welia war at
thz stada sik alla botha fierdunge aff fulla boot
Drapir ma alla stiel thwingh manz botha vi or
Rau sarthir ma fa manz alla slaar bliffuin an
dooth off. thz ar hastir alla oxsa alla hors
oc ar an warsnada forth tagha thy so hes
thr sad oc laka oc fra han fort ford til sislio ssi

bygninge

na warder gilt wlyth tagir bonda bondha sith
egit attir warder liuth haffwir then som hoggh oc
fangha bodan wlyth for aptir mzmana ordom
huo ser ai woll swa attir gielda se nyo arsacth
och kares sligth til hans aa tinga tha egirtha =
ratz hoffdinge matzmana hem til hans iorna ma =
tha wth fult geen fullir oc aa: ynnik ella stir
ma hors oxsa alla koo slaait wth egghia lyng =
gir aff thorn alla ymnpa mz wadha botha ok
sor hwart oc fullir wada eedh mz tween maez
falt at edha halffgilda for Stingir baden
oogin wth gelda attir fullom gelde oc aa: in
mik ari thw wytna ari til ard ari wytna til dyly
mz siex mana edha Slar ma koo at thw gitter
ai mollrit botha halffria or

Dragir fra anners maz fae thest alla
hors alla hwad fra thz ar ai maa atha
werder mz withom lagha till annen giel =
dha halffgilde for aptir matzmana ordo oz =
pir koo allir eller anat fae thz atha maa bo =
tha fierdhing aff fullir gielda oc then haffui
thz dodha foorha attha xxiv kares thz maz ardo
en aa: Sina wytna til dyly tha mz eedha aptir
then thz wirdes til Xiv an sargat fae thz ar
ogilth warder warffnadha fae sargat off
andirw fraa swa at bonda githir thz ai nyttar
wndir och alla sila tha skall then som fae atta
thz som skada giorde ginlom swa fiilling fria
aptir twegghia mzmana ordo nempnas sinn thwa'r
thra alla bota ii or

Aa b c d e f g h i k l m n o p q r s t

kaffin

xxxvii

Boa bondir j by saman tha laggia the
widir laghir um hiordiwald sit thz
fylghi thwar adhan hafth gor ulo fallit
en hiordwalld thra swary sigh mz vi mana ee
dha alla botha y en och taghy wiff hiordwall
sielffuir Ulv ka tha borth tappa epsa alla koo
alla thiwrio handa fra thz helst ar kan ay at
tir faa gielda attir fullo gieldom hwartha ap
tir thy sõ thz ar wijth til aptir troeghia mz ma
na ordom Ulv taghe dywr faa fra hiordholtz
mana ar sielffuir nar faar aflestir aff wary
saghlos fuar ay afflastir aff gielda attir ful
lom gieldo kralffuar koo aa: mk wtha ogh
kalffuir borth tapas botha ertwgh tapas lab
alla kiuth bota iiij peninga Ew kan faa bo dab
koma j handa wkra annank thes som swar sat
ta alla stokka lagda for dood aff ar gildir
laglist botha hiordholtzmia halff gilda fore
them so faa atta ar ay gildir laglist botha
them so gildir da fullum gieldum attir them
attha Thapir herdinge epsa alla koo ka ay
attir faa mista lago sina tapir tha wnoda
mosto och kalff lamb alla kiut iiij peninga for
gamalt swijn oc swijn engir ay ars gamalt
ertiogh Wadhir bonda hyrdinge sino thwadh
hellir mz kaff alla mz lima wardir tha ay la
stir alla littir aff wary saghlos

Flaar ma bast alla birytir gnasta aff ...
alla birytir pers alla wr dhruma aa a
ngrs motz mk gielda attir stadhin

oc aa: iij mark oc wardhir than laglicha til wnnet
hwo som brytir port aa: byas almenningom haradz
alla landz for olaffz messa dagh wardhir takin
botha vj or hantak ma widhskiula off alme
ningom haradz alla landz for bartholomei dagh
bota xij or haffui engin wald at bära aa than
wtan ritter malzeganda

xxxviii Latir man faa a oyar anars mantz ol
loffwandis hwat faa thz war ba kwo
thz faa intakir tha skall han lossa for
solzia stapna kombir thy aftir eghanda ar
oc bindir vt for faa sit han skall giffua or
for hast allt gamalt nöt for ungnötha geet
ulla faar oxtung for kiid kalff lamb iiij pe
lossar than aff faa sit oc vt for bindr ouen in
sondagha liggha sidan thab wardnadir aa: so
eghir fra thz spilles alla doia wad skada thab
an wilda lossa lathir ma faa sit wta alla
eghanda loff af the oyiar than eghir skelus inne
tha wara lossin thes thes fra sins halffuo in
na an some skilt waar

xxxix Loghir ma faa aff lottha by oc wrekir kem
wlanandis gifno sino mz witum sina wr
by bort alla sla indir gerdhin ok botha
iij mk ecn nobar kar aa: tha off grannom klo
dyll han sigher at han thz ey wista tha dyly mz vi
manno oc wrekir tha bort ar saglosa woll han ey
bortt wraka alla indir slaa bootha vi mk inn
gin maa annars fira tagha skipt alla annor
tings hwarrio handa thz helst ar doot alla
quicth sigh til nokirs nyt haffua wtan han

Har byrias kopmala balker

haffui loff alla laga for sigh off rattom eghado
alla standa tuiffz ut apthar ther som skils
i twiwaballzanom

[H]uru wm losora koop fra alla kladha
[W]m gull alla sylffuir kopis
[W]m ma kopir salt was alla wokyllza
[W]m ma gorer kop aa torgi
[W]m legho fra alla land far
[W]m inlax fara
[W]m wedsatning
[V]r thiwfw man edher wadsfaa wpbinda
[H]w wm botzhar

[H]w kopir ma aff adrin hoffwat faa
alla kloffwat skapt watn alla skra
iryn kladha giort gwll allir silfid
last thiws och dorat thz skal alth mz wiin
oc wytna kopa

[H]oopir ma gull oc silffuit aff andro än aff
gullsmeda skalffuom findir thn so kop
ta ath thz ar flord inne tha taghi
thn attir som salda och warra sik mz xii
mana edha at han wysta thz ay swigh
mz war falz tha at edha botha iii markz dyl
han so salda dyli mz vii mana edha alla
giffwi attir ward och boot mz som skils
Gall gulsmedir falz y gwll alla silffuir tha
skall thz til standzens latha wardir thz
skarth haffwi hwar som fangit haffuir ar
thz wskart gyffwi gulsmedir attir ward
thm som kopt haffda oc haffwi selffuom

flærd sina och bota vj mk fra smedir dylia och
woll oy attir taga flærd the ha salt hoffda tha
haffwy thn wytzord som kopta mz twem bolfa
stom mano fra syda the sigra sylff alla ewll
alzta ath thz ar swa skaffth attir fangit som
tha thz wtz sik warv thz aa thera wytno so
tha iwaro warya the smedhum wais saklos och
tagy loon syn falla thet ha thetha tywffwar
och botha tylwsnad aptir matzmanna ordom

ii Köpir man twax smor alla salt skiola
taligh alla rokolza ec ewar ma seer
flærd kopta alla salda tha namfna
twar tylfa som kopta oc salda i bofasta me
the skulla wytha ewad flærd ar salt alla
ay warua the tha som salda wara salglos sal
la the han bota iij mark swa skal oc alla sta
da botas so flærd hittas i kopir oc tagy thn
attir wara sum kopta oc han flærd som
salda swo som kopa wyd gesth bondans
wtan wythiu thans eptha bonda thz kop at
tir kalla an thz mer ar an ortu kop engin
maa wyd bondans barn alla thon kop gord
wta bondans wythiu ewo so mer kop gor
wyte thm kagha iij mk

iii Nw gor ma kop aa orgha ewad thz ar
thel du dot alla quit kland aff thz
wedh ingin saka ma sun se kland at
ar fer tha swara thn til syn mz twegia
manna wytnom oc thm gord torf kop sit
mz kop wytnom bofastom oc gwis sigh orlelwa

oc sydan tagi hyn stoth attir som klandat thaf
swan kopir ma gest | hors | kogh alla kiwatz thz
gelst ar och fodir thz oc klandas thz sydan
thz faa han kopt haffuir tha skall affedro
haffwa so wtt haffuir fot thz at engin ma
annars wtt foda wardha oc lesa sins attir so
vth kant haffuir

Laghz ma aff aldri hastir skinter oxsa al
la lywatz thz war han tagir han thz
wspilt thz skal wspilt at andwordas
Nu sighir then attha ath thz spiltas j hans g
handir oc so lattz haffda swaria sik mz xij
mana eedha gielda bodan sot attir swa
got so thz waar tha tha thz togh oc mz lee
gena Laghir ma laan off aldri laan skall
lagianda heem foras an maa laan mysfaras
thz skall fullum gieldom attir gieldas anthe
thir so grana welia Oinda thz so naar war
tha thz lantas wth Engin angr laan war
oc annor an eghe then wytzord som wtlanta
oc wytna thz mz twem mano och sielffuir
tredya ath lanth war

Laggir ma pantz ontil annars manz
alla adro fasta tha laggi in mz twem
manom i hiwarandom oc tagi wt
mz sama wytnom ar an swa wytna til oc then
sigir so indlagda ath thz war mer inlatth
an tha wth gaff haffui tha then wytzord ath
wytna thz war wth giffuat mz xij mana ee de
Oiels thz faa alla bitandir alla waltax fols

ok baggiaz thera saman tha waru thz wgilt
ffolgis ey baggias thera saman tha fanga
han sith attir

vij D attir ma wadh mana hwath thz ær
mynna lozor alla meen tha gora thz mz
wytnum twegia bofasta manna ællo
kunna the wydh bytinga for en steyng d
ør ær wtha brudir baggia thera gilda
mis the faar ulv ka thz stialas waldeskas
tha skal han til kirkiu fara oc lysa æpt
for sokinamn bada æptir thy wadh sat ær
oc swa æptir sino Nw ær baggia thera sta
lit giffin wadh hans eghandom attir

viij N w ær stæmpno dagir wtha thera for
wadhum losas the æn tha attir tha skal
han skall tha wadh attir binda a
tinga eeno andra tridia wil han tha at
tir losa losa wardh sit tha haffwir thz wald
til woll han æn tha skulle wadh matas ok
wadh bætra æn gieldit ær tha gyffwir egha
dono til swa mykit som thz ær bætra alla me
warth ær wadh mynna warit æn gieldit ær
tha laggy thz til wtlosa skulda

ix B orgir ma panta for annan tha gielda
thz samu wtha so borgit haffwir alla
dyly mz xij mana edha at han aldrig
borgadha for han faldir han at edha tha giel
da wthan thz han borgat haffdha hwath tha
mer alla mynna Nw kan the a skilia sigir
annar meer war borgat oc annar mynna giel
da tha thz wth mz xij mana edha at han

ay mer borgada æn nio war fram laeth Nw sigher
annar at tha haffuir man borgat oc andre pæning
tha faa ee the fram so tha borgada oth wary sag
los kobir ay manen fram tha gialda then gialde
alla oth mazans sak so borgat haffda alla wa
ria sik mz eedha vij mana aa: tingha alla for [illegible]
kiw sekn borgat wythir thz mz vij me hwat borg
war alla ay ar ay aa: tingha borgat stada aa
wytzordom skulom Har byrieß tingmale ballkin

i Hwilkiw lagmæ eller weliaß oc wm thera eed
ij Huru hæratzhøffdingir eglier weliaß oc wm hans eedh
iij Hw wm lagmæ hæratzhøffdinge alla andra mæ tho thaga
iiij Hw thewr hæratzrætta eller ath skiptaß
v Hw thwru aff al affgieldh som aff almænnig ganga eller skiptaß
vi Hw wm tingsdagir kobir aa: helgo dagh alla fasto dagh
vij Hw thwru hæratzhøffdinger eglir haffua
viij Hw thwru landzting eller at haffuaß aa thw[illegible] tiwom dagh
ix Hw thwru mā eglir til tingx stæfna
x Hw kobir thet til swars som sak giffx til stæfne
xi Hw eglir ay hæratzhøffdinga tingh hem te manaß nefna
xii Hw thwru hæratzhøffdinge eglir tingh sæ[illegible]
xiii Hw thwru afaranda eglir mz wytnum bwa[illegible]
xiiij Hwo kombir thet til tingh so eedh wil [illegible]
xv Hw stempna flere meen enom til tingß

Nv eghir haratzhoffdinga til tingx koma hwart tingx dagh æffter thy som hans dom fforer aa hans wegna

Nv kombir bonda til tingx och bedes aa haratzhoffdinga lagadoma

Nv kombir man til tingx then edha skal ganga

Nv vm lagha dagh til stempno

Nv hworu laghsell brut egha talas

Nv vm loskermans brot wed draap saar alla

Nv vm holfastes mans brut

Nv vm bonda sighir sigh wsaketta war

Nv vm bonda laghfaldir ær haffwir affwed alla tiuenda nv siti tha matas skall for hanom

Nv hworu man skall skrias for brot sin

Nv hworu man skall waria alla fulla tenste sakir ain

Nv hworu haratzhoffdinge skall budskaffla wt skera

Nv giffwir lansman mana skuld vm saar blodwyta alla annar brut

Nv kombir malzeganda til tingx och giffwir sagh nokro och wyll ettir wanda

Nv hworu haratznemd eghir wara

Nv woll maan nokro vr nempd wreka

Nv hworu man maa motha nampd wadya

Nv kan nempdena aff aa samwa

Nv hworu koster eghin hol dab for haratznemd

Nv vm wadringh moot haratzhoffdinga

Nv vm wadingh motha lagmana

Nv vm dambrot haratzhoffdinga eller lagmans

Nv hworu samnud eghin letas

Hw huru konungs raffz dagir letas
Nw huru konungs raffst eghir wara
Nw skall ma lagman walia tha skall biscop
pers aa: latztingia komist latha oc viij wiku
na dagh laggia at alla mogha koma som
j lagsagw boa til sama landzthingh tha skall biscop
pn mz sik twa haffua aa: klarka wegna byda
skall almoghin walia sex hoffmen oc vi bondir the
xij mz klarkene skulla thrre men walia aff the
aff boa j lagsagw som welia antwarda for gwdy
Dana ar ratast aptir thera basta samvyt
taet aptir thom eghe konungir een taga them
gud hans ... skinthar oc ha forstar almo
gene vttan war thyn som konungir til lagmad wal
tha eghir ther swaria swa bedir jach mik gud til
hielpa och the helgedoma jagh aa: haldir lag
skall wydir satwga oc sikia iffnir alla alla lagsa
gw mona j domom alla vtthw sylia och aldrig
wrangu motha samvytha mwno och lagh til lagh
och aldrygh wrangia alla wrt stirkia ay for
vttha wil skuld alla ramga gyvy ay for aff
wnd alla iswelia ey for frendskap alla wmsamne
swa sie migh gud hwllir som jak sant sighir

Nw skall magh harathz hoff dinge walia
tha skall lagmadir tingh stampna
enom manad for an tingh skall holdas
aa: yttom tingx dagh tingstad j sama harada
thaa skall harad namna vij man skalliga
och lagman sielffuan viij the trattan skall
konungir j wall legia ~~thrre ther~~ aff them som j
harada boa ther tagir konungir een aff them tha
wil oc weeth ther fallin til wara at ay konung

inlandas tha taghi thz haratzhöffdingia som
konungir thz af handa sättir tha skal haratz
höffdingia samu eedh swaria som lagman
iij Vagir lagmadir mothe fora dom sin
gyffwa konunga mothe oc aa: xl mark
och mysta lagmas doma sit och sauga
al dring attir Thagir haratzhöffdinge mo
tho wara lagh sama Thagir haratzletzma
mothe wara lagh sama Thagir namdarmän
mote gyffwa konungir mothe oc aa: xl
oc sattas al dringh y nämd aptar f
som githe han forwarwat mz ful
at han motha togh taghir han aff them xl
marckom som han bota skal ertugh oc viij mk
Nota iiij Nu thaa ey een man flere haratzhöffdinge
doma haffua een eth oc han eghi
haffua tredhiungh aff allom haratz rätt
oc sakorum oc haratz rada sielft thm thwe
luttom som attir ar
v All affgield som aff konungs almenningum
falla skulla skiptas mellan almogin ap
theire thy som hwar ar jordeghande
harada och ee konungeno sin tridiungh thz aff
vj Ombir tingh daghir aa: halghan dag
ella fasto dag syfia haratzhöffdinge aa:
forsta tingha slikan dagh han wyll ting
haffua Syffar han ey tha sythan bondir sagho
sa hema thz til annar tingh dagh kombir
oc haratzhöffdingha bota iij mark
viij Vy skulla tingh tyma wara um arit
hwario lagsago forsta stan xx dag inla

oc til nya wykna fasta annar fira botols mes-
sa oc til ste ollaffz dagh thredia fira mickels
messa oc ij atwart i thessa tymom skulla ha-
radz haffdingia tingh haffua at ennom dagh
i hwar wiku aa j etto tingsstad

iiij L andztingh skulla holdas swa mang i hwarya
laghsagw forsta skall wara manadagin fore
afftha xx dagh jwla annat manadagin nest
aptir nya fasta sondag thridia om manadagin
nast aptir ste pathers dag fiarda om manadagen
nest aptir ste mikils dag oc hwar lagmadh-
skall tinga een tidh om aarit i hwariu harad y
sina laghsagw woll han offtar stada sielffuir och
tha swa ath han lyssa thz fiortan natthom for an
han tinga skal.

v H ar kar man til annars tha skall han hem til
hans fara mz twem bofastom mannom och
stempna hanum til tings oc sigia hwat sak ther
han giffz kombir tha til forsta tings annat oc tridie
at swara for sigh mz laghom alla lagha botom
thz ar wall kombir tha an oc ey forfalzs un-
ney thas ta ar han saker ath trim markom for
thrydskio hans oc haradzhöfdinge nefna grenstim hem
me hem til thas oc tagh wth i marck oc akarande
fear til thas ath taga wth i marck oc akarunda
fear til hans aff nyw ecth ting annath oc tridie
kombir hans ey til swar forfallalös tha warin
fallin at hoffuud saktand oc haradzhöfdinge ne-
na til xij me mz sielffuom sik oc lansmanan at
tagha wth saktand alla annir thz the deele om
oc iij mark for trydskio hans

Nu kombir manan til swar som sakin gifz sina
x lagtingium wm the mal tha aa han binda til
mz witnom som j laboka na siwgh them som
kara orka en alla well en than mz witum binda
aptir haratzhofdinge dome tha wary han saklos
swm sakin gifz och botha in mk them som akara oc
wary al dirsigh gild for fals witna wtan een tid
for sama maal
Nu eghir en haradzhofdinge tingh neffna til
xi hans ath tagha for han for en Dn mz
haffna ther wm wytnat hwad tha ar lag
stadder alla lagtingader alla ey oc nu forfalzd
wytna swa wttra sama tinga the witnaa
Haradzhoffdinge eghir tingh sokia oc ha
xij rit dhenne hwer tingh dag aa retthe tingh
stad en at nesto flerom synno wthan konungh
bud ka koma alla thad loff haffin aldinge. gilt
tingh til lotingh ella til thalan wta eeth i wisum
Nu kan then sor kar orka then wydir na
xiij binda mz witnom som tha kar til aa: them
tingh dagin tha for swarin oc then binder
nay for sigh tha skall han napna sin witna oc
aa: neste tingh dagh ther eptir bada witna oc swerid
wthan than kar en swar wtha aa: sietta tinge
tha skall han aa: sama tinga bada witna latha
oc swaria Nw ther war diwls maal oc ey witnis mal
oc tha som kar til binder ney for sik. tha skall
han aa: the tingha han swar lagh syn fasta oc
ther aa tingha ganga ther ar nest eptir. wtend tha
swarar ey aa: ytersta tinghe tha gorn bada aa
sama tinga fasti lagh oc gaga alla wary fulle
at alla eedha och wytna skall ma ganga a: ytta

balkir

andra ta

tingbstad oc aa: ytthom tingbdagh

xiiij Nw kombir then til tingb sum edh will gangä
och malzegunden kombir ey at staffua al
la ar thz oc woll ey edh staffua gangä tha
bonda edh sin oc warder then edh lagh da gage
ba nokor then edh sydan qwalig welia adha
skullo the then ther swarya at han lagh sa ga
gen aff haffui engin wald then edh attir bro
tha wtha konungir sielffuir wily saimeth letha
Thalir man thaliw syna aa tingha kobir attir
aa andro tinga och talar andro thz ar tweta
la lir krannas ma thz warya han vi mark warn
han saglos falla the han botha vi ore malzegandom
insamom Sydan skal han inz samlo tala som ha aa
forsta tinga haffda warna sik alla falla hwad
thz ar heldur til taleda alla swarunda war lagh

xv Nw stempna fler me eno til tingb een
man wtha een tingb dagh tha skal ha samlo
the forst swara som forst stempda oc sida
hworiom aptir thy han stepdun war for thy at ey
maa een man mer en i eno til taloo aa: eno tinge
swara oc ey edh gangä wthan een aa: enom dagh
kriw sighir hwar sigh forri haffua stept an annar
tha eghir harazhoffdinga them forst hora ythe
ho gyrsta haffuir krafft oc sydan hworiom apter
thy kariz ar til

xvj Hwar tingb dagh eghir haratzhoffdinger al
la thn tha haffuir sin dom y hendir satt
til tingb at koma i sittan tingbstadh
alla bota in wt oc akarada och swarunda haf
fuen saina wytzord a: nasto tingha ther aptir
som the skulla haft haffua an harazhoff &c

warr for han aal laga witna och edhar skullo ept
then domom dømoss

xvii Nw kombir bonda til tingx oc bedas aa: haratz
høffdingia sina lagha doma tha swar sik
ey wytha lagh wm thet maal och sætter han
ther wpp wndir laghna sin | oc hwgsa sik ther om
til nesta tingx dagh tha egher haratzhøffdinge lag doma
alla botha iii mk wethan han fore tingha swarit
mz enedha sino at han ey lagh weeth wm thet maal
och satte thet wpp wndir laghna sin

xviii Nw kombir man til tingx skal eedh ganga alle
wytna skolla giffuir malsegandha haratzhøffdinge
oc lansman wpp them eedh swarir swa gil dir
giffuin edher som gangin dir skill them wm sighiar
annart giffuit wari och anor ar wyten thet vi marc
the tha aa: thingha wari hwath ther sant wm gøw
giffir mana sak skall warias alla fallas ther hingit
giordas och ther botha som han bort

xix Nw ar hwar ma skall stæmpna adhrum ar han
aathan haradz oc annan laghsaghu tha
skall han stefnas for kirkiu sokn aa
helgom dagh alla aa: tingha och tryggia wyk
na dagh haffua til swars at koma æptir thet han
lagliga stefnadir ar han wtha laghsagho och annan
rikias haffua vi wikna dagh til swars at kome.
oc stempnes ee som for ar sakt

xx Nw warder ma lagsoldir for brot sin tha
skall malzegandha til tingx faan och haradz
høffdinge til sigia haratzhøffdinge skal than
aff tingha vii men nempna the vii skulla til gardh
bondans gangha the skulla losdzona och ganga
da faa wattha fintz ey thet ater tha skal man

haltir

matha korn och hoo ar thz i hwoffwm last och bo den
well ey wpp lossa tha byrtha saghlost door wpp wintz
ar thz til tha skulla thws hans matha. Wines ar thz
til tha skal jord hans matha wins ey thw til thaa
skall matha i bolbyno aptir thz the vij sighia dy
nist waith war. Ek hwar jordh mz for sator
with haffin bondan wald the jord attir lossa innan
iij aar aptir thz thw mathin war orka tha ey at
therlossa alla frandir hans innan stepna dagh ber
then skild aff jordanna hona haffwir och slaa intha
aff lossas ey the jord attir innan the iij aar haff
firir tha then fangit haffwir oc haffin enghin wald
optar meer qwalia alla i birdh lossa. Ek swa opta
bonda satzias swa offtha skipte giossitha liuthe
fraa bodha i jord och loszore. Wartir hossiw oc
fallas bonda thre thz for mz laghom alla warde
thron mz witinum thz til binden botha broto aff the
gotza Undecimo capitulo

Nu byrther thz weeth bonda som insitia han
wedur hattha i andrum saklom an dirap
saar waan som for ar sacth thaa aa: bon
dem til thas tala a: tingha a dir oc ey dra kobu
than aa: tingh och bindir ith for sik standa wits
ord for thz iij kobut han ay aa: fierda thaa ar the
falsdir sik fella sielffwir hworio boot aptir
brutom sinum. Dir tha ar bofastir thaa laghtinga
thz som hæringen ward giorth. Sydan tha ar swa
fæl dir tha ganga han intil bondans och arwo
dha aar for marke gwartia som tha ar saken atte
ce forstanna och sidan til konungs och wary saghlos
for therra dha kan tha borth lopa inzan tha ar ma

inna nar bondanom tha wari sakir atth tisin iubs
swa opta tha gor thz wazin thy langir eth aar anz
bodanom ehw lopu thm ma borth biuotlighan gi-
tha ba banda than welia attir tagha oc biobir a:
biorna a thm man tha wari thz alth weilt iotan
j draporn dotz eran liggia j xx nisom tis tr[illegible]
och tagir se dan stademan ath saglossa woll ar bon-
da than taghi tagher lensman tha oc bonde war
saglos fore konungs mana an tha borth lopit ma-
dan tha ar mz bodano och hwad thm manna
gorb alla tha gor faa wari j fridzmatz botho

Nw kan bolfastir man j lag brytha och
xxvi sielffuir wndan flya wari hwat saghi
thz helst ar woll tha sielffuir gor
wara saglos woll tha ar tha laghbinda than
rattir malzeganda an dhit sagh syna och se-
kia til fulla botha mz haradzheffdingia oc ha-
radzhe syno thagher thz hwar loot syn so j han-
kana egher och alt eghir thz sokias aff bondom
mz domirum oc skalom ba thz attir domas thz
giffin thz attir mz swarno edha och wari saglos
fore ransbota fore thn skull thz togs mz domirom
och skalom

xxvii Nw seghir bonda sigh wsakir an war thaffu
thz nizma wald ath ibytha mz syno ede
ath thz ey mey mothit thaffla ar
brotin ar til

xxviii Haffui bonden affred alla tunda ting mz
sigh tha mathas skall fore tha thz skall
wtan mz warta eegho och skin j boo alla
bollar faa alla inlax faa samman thaffua mz
witnilom alth skiptas thz wndan mathir

Jonas [illegible] magnus [illegible] magnus

xxv Hwar ma eghir at skiaks for broot sin thwad
the ar mer alla inyng tha eghu inznan
i gard ganga och matha thworiom siva mo
kit han i sagh eghir och sater malzegand a loot
qwarnss war thz til tha wil sin loot haffua

xxvi Hwar sum wm me stulla anez warda wytha
och anan fal dan gor ar eedh aa samo ting
tha botha thwar thera iii mk wtha the en
i konungs raffzstom nempnas the gor sum the
stuan i allom witnom nepdom oc eedhom stula
bofasta me war

xxvii Nu maa haradzhofdinge budkaffla wt skera
motha konungs offua alla budhir alla wm
stulit wardir i bighdena wardir drap
giot alla mans[ma] tatin mz anars kona alla
kona mz waldha tagin aller ma wardir takin
aff kirkiow alla kirkiow garda then ser bod at
tha thz haffua tha eghir haradz hofdinga bud
kaffla wt skera sin i hwart fierdungh then bud
kaffla skall fram ganga och ay atthir ey skal
antzia budkaffla bar wtha hwn haffwi som
aldhra ar samtam aas kobir budkaffla ost
ten i by ganga wth wastin kobir sondan gan
ga wth norden alla egha budkaffla bara
bondir swytia oc landboa hwad the ar fretze
alla wffrelssa i ew fan thee deela sighen annar
budkaffla i by war kome och annar ay haffui
then wytzord budkaffla wil fria witha mz twe
gia mana wytnom gangha siva then eedh ser
andir i wo sum budkaffla wylla ella siva athez
komir tings motha konungs budhir bota iii mk

Hwo som brothaffla willa alla falla motha hetetz
alla lagmanna botha iij sot

xxviii Nw giffwar lensman nokrom skull for saar
alla blodwitha alla ehwad brwthom thz
helst ar oc sigher han hemoligha haffua
both wedher malsegande oc them sigher nar haff
war ther lensman sin witna til mz thwem boffa
som manom aff them thz witha ath thz war sant
oc skal skriwit aa samma dogna haffua samma
waldh han wedherbindha swm malzegande Och
malzegande haffwe forgiort sith sin oc them brwt
haffuir botha badhe konunge oc thaera dragher
ar lensman them wytnom som nw ar sagdh war
bonden saklos

xxix Nw kombir malzegande til tings oc giffwr sagh
adom wandir atter och woll ar than lagh
sokya sokia tha lesna han som for ar
sagth oc malsegande haffwin thz fortighat sin sith

xxx Nw woll konunger nempd syna satia tha
skall heretzhoffdinge nempdh wth skipna
xii men aff haradenom halfft hoffmen oc
halff bonder them som wydir dela meen oc haritz
man sighia faa wedir han skall samfulde meen
i nempdh neffna oc ar wsannyndhe oc ey wedherdelo
men oc ar ther wildoge ar heretzhoffdinge skall sielff
war i nempd wara oc ar annar i hans stadh wttha
tha forfall haffwir som for ar sagth Nw nempnes ma
i nempd then tha ar aa tinge staddir och woll ey i
ganga botha iij marc

xxxi Nw ar then som kar woll [illegible] thz som swar
skall haffwar nakro wildugen war aff
them som tha i nempdh sitya tha skal the

borth aff ganga och annar i hans stad setia swa leng
ge som ther malit aendis hwem thesse xij werria elle
falla wara feldir och ther stadce oc ey atther gange
the nempdh maa enngin aa moote swadya withan
than wedh foor an thon swort haffuir och ey ledh
mothe ganga oc ey nepd mote nempd ganga
xxxvi Vill man mothe nepd wadya for an thon
sworit haffuir tha wadh malsegade mz sex
mannom och twer nepdeman mz cona mrch
undeer konungs sandh atleran tapar nepden so
tha xij mrch thagha sex mrk konunge oc sex malz
gande thapar och malzegade tha bothe sex mrk
tha iij nempd och iij konunge All avitnis maal fore
konunga lagmanna harad alle haratzneed the sku
la swaria vm all the witna sum the witna be
die sik swa gud hielpe sum the wele witna rätth
oc sant vm ther mall Ganga thesse witna atter
for konungs doma tha botha ix mark til tilskripts
och wara aldrigh tingbaerir elle witnes baer alle
edes baer och hetha skramdeman och ey witnis
man faste och stande withan likiro och botha besko
pen iij mrch
xxxvii Nw kaerr nempdena ai a samya hwem sum aff
nempdinna warrya wilia wardir hwem
som the felle warir feldir Nw an the xij
h wolle thwerthe werrya elle falla foor an tingit
ar slitt tha botha them i nempdena ar thre mrk
til tilskripts malzegade konungh oc haradc
xxxviii Nw then thima thesse nempd skall haffwa t
tha skall konungs fogatha holda koster
for them sum konungs dom haffuir for viij
hestom och for them hans maghe haffuir mz them

zong fa lepis on mangaris fa lepis
swdens fa lepis feno fa lepis

hestom haratzhoffdinge skall holda kosten for lagmanna m(ed)
viij hästom och for nempdena thwatiom hoffmane som
i nempdena sitter mz thwem hestom the thworn bo
dha een hest och ther for at haratzhoffdinge skall
then kosten holda tha skall han with bära aller
theen vth som tha falletz for ther nempdena thwart ij
sins thar ata

xxxvi Dæma lagmon alla haratzhoffdingia dom woll noker
wadya motha hanom tha skall tha wadya aa
samma tingia domen gorir alle haffwa ens
tha waldh ther til sidan

xxxvii Vadia man motha haratzhoffdingia tha skal
man wadia xij ore oc haratzhoffdinge in
aarch och wedhin widir thapar bondan tha
tha haratzhoffdinge halff mark och malsegandha
iiij halff march lagman och halff march ha
radh thapar haratzhoffdinge thaghar bonda
mz andra haradh thiredya lagman

xxxviii Nw wadiar bonda alla haratzhoff motha lag
manna wadi bonda alla haratzhoffdinge
ther mz oc lagman sex thapar bondhe
alla haratzhoffdinge thaga lagman mz andra
konungh theridya haradh thapar lagma thaghar
then som wedyada ij mz thwa konunge oc ij hara

xxxviiii Hwa som bryter haratzhoffdinge dom botha
iiij mk thesse maal egho haratznempdh
witha och all ... och all hogmalla som
aa liff ganga alla aa botha liff och godz all
morth oc mordgierd aall ran thwo ther aff hogst
alla lagin All dombrot badha lagmans oc haradz
vthan ther til konungs nempdh liggya

xxxix Konunghir eghir sammydh letha han maa atthir byrytha alla skirok soknar och uppsoknar oc lagman eghir lagh skilia och eingin eghir dresagsir boda och [illegible] thessivar sama lagh sangha

xl Nw then tydh konunghir woll sielffwar i rätthar tingh holdha vm alth rykit alla the hass dom haffwa tha skall konunghir alla the aa hans wegna äro komnogha [illegible] thwa landska pr sex wykno forr än han them [illegible] alla skulla kome til theb ath fara til thera som them haf wer wrdth giorth j forste tingha Sydan konungh aff [illegible] alla aa [illegible] stemno alla the tingh ar the som än wolice tha fari som nw är saghth tha skall [illegible] domes om the saker ath the syuma wthan [illegible] som aa fara är til swars [illegible] och konunghs [illegible] siina offwra konunghs la tha war han woll the sama i thein tingh holdha oc thwo som tha en kombir tha skall konunghir ella the som hans dom haffua en thes syndoma inter aall maall som nw är saghth swa forthaa han sielffuir til swars war wthan han saman fortall haffuint

Här byrias Byggis balkir

i Forst ken nokor gör hemgange at adhrum thes giwb elle hem

ii Nw rymer man ath annerb gardha for inwenom stinghm

iii Nw aff hwad thwsom thw haffua til rymar kob

iiii Nw ken han faar skada for än tha til bodebs gard

v Nw om man rydir wrdir i annars gardh och gör en blanadh alla blodwitha

vi Nu um drap wardir giort i themfnid ælla blodwita
vii Nu um ma faar skada annarstad æn i synom gardh
viii Nu skiftis men i gorde och skilles at satta
ix Nu um then ær landbo som them sokn gors til
x Nu um adrom manna gors themsokn æn them landbo
ens gordh sokn
xi Nu um man thepnes aa sekth maal och boot
xii Nu um man thepnes aptir botha fæsta
xiii Nu um man themfnis aa ene oc annar gor hingana
xiiii Nu um man taghir kona mz waldh
xv Nu um man gor forsat for androm a kirkio wegh
ælla tingx wegh
xvi Nu kombir skilnadir manna mellom aa kirkio wegh ælle
tingx wegh
xvii Nu um kirkio frid ælla tingx frid
xviii Nu um man faar them til syn aff kirkio ælla tinga
xix Nu um man rydir til fempts goll ælla annarstad for æn
han them kombir
xx Nu um man æltir annan aff lage til anclom
xxi Nu leder man annan til stok ælla annarstad thvingir
aff than thendir ælla fothe
xxii Nu themfnis ma aa konungs dom
xxiii Nu rydher man them ath andrum oc foor ma mz walzfoso
fran theme syn
xxiiii Nu thiuver tiuf skulle skriptas
xxv Nu um ma holdir biltughe man mer æn eth maal
xxvi Nu thvo sam holdir biltughe man aa annars stada
xxvii Nu thrio man ethir byltugha wan ælla fær saa
xxviii Nu skal aal tiufs maal haradzhofdinge witha
xxix Nu hvor haradzhofdinge skall biltughen man lagge
xxx Nu maa ey then stada fik wytna ælla sokia
xxxi Nu hvor man tiuf byrta maa
xxxii Nu maa ey gima ella offrir mangi tiuf brytha
xxxiii Nu um bonda radir hostru syna swa at hon dor aff
xxxiiii Nelle hostru drapir bonde mz wada dor aff
xxxv Nu um barna wardir wardeliga radit swa at then

xxxvi Nu gangir man at androm aa akir hans vm host ella war

xxxvii Nu wardir man wlagh fordwadir aa synø saglosse

xxxviii Nu wandes mana tywffsagh til alla gwordhe gande tingh thz gelst ar bastads elle binds fore

xxxix Nu binder man androm annit drapa elle andra onde gerninge gør

xl Nu tagir man annan ok laggir a jord widir ok sniopir han eller andra walzgerninge wedir tha gør

xli Nu maa en mans skyflas for an han laghsomman är

xlii Nu vm biltugir man wardir drapin [illegible] sidan sidan han är biltughir laghdir

xliii Nu vm biltugir man wardir wislig drapin

xliiii Nu vm biltughs mantz godz hwar thz aghir wara medhan han biltughir är

xlv Nu hwo som widir at adhrum swllom walda røff war aff thaa hoffwad alla bloffwat

xlvi Nu liggir man y skoge skyuti alla annarstad lat sigh thz til at rana ok røffwa

xlvii Nu gar man y annars tragarde lwcthan ok thagir frwcth ok welda

Nu widir man them at androm thes wty at tha nywll bondan skada alla nobir hans thyor j hans garde ar alla gest haffwir alla hans gard sokir ok trango tha han y gardin kombir fra skada gør drapir slaar skena alla blodwytha thwssa swllom saaron ella slaar skena alla blodwytha alle the thz onz ar y flok alla saary mothe tha haffwa the briutit [illegible]

Gors balkir

Bilyes os

Amer may at amners sayd

ij Hemmar man ath ameris garda ffor wrwenum syno
Eyrn som aptir faar kastir alle skriwther epter
ganom swa at han faar dödh aff alla fiell
ffor bloduyrtha alle blonad taghir ther han skdan
then kombir y hans tompt alla y hans gard som tha
ryme til thar haffua han och alla the mz thæn aro
haffua bruwit ezorit

iij Swa most bonden haffua intagit ouz thossom
oc gordan aa syna tompt som tha boor aa thz
egir han syd aa haffua mz alla syno Nw sta
deir bastua wthin gard smedya oc gemeligt thos
alla lada y thessom thossom eghir man fired haffua
som aa tompt alla y garda Huo som thz gör hemma
aa annan han haffuir bruwit ezorit

iiij Nw kan thz han taga som forlopir for an thad
kombir aa hans tompt som tha flydde til elle
y hans gard thaa haffua the bruwit ezorit

Nw rydha the then at man mana an tho ath
the wolle skade gör och sytha an slaa the
ey til blods alla thwggha alla drapa tha ar
hotithz mz ffunge bother Skrytha the thus skene al
la skynna man alla kona och komber ey bloduy
tha ymman bota iij marke alla dylia mz sex mana edhe
och gangir ey edhin for ey nepden haffuir tha wart
for ezorsna

v Nw kan then man hemsokn gör warde saar alla
drapin alla faa bloduyrta ymman thz tha hem
sokn gör thaa ar thz alt wgilt tha fiar Nw
komma the ~~faard~~ faad fore far och welia flya alth thz
the faa y gardenum alla y tomptana thz alth wgilte
Nw ey the ezab wedir y gardzslide och falla fotha
ymman gardzlud oc thoffuat artha aa then som hemsokn
giorde wara wgildo falla fother wtan oc thoffuad man
warin gildir for thy thes han fiell for fedir stodha

304

vij Nu slaar then lekare i wgarda sinom som the ydio them
ath ditabir slaar alla gurghir sydan the koma
i thans garda botha aptir landzlagom. Slaar tha
saar alla wardir drapin sydan than kombir i wsyno
garda tha botha aptir landzlagom som ther giorde. Slo
saar thad sac saar som them sekin goort alla wardir dra
pin som ingen skadha giorde warde wilt ther tha
sik och thwartte flyr than sidhan alla boo thans skiptas
viij Nu thittas inken i garde saettha och skilles wsat
tha ther ar ey ~~[illegible]~~ ezorit awtan than gangir
awr garda sydan than infedir ward oc thanta
sik wapn ella thiof och gangir swa i garden attir
lwngthir alla slart drapir. tha haffuir than och al-
la the ms than iwar bi wit ezorit. Nu ether malze
gande sirdbonana och ordeganden tithdingen aff
skofflinge och swa bitat than haffuir bot medir bot
hue then malzeganden oc than byde fod than taghin tha ~~konung~~
ol maist syr wnlemighen. Door then byltughir ar ser an
tha sidh saar. giolde tha arffua thans laga bothir for
tha thwad ther ar thellir drap alla saar malzegande oc
enghin andrin. Nw ar thed landboo som themsekin gors til
alla haffuir thins lecth alla lana tagit. slaar than alla
wofit thans thiona saar alla skeno ella blodwitha
alla wardir drapin tha eghir than botha boskipta
och sara bota i nia och ay sirdh bedya
ix Nu an annan man then bondens garda sekir saar
saar alla skeno alla wardir drapin tha egh-
malzegande badha sirdbonana och sarbotha a-
ordegande thaghar tirdingh aff skofflinge
x Nu themanns man aa sarat mall och boot tha tha-
ffuir tha biwitit ezorit tha skall ther nefdhin
witha thwar thaldir annar skilnadir som ther
inellom alle ey Nu maa man ey themnis aptir bothir fa
xj sta wtan bwtghit ezorit wtan ob
ther a ito borgada och swa sorta skilsth

Och botas the ar ymen then dag the lagdo tha mugha the hempnes
an warda bethir borgade tha skal botas mz lagom kraffwa
och ey hempnes theruppa han sydan hedir ok borgada haffuir
han brutit edzöret ... an osikir ar bot aff botanom tha mogho
the ey hempnes wthan kraffwa thz attir skal mz lagom

Nu maa engen hempnes aa annan och annar giorde
gierningana hempnes han a annan tha bryter han edz
öreth tha skall haradznempd wytha hwad heldir the
samme som han hempdes aa giorde gerningana a han ella annar
giorde thz samma ey gerningana a hym tha skall thz haffuis
nempd wytha hwad ther ar annar skilnadir kom thera ymella
som allir thre tha hempdes a annan och annar giorde gerninge
hempdes han a annan tha loffwa tha brutodeth edzöreth

Nu tagir man kono mz wald tha haffuir han brutit edz
öres a manna ella a bladom hans som kona ter(?) a
la a konano ... och afallan thet skal haradznempd
wytha ... han ... hema och gyter ey sin wilie
... oc afallan a tha haffuir
... thagir man kona mz wald och werdir
han brutith edzöryth ... och wytna thz
tesz mz tagin ella fangan a ... och wytna thz on
men til hans tha eghir han til siverd ... och hals hug
gen ... thagir man kona mz wald ... kona han
thy och wytna thz ... ligga ... thagir man kona
na mz wald och rymer aff landa mz hena wardir tha laghlega
til wunnen tha eghir ... fa ... konana gifft
to man bydir ...

Nu sitir man fore andrum a tinghs wagh ella kirkio wegh och
will han drapa ... ella berga fortan tha komber til tingh
ella kirkio ... han noskit hano tha han ... faar ella
... than hem kombir tha haffuir han brutit edzöryt

Nu kombir skilnadir mana mellan a tinghs wag ella a kirkio
wag och tho ey aff langa affwond faa annar drapir an
... faar blanad ella blodwyta thz ar ... ey brutit edz
öryt ... man ... a tinghs wag ella kirkio wag och gy
thir ... skada giort an tho at tha wilda tha ar ... mz
engo ... man ... annars ... ella wapn ella
skyrtha ella ... och kombir a blodwyta ymen tha
... mz vi mana ... ella botha iij ...

Nu drapir man annan ... ella slaar til blodwyta
ella blanad a tinga ella kirkio ... tha haffuir then
bonana ... ella drapit ... thz ... mz ...
til komit fore thy the ... haffua

Nw an man faar them till sin aff tinga alla bryo thwo som
hon heitingh aman for an than ar them komen til sin tha
haffuar than bi witith czorett wtan ther kome til aff
brodom skilnad

Nw byder man til pengx ool for an than them komb alla an
narstad sytya ther hans wene for tha are draba tha ellr
sargha tha haffua the ey biwidit czorett

Nw em man alltid man aff lage til mellom och komb ther thing
blanadir ellr blodwyta hinan bota almarke til tiltskipte
och haffua ai biwitit czorett oc skal haradznefd wytha
hwad than flydda tingdir alla sielffsueliande alla thin alla
than aff tingxstempno alla skyllnadir kom thera y mellin tha
a stempnono ellr a than sitit hemam til sin haffua til tingx
alla stempna oc siwa them atthe til sin drapir man than sarer
alla slar a wagano til stempno ella fra stempno ther for at than
stempde ella than sokia wille tha haffua tha biwidit czoretth
nw sitia the a wegh for hanom och sytha hwartha drapit
ella sargat alla slagyth blodwyta ella blanad tha ar thetth
nz engo botthir

Nw ledir man annan til stok alla annanstad oc thiwff ir
aff thendir alla fotthir anz walda tha haffuir than
och alla the anz than war biwitit konungs czorith tho
haffua then bonmanna som drapit alla sarit sik alla than
atffua komb ther haraptna skipta thera mellom ffaar noker
aff thom saar dood ella blodwytha ther ar ai czoritt biwitit

Nw themptes man a konungs dom drapir ellr thiwffir
fulsar alla themptes than for at than wytnede motha than
for konungs doma alla themtis aa than sidan tha haffuir
wydir tha sina sagh alla syth fadirna lagh wartth for hans
thaa haffuir tha och alla the inz than war biwitith czorit
tha skal ther haradznefd wytha hwad hellir than themtis the
for ella kom annor skilnadir thera y mellin

Nw byder man them ad adom och for tha inz walda garde
hioff synom gorde an tho at than biwithe ai thiwff ella gon
blodwytha y gordenom byndir tha inz fullom bondom
drapir thiwff ir fulsar ella stokkir alla hwad thekelsom
thin thelst than y sattheir tha haffuir than biwidit czoretth
wtan ther ar konungs domb ella och hans budh konungs dom
haffuar alla ledes aa than sandir tyrsnadir ella tagir inz
ransaka y thwsom thas sandhir tyldsnadir

Nw ryder man hem at andrum
Nw aru tessa mal konungs ezöre thwo som them brytha a giui
manga the ar thelst saman tha haffua the alla thy for
giort the egha offuan a jordena och biltugha wara
yffuir alt rykit at there godz skiptas y thre lyten een loten
tughe malsegaunden annan konungen tredie heretz hoffdinger
affter thy som for ar sagt Nu forwirka the an thra baz
na loot oc an there hoffru loot och innrike thra loot som boo
egher met them vtan thra loot ensamma thy at engen maa
annars loot forwirka swa skal hwar censamen bota sak syna
Nw swa som them holdir alla fordir meer een eth mal
Sidan thra manade dager ar vtha botha xl mark
Swa opta ha wardir the laghwnnan til alla dyliar ne
om manna edha atrtan ar biltugen ma they sta fodda alla
than ay wysta at han biltugen war
Nw thwo som biltughen man holdir a annars stade wa
ra swa sakir som biltugir ma an han naker ger
ningh gör botha tho biltoghe aptir biwtho synom ay om
theb Sidan the skall havatzned wytha hwath the ar sant
Nw eghar the biltughe wand the til them bider for them so
the biwtha wedir alla hans arffua tha the bedyan
for them som the haffua biwdit wydir tha eghn
konungir them fryd giffua aller thed konungs tolighth wald
haffuin at han them frith maa giffua tha skulla the lo
sa wydh konungen xl mark ther ar konungs ensak
Nw skall om all ezorths maal hanyrnende wytha hwad
ther ar sant om off thy havaza som gemigana
war giord thinnan
Nw skall haratzed them a tingha biltugha laggha
och alla them wpptalia tha skall ha adwan dagh wm
Ra tagha och thy sanasta wpleta tha skall han
a dagh them til ar taghin fornemd them wptalia och
the tha wpptall skwlla biltugha war oc haffua ingen
wald naker warn ganga motha them malom som wndir
haratzna nd liggia
Nw maa en the strada sik wytna alla sokia alla stefna
a then straden gioder for an nempden haffuir tha
a tinge wreth alla faltnythan than skall for til
tingx oc apenbara thz malit och skal malit quart standa
til konungs raffst Nw en nepden fella han for ezorsmo

tha maa hun ey han forsokia thy at han ar biltughir ær een
een nempden war han tha maa han sidan sokia hwath ther ar
draap saar eller blodwitha eller skeena swa maa ey then geringe
giorde sidan nepden hun haffuir han warth for edzöret mz
ethe delia aptir landzlagom och all thesse maal konungx edz
ardo skulla ändas aa konungx raffst

Nu maa engin gora brytha och hemsokn gör än for
tha mattha ey een man hemsokn gora een edzöret haff
oluana ey kona edzöre brytha thy at hun maa ey biltug
war ey maa och offuirmagi edzöre brytha ther til hans tha
skall nepdeny swara ha ey fremta ar gamlan war vtha botha
effter ther j saramalom skils

Nu kan bonda hadha husfru sina aff hordeliga swa
at hun faar dood aff motha hans welia tha skal han
sokia som skamadel skils fore draap och ey skegla tho
haffuir han forwerkat halfth ther han attha vtt ath tagha aff
the gotzsa ther som lagh ar ollan thenna tiltrungh som ha
gifftas til tha taghe the arffua aff thes godz hoteruh for
hana och ganga thanom aldrighe til arffs och engho hans
attungia vtan the haffua barn saman tha skulla barnen
haffua arff ok nesto fraanderna skulla barnom j sino warzyo
haffua the nest skoldosta ar ad modernit een ey ar barn til
skils kome ok gomma ther barnom j sina warsio ther til the
ar til laghaar komna är ar bagge barn til tha skall om
durn modernit ganga ther hun attha thy ath enghin eghir
then arffua änan som han drapar kan och ther barn dod tha
arffua aldrigh then som draper tha then ettegar som nast
ar och skadan sik tha eghir at arffua barnit swa ar och een
husfru drapir bonda tha arffua hun enkte aff hans gotz
ok ey hindir dagaffnana och enghin ther hwath hon ar gifft
ella giffley til vthan the haffua barn samen tha skal barnit
arffua och nesta fadirnas fraandr och tage siban sieth och bot
for bonden Nu drapir annar thre mz annat mz wada tha skal
botas som j wadabotom skils ok haffua allu thes forwarzkat
som hwartht thre attha mz andro tagha

Nu kaan barna aff hordelige radit worda swa ath ther
door aff tha skal ther for botas som skils j botom och
ey liff fore giffua och tha a aldrigh theim arffua
som drapir hwatz hellz han drapir mz wadha ella wilia som ella
vthan moder kan j hell liggia barn sith thaa
ar hun ey wardh liff mista alla aff kirkiunna ther fore drapit

frendir barfa til thæt sighia at hon laa barn sit y thæl sanzwelic syno
ok tha watia hana hwat frendir æn xij manna edha at hon laa
thz alldrigh y thæl æn synom welic oc haffuer hon swa fatoge
frendir atth the æffra ey then edh hafa tha liggya thz til
haretznefd hwat hælz hon wol thæt werya ælla fælla wær-
din thz swa at thu giftas tha zoma sik at hon laggya ey
sit barn æn stiffaderno y fangi dør thz y fangi æn honom
tha a hon mista arffuit. Thw kona fædines frendir sighia tha sy-
gia atth thz war dodt y beggia thera fangi oc sigir thz neij hon
tha ligga thz til haretznefd fælla nefde tha tha botha æl
marti och atter arffuit dræpe the æn wade tha botha som
watha botom skils haffuer thz forwærkat allo thy arffwona som
hon ælla ha arffua mattha utan thz som minst ar haffuer thz
samsystrena tha ær thz ther arffua oc ther arff skall thz som
næsti ar aff ther arfwom thz thæt londir sina waru oc zoma
oc ey then som dræpa ælla minda een ey sa sæker ar til wizkome
een ey at fadir ælla modir læffuar til som ey minde ælla dræpe

Nw hangit ma at adn … hab win wart ælla a … fangi
som … ther werkes at han wol thz nokon skade go-
ir bonda ælla hab hion tha ær han twegilder oc alt
hab hion och alt thz tha faat ar wilt som til hans ganga ar

Nw wendes manna tyffzsagh til ælla hworio handa bipt
thz ar takes then man bastes ælla byndz oc pynos wffer
… oc ey openbarlige y handom tagit utan kon-
ungs dom ælla the tha haffua … hendir saat thz swa gøra
haffua konungs … brutit oc taghir ey xl marc … sokte som
før dom … thy at hwar ma … sitt aa synom godz
haffua och pengo oc sliga … oc liff

Nw som bunder adn mana ælla lagit til at sla dræpa ælla
nokir gerninge gor a annan man tha skal standa sama ræth
som tha thz sielffuir giorde

Aff … man annan och laggir … walda a iord nydr och snapir
han som annat faar … utan … ælla tandir aff
… hab ælla skar aff tunga næsa ælla oron … hugghir
han … ælla foot aff ælle bade then … oc ælla the …
hans wald haffua brutit … oc thwo som malzegade ar
thz atth … thz ar hellir … ælla hab arffua tha
eggir … ha bade bos skipta oc samboetna oc y sitth ath bedya
… hwat … thz gor … thessom malom werdir han fange
a ferske gerninge haffuer tha malzegada oc hab frendir
fullt walda han til tingx leedhe och wytna latha … han

haffua malzeganda walð han til losn katha ium tha wil elle som
ma tolige som tha mysta alla och liiff aff thom tagha och lig
ge wgildir for sina syna Nw scriff thz i wapna skipta thre
y mellin och ey aff sielff walde som nw ar sacth tha ter ey
ezoriteth bitudit Ok kan mana tholigh sagh wytas och ar
ey fange wteth tha skal haradz næfd som all hogmala skall
skytha aff thy haradz som gingona war giord y tha wittna
alla falla ffalla the tha war feldir som for ar sacth wa
ra the tha war saglos

Nw maa inzens inrikis mans godz skefflas for an han
ar lagwnnan til bylengmala an maa tha ditappa al
fanga onan then dagh tha han laghs a tinge tha han biltu
ghir swarss wtan. for tha fastas oc botas som for annan saclo
sin ma oc lukz i kirkio gard legges Ey maa oc hans godz
wndan fore sidan han sagh giffs so til ezoriteh liggir

Ey derf ma ^ sagh giffua allar noskum adan ditappin
inrikis sidan tha biltoghir swarit ar och lagadaghir
hans wtledin ar liggie wgildir bade for kirkio oc konunge
wthan han haffua dagh laghlica giffuen aff konunge

Nw an nokar ar biltughir lagdir aff ryktenom och wdz
sidan wtrikis ditappin alla werdir wtrikis tafin mz wald
wto och atir inføddir i rygyt oc sidan ditappin tha skal
for tha bade fastas och botas swa som for annan saclosin man
oc lukz hans i kirkio gord iordes thy at ey maa han i flerom
landom biltoghen war een y eno. ella fireeth sin mysta wthan
ther han gerningena giorde Ey skal oc for ezores biruth thiuf
fffwna thiuf a hena topt stada y skyffling ganga thy ati
woren lagom gyfftas thwæreche madir i odal iordh ella
thiuf elle odol watnwerka thiuffw syna ey oc thion y hans
wta i alla andra losa penige Ey skal oc almenings iord y
skoffling ganga thy ath thion i ghæs for lozen

Biltughs mans godz eghir laghmadir oc heradzhofdinge
bhana mz swa skal ath the egha satia een wmlinzo
ma then for them rønar ath thz til inrikis anners fro
man gield hans giel thz mz sirom tha rætelige skollaghir
ar fore een han fipot ezoriteth thwath thz affuir lapir thz sy
fuas for thas siel fatigo mano elle til elle blosta ec til han
skyt fra alla dodir ar tha haffua thas rætte arffue thz godz

Nota de rapina
skal wara
hogmalas
arinda

Nu thwo som stridu them ad adrum anz siullom walda oc ther
war aff tho j thoffuat fyra ella thoffuat qwytth elle det
ter skal thera tuned wytha hwath ther ar sant om wa=
rya the than war saklos effalla the than giffua atter apter
tecke de ter than togh och mz mz xl mark til tisskriptas oc
hwar thed ther mz war j flokz alla farnada the botha
iij mk til tisskriptis Ranga man aff adrum mynna an iiij elle
meer och mynna ten halff mark tha botha sex mk til tisskrypt
oc atter staan ten thet aptur kra j sythr tha wy [illegible]
mz p fam manom oc sielffuar thad sietta bwtet tha ey wedh
kuditth som sagen gyffs tha dyld mz xij manna ede eedhe
och bota som fors ar sakt Ruw ranar ma halff mark elle
meer tha egher thet thera tuned wythe hwath ther ar sant
om alla thog mosrit rant war warya the than som sage
giffs warfa wardu effalla ter tha giffua atter ranit
effter ee dha och mz xl mark til ti skriptas
Nu liggir man aa skoge ella a skipe ella anarstad sa=
ter sik ter til och rana war dit tha gripin a them
gerningom tha skal tha til tinge fora ter skulla xij me
nempnas som than skulla warya ella falla fallis tha wm ran
tha skall tha wndir swerd domes Alarb than bota them xl mark
som saklosen bant och walforde och haffua ay ezoitth brutit
Nu haar man j amarb tingard luckthr ar taghr appla
ellr anar fructh mz wald bonden elle hans thion ar
fore oc wille warya frobir slagh thet j mellom affaar
banden alla hans thion drap saar alla blodwyta ther ay
ezoitet effaar thed fo til frobir drap saar alla blodwyta wardh
gest om mordh thwad hellir man ella kone wgilth
ter gort Her byrias hogmalis balken
1 Nu om fadir alla modir drapir barn elle mirde mz wilia fy nom
ij Nu wm fadir alla modir drepir barn mz wada
iij Nu wm man taghir thwo lagiffto konor ella kona men
iiij Nu wm madir elle kona werde mz trolldom stonnen
v Nu wm madir elle kona forgor stiffbarna syna
vj Nu thwo som syster ther amot konung elle ryxsens rade
vij Nu wm ma ledhir a fostirland sit thera idleneskem och
viij bar affwogen skioll mot synom rika hanta
ix Nu wm brytha mollan ter skollogir swen alla hwsstrw syn
x Nu thay thra drapir syn hosbonda
xj Nu wm ma settir eldh j thus amans mans mz wilie oc
woll betende bode by och bonda

vij Nw om tholliga sagir hwi ma skall wariaß elle felleß
viij Nw om kona elle ma ber forgeringa at in oc werdi-
haar a taladin

j Mordet madar man ella kona ella thwo som annen mirde
oc laggit a lan och bart skelstit tha skal ma stegle
oc kona stena the skal theratzneß wite ther som
mordit gioreß han elle thie lwyta sanna elle wsanne oc ha-
ratzhofding hoff de edhen oc sidhen swerie thwort sinkestum
som af edonom stande swa skall ffirir althe mordel och the
maal liff for hamighir

ij Drabir man elle kona mz welie sinom barn sit elle min-
dir thedyt elle kristit alla barn fadhir sin elle modur
thwelle there the gor tha skal ma stegle och kona ste-
na an ther ar allom oppenbart Nw thoem tholig sagh
wytaß oc ar an oppenbart tha skal han watn æ. sighe mz
haeratzneß aff the haradz hetingane giord innen och
haratzhofdingie hofde edhen oc sidan swaria thwar som
festom af edonom standa warß tha wara saghloß ther ellit
tha tha skall ma stegla oc kona stena Nw the there som mir-
de ella drapit mz welie skal mista arff thes dodhe oc swa
thaß attlaggit thy ath ingen maa anetis til arffs drapa

iij Nw ar the ar mz wadhe til komit tha botha som af wa-
dabotom skilß konungß malzegadhe haratzhofdinge tiie
gildeß bothir och mista thwartha liiff elle arff for
wade thwe the skall haratzneß wyta thwath the war hel-
lir mz wade elle welya giort

iiij Genghir man staa konw sina lagifto och fasta sik
anddri kone lagifto och heffdat hana inxzan
thyn liffuir som tha for mz lagh hadhe fangit
werdir the lag skalleth mz opinbaro wythnom mz skrodna
rath antil hanß haffua forgiort lyffwa sina oc kona
samelethe om thyn the wysta oc gor the han skall halß
huggä oc kona stena

v Forgor madir mana oc kona kona mz trolldo alla
andrin forgningom swa at han ella thyn faar dodh
aff mista liff sit for tollige gerning man skal
stegle och kona stena oc wyte the mz theratzneß so for war

vj Forgior madir ella kona styffbarna sina och [illegible]
woll barno sino arff thuna wa lagh sama
om liffuat oc stadh om arff som lagbogen sighir

Hwestrin som reyser thar amoth konunge alla rykesens there
allar forsat for at tha will than fanga alla drape ale
vij la gom nokra walzgerninge alla witat mz breffuom
radom gerningom ella hielp tha eghir han myste j bede godz
och liff an han wardir fangen mz openbarligom gerningo
ella hano thz wytas och en mz openbarligo gerningo tekin war
da stande thz til konungs nempd och swaria hwar there se
j egene. stande sulestom affalla the han haffua forgiort
allo thy som for ar sacth wrtya the tha wara saglos
Nu kan man leder j fostirland sytter ath anstan
skyoll moth syno retthe ther oc hanwar syt thit
viiij fostirland wtha tha folge them konunge ellr konungs ar
til rykit tha haffuar tha oc alla the ther tha war forwerkat
bade liff och godz undir konongs e wde kre eghe Nu an no
konom wittis tolken sagh och er en opebarth tha skall konungx
nemd han woriya alla falla warss tha war saglos affals tha
mosta badhe liff och godz
Nu an brytir mot laga troskollugir swen alla thessi
ix drapit syn rettan there alla husbonda alla han oc
werdir fangin mz sama geringh alla hwn tha skal
han til tingx fortas og ther domas ma til stegel oc kona til sten
een hwn thz gort hafr och lozoin there skulla til trosskripte
gange tage een loth konungr anan malzegade tredya
sam geringe war for annan Nu hwem tholigh sagh wytr
mana alla kona och ar en openbarliga tagen wedir tha
warya sigh mz hwarathnempd ther som geringen war gor Nu
nen Nu hwem tholigh sagh wytas mane alla kona och
hwaratzheradinge hefde eedhen och syda swarya hwar sulesto
som i egeno standa bydya sygh swa gud hwllon och helge
doma han ar holdir at han alla kona hans drap en syn
rettan hosbonda och thy ar tha ella hwn en werdir liff ne
ser elle godz warss tha war saglos affals han haffua forgiort
alle thy som nw ar sacth Nu sygir thed som drap thz aff wa
dha war til komit oc en mz welie tha skall rettom aruom
tvegilden then[...]en attir gelde och en liff myste och konunge och
herade lagaboter som j drapemalom skils oc an meir
ther skal hwarathnempd wytha som for ar sacth hwath thz
ar mz wade elle welia

x Sittir man eller quinna annars mans oc will bode kirkia
by och bonna kirkmunt with eller quinna eller flere gange alla
by allan iwardat tagen mz blasanda lutona oc kirkiu
mana lutona tha maa tha binda oc til tings föra Sidan egha
xii men aff haradena stadir oc samnad lettha win thes mal
waria the han tha bota then xl mark saglosen bant och
bastadin oc haffua en forgiort fridhe eller boo thes skiptas
i tre lutha ther tha tha botha aller ha egher til tre skipte tager
en lot konungir anan malzegande tridia haradit oc ee bo
danan hilde först atter stadhen hwilken motin han war
winzs än meste at tha engin ec en bonden haffua fult
fri fyt oc skal aa bale kirkia kirkiunit haffuir bedano

xi Nu hwan tholig saka wytas mana ella kona oc wer
dher en taghin mz wardher sigh mz luctha haratznced
ther gerninghen war giort och warin saclös effalls tha
botha först atter allan stadan the som han fik oc alsmit
til tre skiptas Wilia tha en skada atter gielda thimen nesta
thw landztingh sidan tha laghsfeldir ar tha skal tha wgild dö
wara for allom hwat thet ar thet man eller qwina til han
haffuir ith giort

xii Gar kona alla man forgiungha mana wdir baar atabin
tha skal han taghe och i fiettrir sattya och swaa
til tingx föra oc the sama forgiunga mz thre ther skul
la xii men wytha at hon haffuir thet giort ella en Verye
the hana waria saglös effalla the hana bota xl mark til
tre skipte konunge oc haradhe och malzegande haffuir nokur
ther dödh aff fangit oc kan sidan wytha thet mz xii men
waryia the tha waria saglös effalla the hana tha egher
hon abala kirkia oc lozom thre skoff laas och arwingia
taghe jord aptred hana swyrtys ther mana botha som i dr
malom skils I thesse maal som nw ar sagd ar arbota mal
som far gaar bade liff oc och gods Hwem tholighe sagh
wytas tha skal lagmadirt oc landzned haratz hofdinger
oc haratzned them warya alla falla som först ar sacth oc
sweryo hwar sinlesto Har begyns drapamal mz wilie

xiii Haffst om skilnadir kommer mane mellom
drapir hwar thera anan
Nu drapir man anan och fangas aa ferske gerningh
[illegible] win arffua thes drepna drapir drapelum

59
66

Drabe mal mz wetta

drabar mal mz wettu

iij Nu um draparin werdir draparins wariande hand
iiij Nu um han werdir drapin mz wilie / wata warienende hand
v Nu um draparin springir aff skalom han eghir [] daghe haffua
vi Nu um drapare wil egh til swars koma
vij Nu um siudlös man skal quar oc wil egh fyrma
viij Nu um nester man wil draparin warda
ix Nu ar nestir man atanpin draparin af them tha i stado hafd
x Nu um noghor dulwer losn for draparin thaka
xi Nu mz hwad skalom drapare maa for konung koma
elle hans embitzmanna oc egh tha mal pyffua latha
xij Nu um draparin bydir wither malzeghande hwat han
aer han skall haffua
xiij Nu um drapare wil egh bota widir malzeghande
xiiij Nu um losn drabcirens dagh biter oc fridz liff
xv Nu ar thessa undingh werdi
xvj Nu um wetlinstin man ma drapin ma nysik
xvij Nu hwo som fredlösan man hollir
xviij Nu hwi man skal drapare til draparins binde der
xix Nu um ma taghir wit tiuen drabern oc tha werdr saglös dom
xx Nu thern drapar wytas hwi tha maa synia orsfeld ...
xxi Nu um halzbana bote
xxij Nu um draparin doir for an lagwunnen ar
xxiij Nu um draparin doer for tha hans dagher ar wtgha
xxiiij Nu hwi boten skulle botas aptir dodan
xxv Nu um man kumbert engen til draparin man hot oc an-
xxvj Nu um dulge drapare
xxvij Nu um mord gield
xxviij Nu werdir man drapin y ... alla skalom
xxix Nu um kona drapir man
xxx Nu um kona wardir an fangin innen dagh oc dogna
xxxi Nu um drapar man alle kona hwilkin ma skall them y fen
gessen holda
xxxij Nu um prestir elle klerkar drapir legma
xxxiij Nu um lekman drapir klerk
xxxiiij Nu kan lekman elle klerker draparin warda och an
en pethen malzeghande inlendes
xxxv Nu woll ma wytha drapsar oc best
xxxvj Nu um loster man drapin ma
xxxvij Nu kan loster man hoid aff hugh alle fulldan
xxxviij Nu kla loster man stens gor
xxxix Nu um ma gor forsaat ... andre y thessa skirvlum

alla andre som skylom oc werdin ther mz dræpin
vi Nv bindir konungen ledung wth oc werdir ther man dræpin
i w krombir skilnadir mana mellin dræpin hwor
thre annan ther liggir ma geen mana och bøtha
hallge thre arffua konungens ith viii ortughir och
viij mark samelik hæradc
ij Dræpin man annan oc faller kerstegangs wydersligit allz
kerstenum foot a sama dagh oc døgna tha gerningena
giorde tha giffuer tha liff motha liffua oc haffua
tha hwerke frijt wta y kyrkio ella klostre swa fraths ther ka
proffuas at tha giorde gerninge mz lost oc wtan allæ liffs
nøtth och ligge ther haiugned som gerningene giordes for
an ma liff aff tha tagin
iij Ændir theb manns næsta arffua dræpin waldir innen
dagh oc døgna oc dræpin thet dræpinum annan kra
dan wtan dom tha bota han fasta som annar dræpari
ryme ey land och an liff myste wta bota konung viii ortu
gir oc viij mk oc siva hæradi
iiij Nw ka ther swa werde at næsta arwa thes dræpin werdir
alla annar man wol dræpinni hundr^s fors gudz skull
alla kra bude alla oc theri som haffuer enbitzma
ar oc werdir dræpettin dræpin y wrettende thans thaa
proffuas thas maal swa doodz sa qwykke oc domes affter
bitoto synom och ligge vgildir oc botas antha for than
malzegade konung alla hæradha
v Ualdir han dræpin andro lundom wtan wettende thas
tha botas for than fulldir ifftir malzegade konung oc
hæradc oc skall ther ligge til ena hæratzneffd
vi Ryner dræparin til kirkio klostir alla annerstade oc wdir
ey tagin a same dagh oc døgna tha skall hæratzhøfdinge
genstan en straff la wth strax oc tinge stempna och
them gerningana giortha koma fellogir til swars kenet
tha gerninge oc werdir lagliga til winnen tha egghir han
manade dag haffua for konungi konungir koma och nym
nattha fraa konung och an longir wtan tha nyutha konungs
nadh swo som gaar ting aa anan man them dagen haffuer
vij Nv wil tha ey til swars koma a then sama tinge tha
iwa malzegade sama waldh han til dræpas at binde
sam than fore a haffda an tha til swars warta

bindit czart

kronen oc haffua sughen dagh oc thworthen sithen vtan ... alle
Nv sytan stedlos ma giwer oc woll en qwinna oc malze
viij gande kona thaen fange latha engha tha til tha
ra tzhofdinge oc konungs lensmanna the han fan
ga latte nz malzegade
Nv kwinna noker man dr bath wartha welia for them
ix tha faga wollia ... thema alla annarstad tha
iwalt ther the ... the hon sem tha wartha welia
oc alter wilt ther the fra giwath ther ar helder dyar eller saar
Nv an noker ... diaperin aff them tha fangit haf
x iwas the ... ... tha haffue sithen konungs ...
Nv ec giwar diaperin waldir lagliga fangen thwo
xi sem losen tagir for han giffua konung losen oc axl
marke giwath ther ar helder malzegade eller lesma
alla giwath ma ther ... gif
Nv kobir diaperin for konung alla then haus ...
xii manen ar ... ath the tha haffua han dag
til hans oc stad sem for ar ... konungir ...
han ... giffua oc ther ... geringena war giord
oc ther ... giffua een man til ... ther skal
... war a konungs wegna ath ther mal stadelige ...
oc nz ... ... oc ... oc ... ther
maal ... ath ... fra ther ... at han giorde
ther maal ... oc ... ... the ... the for
botir laggia malzegade ... the welia ... ...
... oc konunge ... oc ... ther ... brot ...
giwat ... ... diaperin ... diapa ... the
... ther ... ... at han ther ...
giorde tha ... the an malzegade botir laggia wtan ...
ma tha diaperin land oc fra aldris ... for an tha ...
dir swa ... malzegade at noger
Nv haffuir tha bot och malzegade bydir for than
xiij tha eghir konung than sithen giffua oc botha the an
tha konung ... ortuge oc ... marke
Nv will diaperin an botha tha ... han ... ...
xiiij oc ... for an han haffuir bot ... dir
malzegade ... ther ... ... oc ...
... haffua ... oc sidan giffua konung than ...
oc han botha konung viij ortugir oc ... marke oc ...
... tha eghir konungir alla the sem had

R

ambitzman til sättir pyffla thas böt oc thas skeel um gernig
sina oc aptir ter hans breff sätia som hans maal ar til
komit oc konungx isth samalikx

xv Nu eghir ey konungx rättare thogit sattigas a viij ör
tiughu oc xiij mark oc samuledes thär ätz daxbreff loza
ter aff konungs kanslar for half mark siteb breff
for mark och the breffuo skulla a swenska skriffuas oc aal
annan breff doma ... wera thär eij fitzedh aff
konunge oc werdir tha drapin tha hans dagir ar wtha
tha ligge ogildir oc an eghir godz hans skifflas hwez
tha lozom alla annat godz oc bötha konung tukta malz
gande alle haradz wta tha nydinges werk for alla an
dir owquämeliga gerninga them wpbärliga them ey wara
ezorter the standa i sina macth

xvi Thessa maal aro nidinge wark drapin fadir ella mo
dir son alla dottir brodir ella systir alla offsimagi
mynna een vij aar wta ther sec mz wade drapit man
sinanda alla sunda summanda alla titalbar ma swa at
tha faar bana aff swo som gör tholiga gerninga som nw
aro sagda standa sama isth se skal i skriptino och ar han
an fangan tha ryma land som for ar sacth oc faa thry
mynna naadh at thaar myna weydir

xvii Huar ir wtlenskar madir ma thaar swa um tha
som inlennoghir haffde thz giort wtan lozom thas
skriptas malzegade haradz oc konunga

xviii Nu thwo ... fridlosin man holdir um ... maal
ella enga nat thwe lanan sidan tha fridlos war lag
dir oc hans dagir wtha ar bota in mik ella dyli
mz sex men at han wista an at han fridlos war thwo
som tha holdir oc fodir lengir an nw ar sacth botha
xl mark til tre skiptis oc ligga ther til ha ratzneds ...
ther ar samt om botha oc swa opta xl mark tha war ir
ther lagwinne til at han haffuir tha legir holdit ella fot

xix Nu fangir madir man for drap innan dagx oc i dyghna
sidan drapit waar giort och for tha til tingx oc
will til drap bynde oc tha sigir nei for sik ath
han aldrigh thz drap giorde tha skall haradzhoffdinge
them xij men na nymna aff haradono som them badhe
nygin ath the skulla thz sannynds um letha som
the wilia for gudy swara och sino konunga at tha a

wighenalle war thes a welienda oc wallanda at han dood fik ella
an affalla the han haffwa wald arffua thes dødha hin til
dirafs at kriwda oc hat thas latha gørs som for ar sact
alles oc botir for tha tagha

xx Nu wars dirapar iwar saglos oc botha then vlmilde sag
losan walforde ar tha oc faar alla flaghen bøtha som
i sal maldom skyls haffua the tha i syna gwssa och
heme takit alla anars mats tha haffua the briwdit ezort

xxi Nu ar ma wfange til swars komen oc sighir sigh ther tha
wa warit oc thes en weliande alle wallande at
han dood fik ella sighir oc at tha ther an war ther
skall tha radzned wytha haue hion wnden taghit och
en a wighnalla warto warfua saglosa och sydan haffua the
waldh sin mista ad kriude them til dirapit som tha will mz
xii manna eedha a tingha aff ther sum y wighnalle wor
oc en war wnden taghit aff nefdena vedin oc han til
dirafs wrint tha haffua han dag til konungs komme och
staa som for ar sacth [en kirkpes]

xxii Nu ar halzbana boot x mark giffs mane skulls for
radzbane warfua mz xii mano elle bote vi mark til
ar then mafs dirap giorde for an han laghwinnen ar

xxiii Bra mieks arwang ther tha botan laga botir vi marck
til tin skiptas dylia the tha liggia ther til ha radz
nedme och stade hal ffua nefnd twan there warre ha tha
war saglos fals tha tha botha arffua laga botir som for

xxiiii Nu ium dirapar dood sydan tha laghwinnen ar oc er sact
fgor an hans dagh ar wte oc for an
tha firyt faa elle malzegade botin fasta botha
tha arffua thas malzegade viii ortughor och viii mark oc
warfua saglos for konunga och haradæ an botir wtfa
sta gelle arwa thi tom da hans godz och ee hwar ma
skall annan til dirafs kriude mz laghom haffua wald
han ther til kriude anan nat oc aar affter ther dirapit
giort war hwat han wil hellr bradin eller senar

xxv Allir botas skall for fadurs hemnga som han haffd
briwtit wyderwedhi alla andre frendir tha gel
des ee bot wth aff thes sot sum bitot hwath thr
ar hellir lozen alla farthh kafsza dy lozen alla forth
till tha war arffuona saglossa bade for konung oc malze
ganda och haradæ for ther at en eghir ma anars brot
ath gielde mz ther man enfitha wtt baart

Dråpemal

xxvi Nu orvadir mannen til drapit innan nat oc aar
aptir thz gerningen war giordh thaffua sydan enge
wald nathon til thz ɫ drap budha wtan thaffua
then sagh sielffuer kommit

xxvii Nu kemmer enngen wedh drapit och enngen werdir
oc lagliga til wnne innen naat och aar aptir thz
drapit giort war tha ar haeras sacth at [?] wlan kom
wtan harad saman drapare wyssir thz hedhir dulga drap
aff them [?] manom thage konungir threnlatta och
tiiedingh arwa theris drapnan wgeldh een the mykle
arfo ella the ay wnnir oc koma ey breff alla skall aff
retto arffwom innan nat oc aar aptir thz dulga drap
waarit wt domt for for ar sacth tha skiptas the viii or
tughir oc [?] mellan som skils i arffdabalkanom wm dana arff

xxviii Nu giffs haerada sagh for morgield tha skall haeras
nytha ath ha doo aff sot och ey aff annars han
da warkom ella och thz ath thz haff vtthir affua
samom sak [?] stempdo tingha innan nat och aar alla thz
ath the wessa saman drapare [?] wytnom thaffuir
haradit witne aff thessom wytzordom for syk som nw
ar sagd tha skall haeras morgield botha [?] marke tha
ha konungir threnlotha och tiiedingh malzegande som
for ar sacth thetta skal aptir mantal botas och wthess
wars thwar tend som fremta aar ar [?] ella [?] nicer
ffor alla the morgield eghar gyffuas tha botas morgild
for the tha wnde ar oc ey fora fleir och thz haffua enge
man friest wm [?] haradzhofdinge man tall nep
na oc thwar eghir morgiell giffua thz nemns Eythar
man quart och gor ar botha iii or Eyther aller haer skap
quart botha morgield och a iii orta

xxix Uardir man drapin y [?] ella [?] finnir haeradh
drabestin nat oc siall ella ar kiwost och opebart
wta wtlenskar [?] haffuir thz giort tha war
haerad saglost ar ey swa gielde for dulga drap xl marke
oc ey meira tho at lifz ar flera en ech samit at eena syna

xxx Nu drapir krona man oc wardir fangen aa ferske ger
ffter [?] ella man dagh oc dogha tha skall honom
til tingh for oc wytna latha at dona som annan
drapare thaffua malzegande waldh sidan hwad han wyll

gelder bøtir thagha ælla halshugga latha Thagar malzegha
de bøther for hana bøthe tha bøtha ern konungx viii ør
tughir oc xiii markir oc sameledhis haradhe
Nw war ther ern af fanghen innan dagh oc døgna
tha skall hana til drapz binda a tinga sem annan
drapara och bøtha malzeganda xl markir och ko
nung viii ørtugher oc xiii markir och samaledh haradha
Eigh maa kona fridlosa gøra æn thøn forsima thz
eth bøtha forsima then ey bøtom haffua tha malze
gande wal och hwat han wil heller mynna bø
thar thagha alla liff aff thøn twan fridhløs for fio
mugha malzeghande och haradha sem annar drapare
och bøtha ernighen thin hana føther samnist mz wart
haffuir thie aw tha han war hana for thin hana fan
ga welia war oc tha hana war thwegilt thz han fødz
och thz so han faar war wgilt sem for ær sacht
Hwar sem drapare wardhir laghlighe fanghen hwat
thz ær heldir man ælla kona tha skal malzegha
de konungx lensmanna han hendir fatia lensma
eghir han i konungx gerdho sættia och thz hæma la
the til tingx ær stempt oc hans vttir skall gøra len
sma skall thæ til tingx før och thz malzeghande fa Eydha
skall malzeganda han thz doma oc wytna latha och ytte
hans gør sem for ær sakt
Draper thresker ælla annar klærker lekman thagha
bestøpir konungx ytth oc arwa thes drepna malze
gande loot aff botom
Nw draper lekman klærkir thagha thz konungir sin
ritth oc arwa hans sin lot aff botom
Ran lekma ælla klærker drapare warda och ær an
rotter malzaganda innan dax tha thz kraff vare
thz drap for thin thz kraff inzan botha ar oc kom
ir sidan hem och bøthar kraffuir Daan wardir for
hans sem for thin tiltalada och swa for thin allom aan
thz kuna aatghale fulledhe
Nw wil man wytha drap sit oc bøt kræffr malzegha
de æptir botom konunge ælla haradz hwilken thet
hælst æptir krafftar een sighir the bøt guldet haf
wa thz eghe i men wytha hwath thz guldit ær ælle ey
kombir ma til tingx och hanigir wyth sagh sinne the

n° 28 ... skal vide

han eghir dödh for lywtha tha skulla ther xii men wita hwath
han wedhir the sakir giff ella ey the xii eghir han nempna
a a hwar han ar helst om han haffuir wedhir gangit och
gaar a liff mans tha skulu ther xii at han wedhir hetinget giff
for ey domb a han gingha

xxxviii Hafni lostar man man tha eghir fangas aff malzega
den konungs lensman ella haradzhöffdinge ee hwar han
finz han wtan i kirkio oc kirkio gardha tha eghir han til tings
föra oc domma latha liff aff han oc hwerche fastas elle bo
tas for han

Nv skan lostar man aff hugg ella fulsar gör och orkar
xxxix ey fullom botom tha skal han samuledhis fangas som
for ar sacht oc komber ey innan manadhe daghs then
laga botar for han bindir tha skall han til tings föra oc
ther domma latha han aff han

Nv skan lostar man skeno gör och orkar ey til tiugha
xl marka tha skal han fanga som för ar sacht och hol
en manadha dagh gieldir ey tha engin bothir föra
han tha for til tings oc kniffuar stinghes genom hand
hans ther ar lostar ma ey ar bofastir oc ey orkar fulla boot

Gör ma fesmaat for andswarum y gilsa skinulom skage
xli skinulom skindaskinulo oxa skylblom alla utna
swa combir annan ganganda rydande akarandha
koranda falldir ther for ar ligge y lagagielde xl mark
malzegadha viii örtughar och xxiii mark konunge oc swa haradhe
falla ... han til komber ligga y twebotom ... mark
witha thin farsaat gör themnyns fadhirs brodhir ella alla
nockor synes sitanda som tha ar malsma til han themnyas
tvo sigil annar forsaat war gör oc annor ar tha witha
ther xii men hwat thim war giort alla ey ... kalles forsat
ther ar konungs draps

xlii Nv bindir konungir ledungh wth skip liggir y lagha
legha och skioldir stanpna werdhir ther man dra
pin ligge y twebotom y thessom malom som sidhan ar
wth sagh tha skall swa badha san bana oc halzbana wydhir
bindhar som for ar sacht y a drapom swa eigha twe bo
ther skiptas malzegade xl mark och xl mark til ti skiptis
thaghe ey loot malzegade andra konungir tridiungh hafua

Nv skan aff enom man hugger drepis wall mz
at mang och werdhir annar for staddir mz wada
Nv skan aff ena hugga thew saar warda
Nv standir man i sätta och wel ... skiwtha och
werdhir man for staddir
Nv skan ther annat for tagha an ther skadha ...

lytes boot in orth thz nest ar two orth thid tha ar nest oc
litla fingir orth wardir fotir halsosam wada thoggin
alla slagin swa at thaa krimmonar warn thwdi thaa
halffilo myna lytesbotom an fingar

Nw huggir man annan alla slaar skeno kroftar allz
iij skyldu warith swa ath thz twarsom nydir kombir for
an thz stadha hoor thz ar anwada wtan bada welic
thid stade fik oc thid stade giorde

Nw thz som hanlos wade tymar som annarstad tagir
iiij for en thet stade gor alla yffuir hws krastar oc
sker en twar nydir komb alla twoms hande wa
de thz helst ar thz maa then som gerningana giorde wa
da boot fram lagga oc wade eedh ganga ath tho ath
malzegandha woll an ecde stade alla botir wp taga
hwar stad fyta kombir wadebotom swa ath an bo
bir aff honum tha skall lytes hwar stna til wta ar nat
oc aan ligge tha til sex mann aff hanada hwat han
egir lotynboot wp bair alla en flyght skall wnge bota som

Nw kan hundir byta man tha giffua malzegalom
v gande wt hundeu alla bota vi orth war dir han
lyttir aff sinum skadem fik war swa lytes boot
som saar bot kan oc anat faa ma saran gor hwat faa
thz helst ar bota egandem for som for ar sath woll
egandem dylia at hans faa haffuir an thz giort thaa
egir han wyzord skadha fik wyta thz mz twem mano
at hans faa haffuir thz giort

Nw wilkin fiolsib manna hion swm aldrs brytia land
vi boa alla thers swena mellan alla annat
man legodisnga alla bondea son ogifftar bon
dir alla theira swena wtan tianastoman alla fanta
the sinom hwsbonda folia som fiolsst tiana bar skeho
mats rotttinge alla wedemaltz werdir mz wytnum ta
gein bota iii mrch konunga oc hartade malzegande eller
ar malzegande han tagir thz mz dirka han an bota
tha skall hartatz heffdinga kunff genom hans hans
slinga wyta thz hana warit sighi mz sex mana edha

Forst wm man skall faa manns thyffue balkir
hwat faa thz helst warit ha
hetetir gar tinsfficart

tiuffs

Nu stan bolaxma haffua stiffbarn alla hanß eghinbarn
ij Nu stan gartiuffuir ? siffedi war
iij Nu war-dir than ar tagen wedh ferske gerninga
iiij Nu stiell ma gull alla silffur alla annen tingh swa
v som halff marcha oc war-dir tagin wedh ferske gerning
Nu wytaß honom fullar tiuffnadir oc ar en handom tagen
Nu stiell madan tiwe ore oc mynna een halff marcha
Nu war-dir man ar fangen wydh oc en hodo taghit
Nu stiell ma tiwa ore oc mynna een om ore
Nu stiel ma mynna een ore swa so ar lambs haar alla gress
Nu hwo som taghir lösn for tiuff
Nu won ransakan
Nu staar ma hem at adhrum inz ... lagh kallada tinga lönn oc ransakan
Nu kopir madir aff adhrum thoffuat fore aff kloffuat alla
hworo tharn fra them helst ar the skall inz won oc
wytna kopaß
Nu klandar noghor fore adhrum thoffuat alla kloffuat gull silffu
alla hwateth ther ar
Nu gripper man til lösn som y handom haffuir allar stepna dagh
annar awizordh
Nu nefnder man heimol sin oc komar an fram man lage
Nu giter man themolzman sin fore komit
Nu dyll wynnen sighir secth en annat haffua
Nu ar an wytna til som weet kops war taghit
Nu then som klandaß fore sigher lekith haffua alla lane
Nu tax alt samen tiuffnar oc tiuffnadir
Nu stiel man y ekio alla ekiungarde
Nu stiel man y annarß tregarde apla alla annerskyth
Nu win man stiel thwnla in thwnlagardom
Nu thriggir man apall alla annar berada tira mydi tregarde
Nu gaar man a tragard alla kollgord stiell lota alla sikth
alla andra yrthe
Nu win man stiel fiske aff fiskatolom
Nu giffuir man androm sik fore botir
Nu hwi tiuffuir skall haffuaß
Nu win finder hittaß aff waghe
Nu stan then som hitta ackta haffua
Nu hittir man sinth wtan hawagh
Nu hittir madh fira annar bnaß
Nu hittir man stranghwrak
Nu man hittir hon sirgh
Nu hwi man skall sik ortiuma gör

Nw um man slappir vttan tiuff Här börias tiuffua balkir

i Drap man swa annars andins not alla swin faar alla geet ee hwat
tha hel dir stiel thz y hwssum inna alla aa marcko sa arb gamalt
ar ditaghen y skogh alla skiull oc nodir thz thz alla y self
sins hws alla annars mans hws thz tolight hoot tha thetegh
hait tiuffnir wardir han oc tiuffnadir thz fangin mz tha skal
han binda och til tingx föra mz tiuffnade oc thz wytna lata mz
xii manom och swarya at han ar sande tiuff mz ath thin tiuff
nada mz han tidh fordis bydan swa ar giort tha domas han til
skeen oc til galga och ligga wgildir for arwinghe syna oc lozöre
hans skiptas y thry lyten taga een loot aghande annan konunger
tridie haradith

ii Nw kan han bolaxman haffua stiffbarn alla sit eghit barn som
penige haffua sina mz honom ey maa tha thera forwarcha
vtan thz kan prooffuas mz fullom skalom at nochot there
haffuir stulit gömt alla noot mz hano ar ey thz tha skall
there deell forir skiptas

iii Nw um hoste tiuffnir giffter ar tha skall hans hostrus loter
först aff skiptas vtan thz tha prooffuas mz fullom skalom
at hun haffuir stulit gömt oc noot mz hano Nw kan the
som staden firir alla konungs lensma hossfrona the skull giffua
tha ar hun till witzordh kommen at wäria sigh mz xii mana
eedhe at hun hwarchia hinda alla notta mz hano thz han
staal byter hin ay eedin hangit ganga tha thre lozöre til
skiptas sum han byter hin eedin gangit wara saglös hwssfrir
nochon the skull sum y bolagh war alla pänige haffde mz
mz hanom tha warin sigh mz sama laghum sum hossfru thz sum
hait tiuffnir ar sum vlovar sacth tha haffuir forgiort bade liff oc

iiii Nw wardir man ey tagen wedir ferske gerninge och lozöre
nwytas honom thokt toligh sagh tha skall haryts
nepd han aa tinge warya alla falla falle tha gelde attir
boendanom thz han miste oc aa xl til thr skiptas oc ay liff
mista oc ay boo hans skiptas wars tha war saglös

v Nw stiell man gull alla silffuir penninga hast klade alla
wapn alla hwario handa tiuffnadir thz helst ar se half
marcth ar alla meer wardir fanginn mz sama gerning oc
tiuffnadir y handom takin tha skall binda oc till tingx föra oc
thz wytna lata se for ar sacth oc doom til taga tha at hengia
lata ligge sydan wgildir for arwingh syna oc ay boo hans skiptas

vi Nw wytas han fullan tiuffnadir oc ar ey tha do takin oc
ey mz ratta ransakan y hwssum hans funnit thz se han
neghir swar for oc ay lagliga leeth aa hendir handum tha
skall han atzumpd han aa tinga warya alla falla falle thz tha

giælde attir bondanom thz han mist oc aa xl mk til tresskiptas oc
æn liff fore gæra oc æn boo hans skiptas warthe thz han wan saklös
Nv stiæl annan thiuff oc mynne æn halff mark werdir fangen
vii Noch j handom tagit han skall binde oc til tings fora mz
tiufsnada oc thz matha lata han skall forlikas mz them ma
no oc swaria han thz sanom at war tha a hæratz hoffdinga
quædh oc baaden gerin aff han dorna
Nv iædit han æn fangen weeth oc æn j hando tagit skal thz
viii til hans warna sigh mz xii manna edhe alla gielde attir
bondan thz han staal oc a xx mark til tresskiptas en man
han henga for mynna æn halff mark oc æn bagbinnes wta
binde hender hans for han
Nv stiel man thwa ore oc mynna æn thre ore mista hudh oc
ix annat ore han skall oc wytras mz sex manom wytas
han oc wardir æn fangit mz warya sigh mz xii manna edhe
alla gialla attir thz han stall oc a sex mark til tresskiptas
Nv stiel man mynne æn thwo ore gitis haas huadh alla lamb
x ella qwiodha de thz helst ær som mynna ær wart æn thwo
ore wardir tagin wydh wytna thz mz thwe mannom oc siælff=
wom malsæganda tiende tha skall han binda wydh garde alla
stokt oc thiodh mista oc wytas han thz oc wardir æn fangen mz
warya sigh mz sex manom alla giella attir thz han staal oc
a iii mark til tresskiptas Nv hwat han stiel thz halffua ore ær
wart alla mynna dyla mz tiggia manna edha alla botha sex
ore malsæganda ensamum oc thz hede snatra boot
xi Nv som tagin löss fore tiuff giffuir konung lössn oc a xl mk
latir han lössan innan ffstan tiuff bota oc xl mk konunga
xii Nv kan fore bonda stulit warit tha skall han lyssa fore gra=
nom synom hwat han haffuir mist æn haffuir han wan aa
hiwolt komit ær tha skall han tiudh faar mz fyrum manom
oc bedes lagha at ransaka tha maa han eo ransaka hwar thz
skulla thwo mæn til taga sun hwat thz tha skulla them sigia
ransaks bedas hwat han haffuir mist alla hwelzit thz aar
tha skall han sighia hwad sinna ær fore them tha skulla the lös=
giorde ingaunga oc swa ransaka the at bodha haffuir æn wade
aff them ær thz inne ther stulit war han tha skall skude een
wyndugha ær aa wagh swa mykit tolight mattha ..... idh
at kastas swa at tyrnsnadir ligga en kiolladir oc swa at ha
gata thz in kastas alla vr glugga wndir syll thaa a bede
wyzordh at waria sigh mz xii manna edha hwar æn wyndu
ha til tha a han ey wyzord Nv han han ransakan hattha
wydir iii marth tha wardh ytthir dociom holda oc bonda skal
badskaffla wtt skaij oc nasta gifuinn tiidh stefna ...

bonda atter mz granmannom sinom tha standir han for mz ediwerin
faart tha draap alla saar ẞ for staddir mz warfanda thand
warfa ingilt kwinna the fra draap alla saar till koma warin
twegilt Nw biryta the dodir thanss oc gaunga an at ransakta
tha bitta the ther them rinfznad the apta leetha tha moga
the tha taga oc til tingx fara oc standa sama ret som for ar sakt
Nw ten the bitta inlita apta ransakan war tha sakloos
for the skull tha ther giff oc them bota iij mark som ransakada
for gudfozat oc ladir the saklosa sam til war stedda lastom
gudsom eger bonde warde oc ey lulastom walde giwar them
gudsom som thaffuir laab oc nostull til

xiii Nw faar man them at adin mz lagkallado tinga alla lezn oc
rannsakan standir bonde j seen mz wapnnm oc wold an
nipp lata alla bondir fram bywda for than nochar
tinggs a notir ma tha ar ther j twebotom oc alth wgilth
ther han faart hwath ther ar bardaga draap alla saar

xiiii Nw kopir madir aff androm fra thoffnat alla kloffnat ut
rannsakade faa ther helst ar ther skall alt mz wyn oc
wytna kopa then sam wyn skal war han skall bofastir
war oc anlenskr j then landama kopit gordh oc warde
atth warda ath ther ij bofangit ar som han lwngada than the
thar skulla naar war at mynsta thre bofaste meen som
witna ath ther kopit gorth kiort gull gull oc silffuir oc hin
nan gortten malm oc skrapt wapn oc skrapn klade last thiwb
oc doltat ther skall alt mz wyn oc witna kopa som for ar sakt
tagir thandom ar samen tagit oc witth oc lwngath ar
tha ar laglica kopt

xv Nw klander nokar for andrum thoffnat alla kloffnat gul
silffuir alla wapn kopenga alla hwort tho hade ther helst
ar och sigir fot war tha eghir then wytzord j them
dom thaffuir wyta til hemfodo an quith ar til hemgerdh een
doot aar then halff mark ar wertth alla meer warder ther
mz xij mana edha orka tha badha wytnum oc eedha war
saglos faly at wytnum och edha giffua wtth ther kloffnat
ar oc aa xl mrk til ther skriptab ar ther thre gor wartth
oc nyne an halff mark faly at eedha giffua wtth ther
klandat war oc a ix markh til ther skriptab ar ther thwa gor
wartt. oc mynna een iij gor war ther til siin mz twegge ma
na wytno oc tryggia mana eedha faly at edha giffua wtth
ther klandat ar och a iij mrk till ther skriptab ar ther mynna

wghit an gord war thz twiggemana wytnom oc sielffz sins eede
drkar en wytnum giffua idth thz klandat ar oc nasu gor
thz war boandans cenfast
xvi Nu giptar man til lesu sum i handom haffuir liggir kopt
haffua alla wadsat legho alla laana tagit oc synar
sino hemolt da tha skulla tenne bofasta men i tak for
tha hanga than skall hemolzma oc wytna for koma innan
thio wytum wm tha ar innan thaer agh ar than vtan thaffadz
oc innan landz oc laghsagho oc the witisko haffua tifeggia
manade dagh sina hemolt for koma ar han witisko fra
man than hemold sina innan naat oc aar kombir than
hemolsman sin fram innan thesse tyma sum aldr ar sagde
war saghlos oc thed swar saktom til wardir leet
xvii Nu haffuir man hemolsyna wm oc witna oc kombir ey
thed fram innan laghastempnodagh vlaghe sacth oc wyll
ey for falz wytna bar tha at thz saga forfall thas
forst an han i spotta sang liggir alla i sagthinni innat
hi thz wm han ar i rykes ok tieneste thridie wm tha
naa ey koma for watnum sinum ffierde an han haffuir
eldh hogh man haffua torff ... an han ar wtrikes tha
skal han thz wyta mz thwem bofastom manom at han til
noghto til thessa forfalla gripa kombir han hemelinosman
sin fram tha wardir han bade leede oc syna war the saghlos
fira sielf gytar leet
xviii Nu gytar tha an hemolman sino for komit tha skall tha
innan for koma oc witnom sino sydan a winen salan for
koma kombir tha for tha ar winen saghlos gitthar han
an saalen for komit tha a winen wyta at han war win at
thy kopa thz skulla witnasina wyta oc swaria mz eede sino
at han war lwin oc the war awytnes men bedna a begga
wegna latha tha wth thz klandat war for oc war saghlos
oc wynom gielde atter han mz fullo gelde swa mykit thz
war wart tha wingat haffde
xix Nu dyll wine sighar sik an wingat haffua drekka kopen
twem wytnom bofastom sam wedir thz kop war draugha
tha xii mana eeds bede sik swa gud hullan oc them
xii manno ath thw wast win at thessa tinga tha sett thz
kopta oc thesse war wytnesmen til oc thy eghir thw mik
hemold holda alla sielt for gialde drekka han witno och

wicky stol x x x

faldir thym eedhym lata thz klandat war oc war sydan
saghlos oc winny gielde attir than fullo gielde thz han
louagade

xx Nw aru ay wytna til sam wydh kopit war oc wine skul
la til brjuda eegha winny wyzord at dylice mz xii ma
na eedha at tha war aldrig wm at thy kopa oc thy
eghir sag sik engho thenold holda hagir tha thy eedhy
war saghlos oc the so ay gaat fraa sik leet haga tinst
intil hans oc giffua wt thz kladat waar oc a xl mark
aff thetta wyaic aan halff mark haga at sama lesnom
oc bota som fer ar sagt y tholigo tinstom wadz satnig
skall mz sama lezum fraa sigh leedha

xxi Nw an the som klandas for sigir sik lekt haffua ella
lang tagit aff nokros mana alla qwino tha skal thz
thakt kome komber then som tha hemoladha sik til
sigir sugh eegha oc han haffua lant ella leegho saalt
tha haffua thy brida som a baalz thagart ganga tha
lezn intil hans oc thyn war saghlos fra sik ledde nw sigir
thyn som ledde til sigh aldrig eegha oc aldrigh han lent
haffua alla lego salt ligge thz til haretznepd

xxii Nw tax alt saman tywffuar oc tywffnadir oc faar bo
den tywffuen tha a them som tog alth thz thiuffuan
atta thz mz sik oc bonden taga
sith attir wtan penga

xxiii Nw stiel man y bekio alla bekio garde aff andrum ella
aff sama bekio thie gardz alla thz y thena warpw
kobit alla brytir bekin wardir thaar a tagen haff
wa ay thz mar fryd an anar stad thz tha mz tiuffnad ta
kin wardir thalat laghbindes tha weedh sagh syna ogh
taga tiuffit som tha skoldat haffuit thwosio sagh
aptir bloto syno ar ritir hattir malzehade forst sta
da tiuffua syniom ar ay tha til stada bekylo warianda
alla bekiu mezn

xxiiii Fall man y annars tigard apla alla annar frwcth kobir
beda alla gion hans oc faa tha thz wydir thagh
aff than klade alla annor tingh til wedirmalla
eyther han thz proffuat mz twegghemana wytnum bo
tha thrie marc oc attir stadan oc kome ay diuly

wedir comber ther saar alla blodwita tera y mellum war ther
tvegilt than faar som for war oc tvegilt thin fiske till konom
xxv Hugger man aplald alla annar barfude ther wydir y
hetragarda bota iij marc oc bryther tha getcen aa barfude
tera bota vi oc sarum than wardir wz aritnom oc wedr
ter bota vi oc sarum than wardir taghen wz witnom weder
taghen eller wandes ther til thaus dyly mz xij mana eedha al
sa bota som for ar saghat
xxvi Hugger man y ytra garde alla kaalgarde anars mans
stiel ytrast kokra alla kaal wardir taghen weder
bota iij mark oc attu skada werdir ey taghen weder
dylia mz xij mana eede Stiel man aztar raffwar alla ho
nar bota for laas alla batz fangh bliffer ter iij mark til tre
skiptas for binde sex eel malzeghade insapmum witas ther
ha thir dyly mz sex mane eedha alla bota so som for ar sacth
xxvii Stiel man humle wr humlagordum dyrom alla skra
dyrom alla hwar helst han wardir taghin wedr
taghin wydir binde oc til tingx for latha doma til
liiflas thad at misste alla orum apte thy som saken giffz
alla bota so som for ar sacth
xxviii Stiel man fiska aff natinum alla mardroom ketskom
alla andra fiskatolom wardir taghin weeth bota
iij marc Stiel man nagat alla fiskatol stade tinse
aptir thy ter ar wart
effsugher annar andra sak for bodrat dyly mz xij mane
eedha alla bota iij marc
xxix Hwar man faar laghligha sin tiuff tagit tha skall han
xxx antworde konungx lensmanne slipper tha than swara
toligha for som bonde skulle swara
xxxi Hwart som fyndir hitter aa wagh alla wtan waga hwat
fyndh ther helst ar han eghir ter lysa a wagh wta
for waghfarande mannum oc thy thaa folgha alla mo
tha ar an thet till tha lysa y nasta by oc for sokn sygna
a haraths tingum oc landstinge kobir them som mist
haffuir for an lywist aar sighir til marka oc saan jor
tekna tha swara til syn mz twem mana oc sielffuir tre
dy oc taghe sit atter wtan lösn kobir an them aptir
wydir kannas annan nat oc aar thaggir konungir
tvevelotha oc treedinghs thad som hitta

v Bessarsmaan a samarthew oc haffuir boet a thry aar oc trythy
langthir oc a vpsabinda til skogs til windwyrthew och til
fearfangings engin aa wythew Asmar gards thow oc engi
hans vtan gards til almenings syw samanda bitsde the the
skulla garde heisde om som jord eggie with til almenings the
kallar holms tompt tha maa an balgh binda

vi Vilia grannar intakir thaga syw thanom tha skulla the
than hathew lagga til almenings siva samfing syw samfing
bitseda the skulla garde gierda som jorth eghia
with til almenings

vii Vr ma intakir thaga waan alle the welia sin eghe attunda
loot attungs tarir in vait tagit tha skall walda ethsold
skipta som wyl til synatings seita enis garda jordeigha
de mans oc in halla for allom them ar jord eegha i by tha skal
tings wyst oc thin latha doma endaga oc endathom tings mane
wythia latha bais oc swarpa aptir ath siwa bo dombit ar
malli thas a tinga at tha skulla thar standa i dagh oc repa jord
tessa slags jordh alla gardea attunlga an sydan attungum ar
vtepat tha skall sygia oc lathal a sagna tingha en en for wyl
sydan latha doma siwa a tinga twarom swm luta han til
alla falla tilt m tings witnum siva skulla alla sym i met
lin skiptu bada jardh skogh oc haff an en welia tellit

viii Hu madir kallar sigh agha eghe a fearnighum ar en
gardz win oc sygia granna wydh och kalla thin agha
tha aghe wytesw the the allin them welia wytua til ennar
wania m twenna tolftom och thiwenne wytno bydie [illegible]
[illegible] at jordh thessa ar off skulpin alla granna
almenningum [illegible] oc een eghe thin

ix Skill tors oc by win almenninga tha a by wythew for torpa half
slyt at fastir skal by an tha gytar wytath sigh fulbyar
thrwe jordegade men i tylfft twarsya skulla wytna han
at than ar thogsta bitsgh oc aff thedna bygder tha skulla
thrwe jordegade men ther an han wytna thwar for tylfft syne
ganga b. [illegible] och wotom syne ath by thed haffuir wariht
bygder bathi i thedno oc swa i [illegible] oc thy a tha jamna wy
thir wydh by thyn at lagmala agen enn ma allan byen ar fylia
i oc half tolff boanda mana tha ma tha wyta tha til full by

x Skill ma win marcha skal bya i mellin tha skulla the skal
sytia sin i mellin ganga thwartigha byn i seeth mercha
the than kallir i thessa skall thwerthus adan mangards
kallir the som stadit haffuir i thed wintheir oc thessin lengir
the a by for the skulla samma ganga oc wytna lata hans stadh

Sequens Unicum est tantum Antecedens deest folium

then han kallit wardir annat at witnom sidan skall then
wytzord haffua oc bada om magh wytiu tha skal til tingh faar
oc aa siin til nepna sambir a synamannum a tha skal them laghs
doma som han haffwer aftir wytnat sembir them ay at tha skal
asyn mellan thera losa oc standa sydan som them gör
Skil aa land oc harad land wytu egha oc the harad
skulla wytnum haffua som ay solria til nz twenna tolfta
nempder walda then ekegadoma
… kedh skulla see
Skil a harad oc by tha aa harad wytnum oc ey by aval by tage
… inmarke sinu geen biaor mech annan the skulla gaird
gerde ar in wella tagha solia sydan swar hande hal
wan gildan oc an e wgyldan
Dill madir tiradan wth taka tha skal han gard garda oc
seria sydan swar aff handa halwan gialdan oc ey wgil
dan … madir enkta atar
ingerde swalffum om kringh
Uill madir falot sinn hegna tha skal garthe mellan
falootgold an maa han alla intaga wtan tee faltir
ath tenom marthum hera tente oc aldo tenba oc hetta
gata sparth thed bara ar swa goor
Rendir watn mellum mecha twegghia ganger swar a sina
sedela oc mot
metten watnutaal
A madir enkta skipt a by adin the agha wytiv y by bog
hwito mottum gen skall waita hether wytnum lob jerd
ay thee maa alla botth wytha ath lagh mala ar thio
standis oc stadis
Om madir til lotto slytar oc kallir wit ligghia tha skall
synating til latha gör oc tingh wysa oc endagha them
latha doma thet them waria wedh tha deelar nz
thwena tolfftom oc twenna wytno ath kielde tesse liggir
watth oc wdinghs ay
Byter man wth ween oc steen han hether adin mannom
grimolia oc twygga … sagh hethere tente oc aldo thiwo
Slar ma angh mark tombil han til ar a tha skal tha tage
weder quist oc byta bast aff oc setia oc waria han
weeth nz twenna wytnum ther ar laga fersund maa
ay undan taghas wtan tha ar sachar at tim mark … ther
oc aldo thiwa tha swa skall thon a anghslata swa lenghta ath
thee war ther sattir om thz

Seq. fol. deesse
videtur sed in cod
Stiernhielm sq. fol.

Bygninge

skal vidhe wersith

xxv Will madhir sinom swenom alla standa alla them han jordh wil giffua
tha maa han giffua aff köpe jordh thridiunge oc aff the han haffuir
aflat i thiste tiänist an ay aff fadhna alla modhna alla aff tagne
jordh, wtan arffua wilia an halffniunger aff allo lossom örum maa
han giffua om skiutar liggir oc allan om han theel ar swa kona som madhir

xxvi Wilir madhir hws alla not for mana, oc wethi han skarafsfolingh
tha skal sina tingh for han gera oc wytni a hedhir han latha han
mz malsegande mana ar a sina wytna til swaran mz hans mz
xii manom oc thei standa i ecdene som wytnadhe. b. s. s. h. g. och
v. s. ath thiu wetha mz skarafsfolingh at them dirapit far miteh oc
thiw ast sanderr at sag thre sidhan skal han attir giälde mz sworno
edhom oc a thiste mech ketha thiste oc ar thiwa, ar ay a sinir wytni
til waran sigh mz xii manom them thre saktin ar giffuen bar han tiste
weeth tha böta s. lag sighia ay swet ar dirapit som tweggha ör ar
warit alla meir them ar all full skarafsfolingh Nwsin then wardir dirapit
s. waris ant an thiwe ör tha skal thr thiwe gilde attir hwart som
warit ar ay ar fodhir skarafsfolingir ay swet alla lamb ay ghiyts elle
gaas alla dyli mz xii mana edha

xxvii Warthir dirapit not alla hors mans a byar mirkum annars bierrs
weet ay hwat dirap tha sina tingh göra for eno thestir oc
bolder mz for allom oc wytna lata a sina tingh at füle skar
lastir a them marteh aff handwerkeom manan oc thr agha thr thr
far attir böta mz lagum sydhan skal sakhlossa for tilf tangan wyta
a hedhir them ath ther füle the skarlastir aff handwerkom mana a
biaitmarteh thre tha skulla thr stragield basgghia alla bofastom
man mz sworno edhe ath thr war ey bratiry oc aa there marteh theta
thr oc ar thiwa wilia thr oc ey ist gör tha betha som laghs sighia

xxviii Warthir swa dirapit a en sors mans alla thre dy wytni a han
dir theeri ar jord a

xxix Dirapir swa annat swa bari thwinge wytni oc giälde thelt
for mz sworno edhe oc han haffua thr dirapna allin ny thala oc
lunid oc taghin halgundi thei ar attir aff them thr ar dirap
oc swa an enwidhir bötir swa i thessa mala ar thwinge full i
wytnesma hwat han ar fiste alla ay sins han gieldh tha skal
synatingh til göra och latha bara aa sina wytni tha skall ...
wars watthn oc ttitaffua bötir Synis han ytmall tha skall
skarstutha oc swerya a hedhir han mz xii manom mz a sina
witmun b. s. s. g. h. oc. v. s. at swa tith dirap mitt oc swa haf
lagh tith sags ffaart han ey sethn stadhe mz laghum wytnum
tha skal thiw ar saktr ar giffuen wirya sigh mz xii mannom
ath ay dirap swa mit tith swa oc thr ar laghs ay sadhir at sagh
thra ar thiw giffuir mist

xxx Will ein swa ymans handfra i dyghs alla i bitundh alla annir
tholighen wt dech faart bana aff tha skall wtlata dona

vi ore fore hast halff marck for kroo oc siua fore oxa och fore horb
swa ther bade sottyn oc wanna som fore ær sactt
Ⓐn faar fliugir af garde swa at engen alltir ligger ingilt
aff wfloghar garda gialde ther ætti ther gard aa
Ⓐllas dor gard oc faar bana aff. ær thet til asyna wytna
haldyn aa elt swa som malt vi ore fore hast halff marck
fore oxa oc siua fore kroo oc siua fore horb aldin aa syna wyt
til weirro sioth mz xij mana eedha
Ⓞn lasth hast oxa alla kroo kunggir thom alla i innum stingir
og sia with gielde thaff gilde with for alla ws wanssia sigh
mz xij mana eedha
Ⓐt laan skulle thom flyttias them ther lanta wtan all gimmala
han som legther aff mannum hest oxe allir kroo tha skal worde
fore wangeslo ther ær wathn dyclom oc annan tholigh fer
Ⓤ fore fard legho faar aff offuelli ther ær biorn alla qwesa
fore wargh skall swa warde so fore wangeslo en ey fore aff kestir
aff ther ær vi fore hast halff fore oxa oc siua fore kroo oc horb
faar han aff lasty gielde en siua fore warg
Ⓛæggir man faa sit in til gema tha maa ther faar ey tapas aff
them ær wedir taghit antinggia stilz alle man wtan bonda faa
Ⓕiva alli kostir thesar wedir taghit antingia stilz ella
i laan warder mz taghar warder thz ayme taghit tha skall ætter
frammleggia ther han wil mz tillfftar eedha at thet sit ayme er
hans faa til giallda an han haffuir ilo sita lant
Ⓥill man synom frenda alla kwena iordh giffua alla
nochirom adrom giffua aff kopa iordh oc han haff
Ⓤ wir fangit y thera tianist an ay aff kwaina alla
modhrina alla aff arfagna iordh wtan giffua wolly
wor som skrotz wytny bar for nochirom domare wm
Ⓗwat maala thz helst aar ti fasta oc standa wtan
Ⓚ kærio oc bota nimith ena bestefie adra konunge tr. dic
Ⓐlla the arffua aff mana alf wtkopna ad haratd
tha thaga ma twelotha oc koning tidingh
oc an alla the som arffua aff kona wtkoming taghi
samuelund oc y allom arom tha ganger kona til arffs oc
taghir sin lagha lootin ær ey som fadhir alla brodir wingeff
Ⓖirsta fandagir ær xvij daghi jwla annar om kynnmessuffiud
innosso tiredia om kotsondaghi fierda om midfasta
oc thz ær ytersta fandaghi
Ⓖan man wyl sig mosna gor han maa ey thona swa ger
ath tompt annarsmans spillz ny aftia mans ay augh

wil man inghen gärd ... [illegible] ... wt topt ... [illegible]
[illegible]

tha
alla wagha manna ay faar gratha ay molna the ar fortwaar
gør ay afesta gård thaghi fiska gård maa madir ay swa
gøra at sinom aldry spilld ay maa fiska innan standande manz
wita tha wilia sona ey y dyfra annars liggir molnastade
odha thö wintir alla theim langir eig fangh aff iotum
tha a ha walsh ath thagha the will byggia then swa at
molnastad atta at fangh ero ey aff iatthim wytny mz thre
na twena tylftom at stiborg sted ostolpa tita skula laa oc
holags Ey maa madir taka molna stad innadin thesse fang
ar wrøting thon madir aa molnastad sem først gør
wita a twerg tess ar hall dir alla gota iordh alla gitang
wtan gitammana forbudy han tha samy søgh mz gitanane
alla for aff irkyw byggir han sydan forbudin kiøbir a
bøta tit amma sextan ørtugha oc bryta wtt wartzyir ade
la ma om molnastad kalla twar sigh agha tha skall
harad asyn til kalla oc nemna Kambir asinanianom a
tha skall tern lag doma fo asyn wytnan mz Kambir them
a y a tha skall asyn til nemna aff landeno oc wan tez fult
thin goor Gør madir molno i almening watnom a an
nar man egho wegh y geen tha skall tredingen los lope
aff watnen oc thweloda maa han stamma oc ay yffwir a
land vtan tha faar landfasto mz first oc winfard taga
grannar en almenigh for molnodolfin tha skall han sigh
wargia [illegible] the skulla ha wagh laggia Tagar then ey
thes før an lagskipt ar iord lukthe annar madir fod mol
nodorom hans tha ar molna thes wryt Madir gør molna
a angh synna liggir gitamma almenningi annan wagh y
geen a byr annar tha skal ha landfasto køpa aff them ar
thad a iordh y by skall y wenda aff forna fan andiim ma
na til annaretha annat lund an for haffuir warit Skar
watn sitt sialfft oc meer aker ella angh alla topt annars
mans agher the watnyt for atta iordena so [illegible] ar skattin

Har byryes fornames balkir mz flocum

i Vm madir tagir hast alla hors
manzens wloffuad
ii Um madir tagir ok manz wloffuad
iii Vm madir skiandar laas for adrum manna
iiii Um madir adrin til stuffs at fara
v Um madir takir wegh stuff bonda alla bonda son | sex lassa
vi Um skogir ar taginn a haradz affast
vii Vm madir huggir y skoghemanz undir wythw mynna ecn til

viij Vm stindagh[illegible]
ix Vm madir hugger skogh wp tiald[illegible] mellim
x Vm hugh i byar skegemans [illegible]
xj Vm madir hugger i skogh oc [illegible] tager hugh inna [illegible]
xij Vm hugh ten madir aflir [illegible] skogh mans
xiij Vm madir tagir tagir antuerke mans a anar dagh
xiiij Vm madir aflir [illegible] alla aflir [illegible]
xv Vm madir tagir garth mans wp
xvj Vm madir tagir hugfang mans i skogh
xvij Vm madir forer gudzsin aff aflinnu for [illegible] [illegible] ar
xviij Vm madir brytir anars garth oc gaar fira genom
xix Vm fera ingelsis lopir at thelom gordom
xx Vm madir kallir stade med ein [illegible]
xxj Vm hundinge byter gardh oc faar i [illegible] gerde
xxij Vm madir takir ofirnan [illegible] mand
xxiij Vm madir gittir [illegible] mans i [illegible]
xxiiij Vm madir kastir heft alla anar [illegible] i [illegible] olouend
xxv Vm madir holdir fea i anar [illegible]
xxvj Vm madir giffuir [illegible] alla [illegible]
xxvij Vm madir tagir heft i [illegible] oc waradit kob
xxviij Vm tagir in fea mans i [illegible] garde
xxix Vm boolsliggir i by oda oc giffuar [illegible] skul for
xxx Vm almanawaga [illegible] liggia
xxxj Vm skoge byrmmer
xxxij Vm man tagir in fea mans a gardlosa
xxxiij Vm thwsalos tapt liggir i by
xxxiiij Vm all malannff
xxxv Vm boolosse
xxxvj Vm bonde deler sigh wndir landzting
xxxvij Vm madir sitar quar om gengerd
xxxviij Vm madir sitar quar win almeningx [illegible]
xxxix Vm utgordemadir folgir [illegible] sinn
xl Vm hwi mang ting skulle wardom [illegible]
xlj Vm madir flaar [illegible] ga landz almegge alla [illegible]
xlij Vm win hwi [illegible] skal wara alla [illegible]
xliij Vm wm warga gard oc wargamat [illegible] wetta
xliiij Vm madir er [illegible] oc standir for [illegible]
xlv Vm madir stefna ma til landztingh oc [illegible] skoge
xlvj Vm madir flar kast alle [illegible] bryter [illegible] alla quasta i annars
xlvij Vm annar bar [illegible] [illegible]
xlviij Vm landboc [illegible] laudstoll [illegible]
xlviiij Vpola aff than rek

baskin

skal ... ter

i Hvilkin man som tagir hest aller hors mans wloffuandis at skiutaz
syna leed mz oc wardir skelige tagin mz aller wytnum at
fedir leddir tha bota for fulla tiuffs bøther och lather
ar tiuff. syt sot the sagh

ii Tagir madir oc alle hors hest aloth ater olofuandi aktir mz
aller ydir tha ar han sakir at thrym markum

iii Mattir madir manni haffuir fang last klandaz tha far han
syghir sin war bedes til stuffs at faar tha skal han so
kia ar han sindir at sagh thra bota trima sexta ortuge
for aldeswydir oc swa for undirwyt

iiii Sen tha han til stuffs at faar tha ar ther thesa tha folge han
them til forsta modh alla forsta by oc skaz stuti at han
willa ar til stuffs fang tha an han sin han bota trima
sexta ortuge alla wary sigh mz xij mana eedha oc skal swa
hwarpa oc sekta som for ar sacth

v Falz han at [illegible] tha skal hana wtth taghas sum alla a dr

vi Tagir madir i skoge syno bonda alla bonde seon wedir stuff
tha a han fang [illegible] taghi aff ham at saghlosa seche
han sydan oc skog at [illegible] wm han wel wm all mal ysfid
skogir [illegible] skall swa wartha sum nu ar sacth

vii Utan skogir tagh onan han tak [illegible] hwelkin sydan huggir
i thanonom [illegible] bota [illegible] sexta ortugha hug
Tgir madir undirwydiw i annars skoga then sum egir
[illegible] laas then aller [illegible] bota trima sexta ortugh oc
atir stadan mz sworinom eedha

viii Huggir madir undirwydiw vi laas alla flere oc akar hem
hall sandir mz fullu walzdu [illegible] bota [illegible] huma hwar
[illegible] aller wari sik mz tilfftir eedha an han han wardir en
skellige mz wytnum leddir alla tagin wydh bota a stada atir

ix Huggir madir i skoge mans [illegible] skorda hug oc kasta lagghir
sex laas aller flere bota trima wyo mekir

x Huggir madir wt skaghe [illegible] mellin bota oc swa skal
bonda bada for aldinwydhir oc undirwydhir so nu ar
sacth alt ther man huggir mynna een sex laas och war
dir an tagin wedir aller mz wytnum lagliga leddir warij
sygh mz xij mana eedhe aller bota so sacth ar. Huggir ma
dir sex laas alla mer waryse sigh mz syu mana aff grepde
alla bota so lag sighia

xi The byar ar skogh agha sama at wskipto sin i mellin the
so ther agha mellin huggha ath saclosa e mzan them se biri
ui tha agha then wald at selya til skipt sam skipta
wol oc then ther odelt wil wol mz sinaztinga hwar ther ar
haldir aldinskoghir alla undirwydhir

xii Nv mag then man j skogha hugga olouandis ther innig haffd
atimda deyld loff attugh oc laga tompt vta fellir fy
ath tijmma sextan ørtugar
xiii Skar madir j skog mandz ginum byr stir axull alla andur stang
ef hugger e at saklosa bada
xiiii Hugger madir hest alla oxa alla slade skip for fest. oc anol
skar boo mans theste mal an all full iaytlosa oc skall
bota for tima sextan ørtugir j thre luti allar skal
tha sigh warna mz xii manne edher for ena ørtug for thwa
bota thwa ørtuge for thriu alla thre skal bota sex oc ørt
xv Akir madir yffur annars man alla meer affit syda hww ar
ifrunt bota for hidt hwart ørtugh efter andra syna
bota samulund efter tridie syna botha tima sextan
ørtugir j thre stady thy ath ther sette tha forgata
xvi Vagir madir hulft mans lyff bota tijmme sextan ørtugar
samman thre lutha
xvii Vagir madir huggit fang j skogemans alla annerstad bo
tij tijmma sextan ørtugir til tijrskipt ella wari sik mz tilter
xviii Gor madir syn gard aff akrum for an burgit ar | ledhe
gielda attir skadan alla skaden ther gonom gyk och
a tijmma sextan ørtugir til tijrskipt
xix Brytir madir annars garth haar fra gono oc gor bonde skade
bota then som bryot viii ørtugir oc attir skadan alla then
brandhea som an aff eitir then bryot lopir fran inger thi at thes
garde thes se fara a saggu sitan sligt so tha wyll oc swara tha
mz ene de sylgom an mye ar skady gor an til atirlaas
xx Skill tem a kallar annar atirlaas oc annar innig laggh
sitan an innigh kallar sligt ther han wel | oc swerie epter
tilffest edhe at ar mer skade gor
xxi Kallar annar mer an atirlaas tha swari mz xii mana edhe
at tha sekt skade til atirlaas tha gielde enn en ther mer
an atirlaas ther at mer see skade gier
xxii Brytir hiurdinge gard oc faar j sitadh de mana an selfredhe
bryniu tha dyli bonden mz xii manna edha at han bedh
hiulo en ther sydan bode hirdingen oc an bonden
xxiii Vagir madir aterhnaam sitan mannen alla kronu bota xvi
ørtugir j tre lutey alla wiin sigh mz xii mana edha
aterhnaamen skall alla sitan manin oc en takia
xxiiii Hittir madir giip mans j akira lyssa som andra tyniss
haade | gangir then ther aa lyssa som annan aterhnaam
xxv Ladir man haest j tydir alla alla anan gripa j akir
mans allar ang thes an trygge marche saa hette teste
oc an thwo alla wari sigh mz xii mana edhe oc sama lund an
fredlosa saknist

xxvi Tagir madir giri af tywndin oin dag oc wardir loss liggin
a skatum alla thelda a oc huar hafir mans wardir thet bo=
da gifin intagin tha skal losa mz enedha synd lagh
skam swa mykit han will oc swaria mz enede syno thet effter
wissa a oc hwat dag thet ar oc wara saklos sydan halder han
sydan thet intoss bota tiiuma sextan ortugher
xxvii Tagir madir oc faa mans af stydgerde hors allgnot senda
bud egandans kome tha til solasatir syt at losa mz enede
synd oc lagh skam swa mykit han will
xxviii Ambut ey tha til tha thin sam intoss skalla til syna grannar at syne
stade syn oc at thet ar wspilt alla wspirenkit oc lateris swa
wth oc egande sec sattit at trimna sextan ortugom och
gelde atter stadan mz swornom edha
xxix Nu skal tha tha ey budh tha latey tho wth af solazatha mz
granna wyttno oc latir syna ath thet spilt ar wspilt ar
oc wspirungt oc wbart oc lata syna stade syn sydan tha skal
synast til egandins lagh swa mykit skam tha huil mz xii ma=
nna edha at mer war ey stade gior an nu ar skamlaght skill
them aa sigir thin sigh an bud haffua fangit tha dyly mz xii mac
xxx Lagir edha bodh af by giffuar hin sak for bool a tiin ecde
alla bryn fleh ath thet haffua gius tha bitant alla timbir
bot fort oc tagit thet liggia til ix syw manna aff ned=
dana an giffuar sagh thera fat hona waty hwar sig mz tolff
manna edha
xxxi Fir thessi waga skall bonda lagaboter bota an wgilda lig=
gia thet lgudawaga almanna waga kirkywiwaktur quer=
newagir markha wagir alla markha bitvart ligga
til bya thet an ar almenings wagir alla almenings bitvar och
an thet wgilt war saklost wten nochot skat aff granmom
tha bota for gi oc taga iwir sielffua gitanana
xxxii Huttis manna skoge bitanna bitanna tha ey til xx lassa alla
timbir stokka til xx lassa for hwert thet bota trimna
ix marth alla waria sigh mz fierdungs nempdena brenni=
gha nyna bota trima sextan ortugom alla waria sigh mz xii
manna edhe gronne mey kool y skoge fleri saman an een
och skyldir at oin maal oc matte wardir gerir los oc thin
ne sialla bitana so for ar sacth wary hwar formay for syt
och hwar thera botha tiime ix marth alla waria syg mz fier
xxxiii Tagir madir insira oc gorklosa bota trima dungs nempde
thi ortugom alla waria sigh mz syw manna aff
nempdene
xxxiiii Liggir kwsloss toinpt y by oc atir och anghiar
alla skaly falda och gardan liggia attir

153 8

til domt tha taggha hwar thera som jordena haffuir brapt swa moste
aff toptana oc gardeno som haffuir standh innan jordene a attir
naat oc jamlangha wollir the haffde hano ey gylde hær tha
bota som laghi seghia

For alla mala(r)uff skall xij mana ede ganges mz tweimme
fawitnum oc winttir attir eedeno stande ylla bota tiff(=)
na xvi ortugir

Hitter madir aa annars jord oc saar oc sotir synu jordh tagir
huwetti godom enwilium oc rotir nythir oc swm byrwmer
tha wyd thz ar full botzosla wytas manna thz botha
tuime xvi ortugir alla wapna sigh mz sex manz aff nefdene.

Dller bonde sit innan landtingh sitir sigh aff laghfel
dan war ordelir than sigh annan nesta landztingh war
saghlos bythir han sigh aff eey tha ordelt haffuir an tha
manada dag ad dela sigh wndir hoffsta domaste bythir han
sigh ey thd ordelt bota sagh syna wyl han ey than at gör
tha nemna hanatz hoffdinge tingh hem til oc tagh wig
gengerdena oc a iij ok oc ey med thz a engin sagh a wta the
Gittir madir wm almeninghs gorp hwar ysster mot gengerd a
tisingossa dagh gielde wt almeninghs ord oc a engri
ylgir ey nepdamanum som gengerd oc almeninghs ord samen
forsta eendagh bota twa ord som gengerdena aa: iwytenn
forfal som anz xij mana eedha

Hrt skulla thw raffssta tingh war oc thw hanadz tingh
skolit ey nepdamen til thetta bota viij ortugir ey skulla
oc eller tingh a enga an wtan landz hoffdingh budh alla laghmazend
Fa man alrum deiw a lands almeninge alla hanatz al
menninge wardir taghin wydir tha them han tagir wedir
tagha aff han oxa oc blade oc alt mz saglosa oc haffui
sielffuir han oc fria at sla han dynt warn oc saglost bot
skarn an han til hans sidan a tinga oc fals han at bota a
titemna xvi ortugir och wyrr them malzegande som han tog

Ritter besmarta oc i t skappa skall om althalanyt wee
iwan hwar them an hatta haffuir sidan han ar
laghwardd til thz til aff fogeta alla han a hoffdinge bota
viij ortugir feij

Alli thet y westgotland boo swa at engen see wndan tafin
skulla bygga warsha garde thz som til fallit aar alla
haffua warzha nyt sam an haffua skogha oc thz skal
hanthofdinge skoda oc the skulla wita thz a lagestempna

Laagha stempno dagha aro tessir fierdagh poste annar daginn
ar fierdagh tiftee dyra aar annar dagir mickelsmossa

[illegible] [illegible] [illegible] och bylög

anna

fierda ar sunnadag mla hwar ay wrakir a tessom dagom bota bo=
da alla bryta ok legomadir allar mykin ma ortugh oc hwar ay haffd
natta alla garde bygde botha thwa ok oc haffia bondena sielffua
i hwario skallunt skulla thwe men wara gema at them manoz
so ay gor rt oc sokya them skulla the sollnong botha tiseng
sextan ortugir warin then malzegaden sam sekir oc thes y
mellin thee hwar tesyma thessa thwe quoryna them the til
tha wrakin alla boton som lagh sighia

Aar madir saktir oc standir for garde sinom anz itedro en
waettey wall ay malzegandey alla nepdamane staffua tha
staffua nepdamadir oc aa thwo som wall at saglosa wall
oc enngin staffua tha i swaray thwo at lewarat saglos oc war
saglosor

Stemnir madir man til landzting om witinum oc kobir ay til atthadru
tera af oc swar sagh sina thaa lagmadir than sitedelsen at lag
gia j mallin alffun oc ting ar til thes tha til swar kobir sam
men melunda then som stepnar an tha kob ay til thinge dom y offuir
annan for an tha ar lagliga kalladir til swar

Faar ma bast alla barst brytir port allir quasta i them
stoge tha da en ter bota thima saxtan ortugir thwe
legomadir molnair alla almenings bonde bonde sen wgifftor
wgorde bar legomatz tho ay tiamosta meen alla y swatusit=
tom bota thima sextan ortugir

Fortir en oc land booten them land skul sina
jordeganden nat for mla apton warit

thwa skyldir

Her byrias utgarde balkir
i Um lyd ghe wgilt liggir
ii Um annigar gap aa utgardom
iii Um bolgaldir wgildir liggir
iiii Um gap wgilt liggir alt aarit
v Um bolka tialdyto mellin
vi Um alt bolbitys dy
vii Um waltisa oc rote a aker uppitunmen
viii Um gisrato fwa
ix Um madir tindir aa sina oldinum
x Um man tyr dir annars mans alla byss almenings
xi Um tyw dir hest prestens
xii Um madir kopir fwa aff fallby
xiiii Um legho fwa tattinsa oc naamfwa

Har byrias utgarde skalkir

Um [illegible]

iiii Um kopsind
v Um wedewarf
vi Um hostasind
vii Um ef madir slaar eng eller almbatn
viii Um madir slar en tere alla thera flere
ix Um welia biterimir
x Um tagir swa fran hyrdinga
xi Um swa liggir y dyn doot
xii Um konung tughet mana legha [illegible] sed hans
xiii Um laga stempnudag
xiiii Um man fastir leghomann oc haar a loist hans
xv Um man klandir leghomann for adin
xvi Um nochodrimme oc akaittir

Utgardir alla oc liid skulla gilde war om helgotorsdagh
i Liggir liid ugilt thet ar sex ore sach
ii Lenke gang utgardom
Stenkir gang utgardom om ugilt liggir
ii Fir kool hard viii ortugir om ugilt liggir an tritighi ar
iii Liggir gaffit alt anit apit bota for viii ortugir
iiii Swar gaffit alt aapit bota for bolka thwar ay tial dir mellin
aa oc woll ey gerde oc swa for bolka thwar ay tial dir mellin
liggir offin
v Liggir alt koolbitys da ugilt bade aff ward tugom oc thet
Tungom for tiresko skull alla wangesko skull botha for tin
Lng sextan ortugir for hwozt tiugh skomb ha for helgom
torst da han som thz agir at gerde gorde sinan tha wal saglos
kokir ay tha slaa gi affinit anig hans oc war dwetha gorde
thans oc kan sylf nu gard aa een ugildir liggir oc ay engo
war dwetadin alla antwardadir tha bota ha iii mehir thut
sin gardir ligia hans oc swa alla gardha im dhi oc alla the
som hard gerde ward the malzeganda at boor theen adhertiu
haitade alla landa tha maa theen een man nefne til sagh
synd oc ey nefna a flerom sakum oc thz nagin skall stande the
nattir e man thz haitade oc theen som nefdena skall byw oc
hamattir at losa wyll ay ha thz attuflosa tha for thz at sag
losa affaar han aptir han som nefdir ar oc nimir than y thz
haitadhe som namit war tagit tha maa ha alta thz swaa
hanom oc ay tana tagir han thz sydan thz utanlandz ko
bit alla haitadz tha sakir ha sighs ath ther ma sextan
ortugom man tere stadhen
vi Uastrar hastir kotit syn a. aker wtt komnen botha for
skrawa skilt kom som aa wal sandh for thretyu
tiredyiu waltiaan alla rotom

folium [illegible] deest

xxiiij Lagha stempnodage aru thrre/ posta
oc mikelsmessa
xxv Fastir man legthoman oc ær an gangan a wist hans tha
ær wyta hans then mz tolfftar eedha oc twem wytnum
at jac fastisk an mz tiss oc engen stada giordan jagh mz
tiss thæt han an swaria gialda siva mykla leghe som
hann war malt oc bonde samglund am han wær kir han
hagit thæs a wist attir natward oc dawærd tha kom ha
en lagum wet læpir han bort gialda siva mykla legho
som hano malt oc a tiyma xvi ortugom Hetty bonda sligt
sama weet um han wæstir legthoman aff wyst sino
xxvj Leghir nokor man leghokona ella drenk hwar han hel
dir sydan laga kland komer a han bota tijrma
xvi ortughar
xxvij Sla(g)hir madir ella kona oc giors nafstaditum bliff thær an giord
skat ella skuld oc en wolde a legho ganga tha mæn
teffla thra weed hwar thiss holdir sydan the ar lagliga
kraffdh hatta wyd tijrme xvi ortughom/ ella warya sygh
mz syw mana eedha aff nepdena
xxviij Wydha skalliga aldrama bathe the fra aldrigh mæn et
a sukt an thiufstingen thiufstiona kan ma hitta skalli
ga aldran kalla til syna grana oc tagyn han oc for han
ira thoftingias allar til thess i hans stad sitir sydan bindi
til tings oc hæren skall han/ at han skellige tha nywta
tess ær han wstcelligir tha latha thiuftiofta hans at saglosa
wary tolff mana edha
Alla tolff mana eedhan thæm mz witnum gangas siva ath
thre wytna bare oc atir attir i eedeno standa thet
mugha an attir gangha ey ma offuir maghin alla tytal ella
siryd loss ma, ummar lage standa standir nokor thre umman
eedhan warin/ aff lage edhir ella twemme tylfftir skulle
standa oc attir ganga wtan andir twena tilsir gaa/ hæn um
sama malit tha ligge ter syw mana aff nepdena Themsedho
eedhir skall oc liggia til syw mana aff nepdena oc han
gangas for enthe wtan for thæt a sotho gangit siuger ma
dir eedh moot nedena oc the thuns faller ter skall oc lig
ge til syw mana aff nempdena/ Ðar man sigh for tuitsag
oc halff mz hondum sydan/ thæt liggir oc til syw mana aff
nepdana Ðar man sigh for sagh och botar sydan wydh
sagh giffua ter ligge oc til syw mana aff nedena thessa
edhar skulla allar attir ga alla nepd for staa ett

styrarde

Hwar sker eedha laggir til nempdana an tessa hatta weedh tith
ma xvi ortugir sakir mannan til skuld sinna oc kenna
Hwilke manna hwar lagger taka sina mokit han wil
sydan oc swer mz xij mannom at Ianlwnga at leggi til tag
tez faat at oc laghmannan dela eedh wtt Haldir madir
skuli sina mz tweggie allan tiughemana wytnum oc alt ar haldit
tezsa eedir skal stande oc an atter ganga Gangir han i geen eedh
a motha tha skall laghmadir then eedh wtt doma oc han forra
skall quar standa For thrimsta gang xiiij eedha skor standha
sakir skal dra xiij manna eedir til straff fierdung oc halfft aa
modhung Hwart sinnan siatta mans
Hwilkin madir quar wm allan tiiaunda alla mz nochirom holom
Hooteth aff tiaunda Imny Kyrndakinsssy daghi tez liggia til syw
mana aff nempdanna Allar hwar bigningg tez ar ludhgardar bror
tialdit skrifftan apleiar an Finn affskatton Hald skar an
titcom giff sagh alla tidh affrman tagir indsan a gardoso
all tessa mall liggia til syw mana aff nempdena Manelgi wm
tez ar skarpskutat oc kyboriat oc synad blat oc blododit tez
liggie til syw mana aff nempdana Agir madir edalbol by och
giffuar tem sagh bool aa tipm alla tidh flen oth the haffua
thwib thad bitent alla timbir bort fort tez liggie til syw
mana aff nedana I tytib mana boolezsto wyd stipli Giffuir
madir kona sina horsagh Hwggir madir annan skog manz
sexlab alla mer Hwarsom holdir leghamall manz sydan
tha laghfaldadir laghstanda adir at Slaar madir barn
ella bast brytar fors ella quaster at thens skage han a
insita All tessa maal liggia til syw mana aff nempdena

Hwa som stattir domar wil wara
han skal haffua trigga hanna
nadir aff gudi skinna skall myllan rett oc wrangt oc welia
alt tez rett ar oc insitia annat oc gyta rett ta fullkomat mz
guzsom oc mz arffwoda oc mz ordoma skapomilse och
gernigana fullkomelse Hwo som i itan dom skall wtgiffua
wara tha skall hon til talanda swarunda oc wytna Han skal
haffua i proffua tissa tenny forst til talanda hwath tez ar
han til talat hwat ha styg kras kran alla tha hon tez mz
lost alla nood Han skall oc proffua hwat hanom ar gioert
fore tez som a sagir ar hesita oc samma ard laghta oc
Hwilkom stadh tez waar hano giozt Fortu ath an the
tungana ar lika tha ar tho saltardh hon Hadhir skal

an i landum Han skall oc proffua manga thinga giorda ti
at thingom hwilkes sinn delom mz flerom oc stridom
han skal proffua offta tha ar thz giort for then the ho
dar flictigh til thz optare gorb een thz een tima gorb
tal oc proffuas hwi thz giort war wm thz war gio
betadom Hemingom han skal oc proffua aff hwilko ti
war giort saude twinazk skuld manzsens sagh
sagh hwi til talande tegir proffuas mz sama
skall swarunda proffuas Oc wytnen the tenty til
swarande oc wytnadha hwilkit ar til talanda swar
wytnada Annat ar hwat tha til talede swarande a
nada Tridya ar hwein han til talade swarande a
nada ffiarda hwi offta oc til s. cl. wit. ffamta hu
nesstir s. cl. wyt. Siatta hwita tha til tal talede s
alla wytnada aptir tessa tidum skall tha doma Nwar
fwingir domaren maga hindra Feth ar that Ann
lighit Thridie haffuar ffierda ar resst mooth the
rom eghit domaren stadel oc haffua enge jordaskt
swa skadha at tha gord thz an wtan alt hinder
thz war hanss faders bana alt jordeskt sk
oc thz til ath tolff skulla een wranga do
skall vt hoid oc ...diss engin hwarchta
tit godss wtan gud een Tholff doma thy
jordeskt karlighir That alla haffua
Sant Gud haffuir tekit til domara sath
skaltw haffua gudz resst aff allom thyn
swa sagda gud domen ey wydt thy ati
gud skal doma the engin ar loncar
waloge domaren the dom haffuir aff gu
oc aff helicetty at han giffin alle doma
ath the matta swa doma i jordesk
mz hanna sith hwilkisthe

Almänninge skogh

Hwar sk[...] gahasthe / hatter- / dals / Grifuldhe / haasmaeholth / Fridall[...]
una xvii / Gallawidhe / kngniswidhe / Aethynskoghe / biursholtt[...]
lede thwi[...] hyolt / Ston / osskoghe / ostwidhe / [...]widhe / Sinde[...]
sydan oc sw[...]
ter faat at [...] skoghe / Vatlafiell / Haswidhe / Erlinskoghe / Rad[...]
skull syna [...]
thed eedir skaywtha / Erli / Allaenyr / alamar / Stanbrodh / Orna[...]
y motha / tha [...]
skall quar [...] sepltams / Tunaskoghe / [...]lidaholt / Salcamark
fatzis drattt [...]
modiung[...] [...]ghe / Langhaskeda / [...]valballe / Norsfalla [...]
Hattir n[...] ostfala [...] Almaenning barygh
Hlooth a[...]
mana aff [...]
tialdite [...] bogh / Germaebogh / leenboobogh / allaebogh ma[...]
titem [...]
all tessa mall lig[...]
thz af skraffstukar / Hlundhalabogh / Billinghe
ligge til syw mana [...] Almaenning Sehn [...]
giffuar tem sagh [...]
quis thas birent a[...]
mana aff ndaana [...]tunghe / tithe / hwghni / kinnadi / Asmidh[...]
madi kiona syna [...]Hrifstad / Silfsieder / Vassudhavoty / mydr[...]
sex las alla mer [...]
tha lagsfaldadir / lagolkarz / titaflout / vanar / vaithe
eller bast brytar [...] Vhyse / Lidha / Tidhga / [...]
insitta y all tessa maa [...]

Hwa som stattir [...]
han skal haffua [...]
nadir aff gudy skiunna [...]
alt thz ithar oc insitta annat [...]
thughsson oc mz arffiuoda oc mz ord[...]
gerningama fulkomelsa. Hwo som i [...]
swa tha skall han til talanda swar[...]
thar pinoffua tissa thry forst til ta[...]
han til talit. quat ha syngs kan[...] kan
lost alla ngod. han skall oc proffua th[...]
[...] thy soma sakir at hoeita oc sinna [...]
Hwirkiayn stadh thz waar thans giort. For[...]
[...]tungana at lika tha at tho saktan [...]

H 22/1707-8

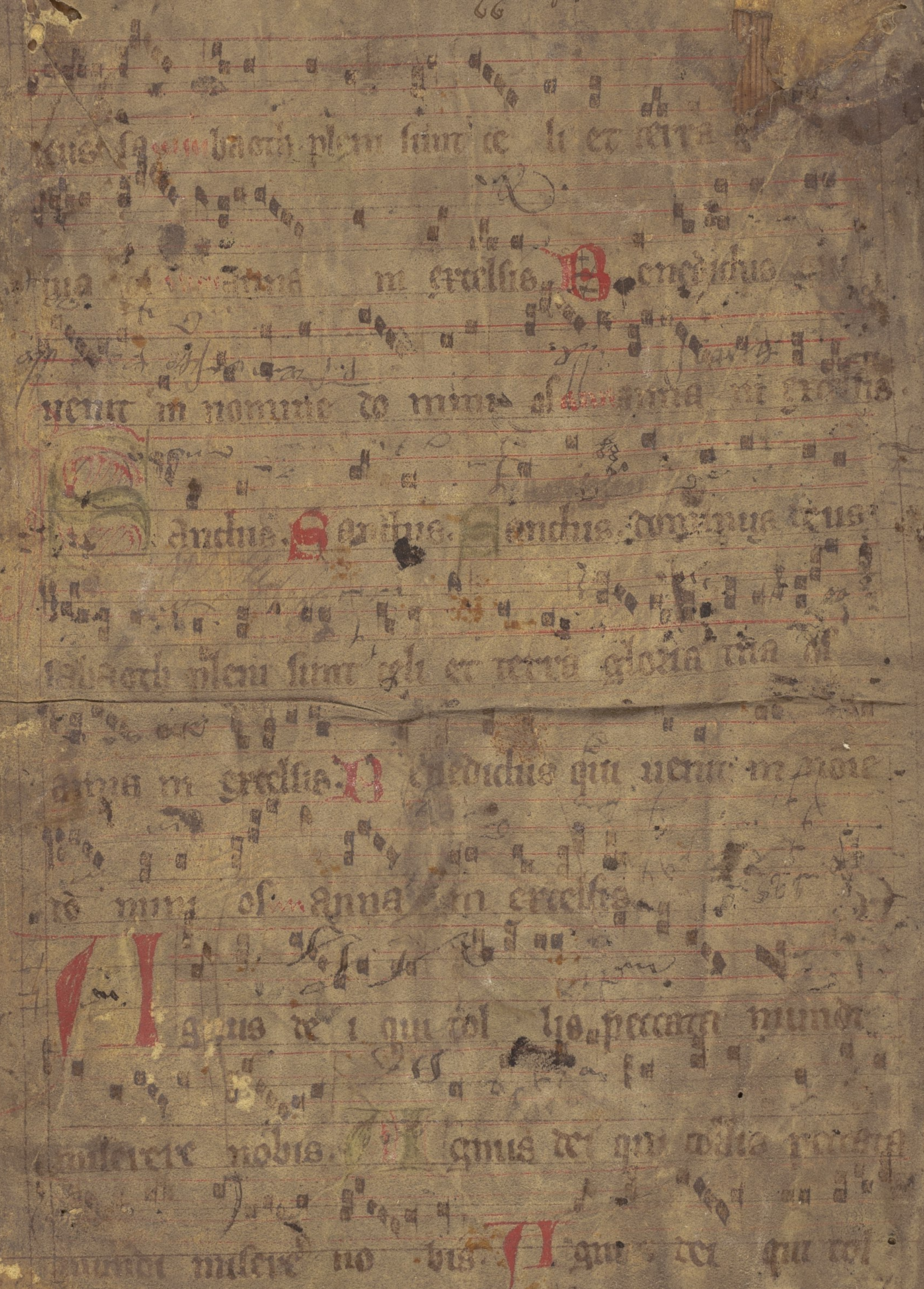
pleni sunt ce li et terra
in excelsis. Benedictus
uenit in nomine do mini. Osanna in excelsis
Sanctus. Sanctus. Sanctus dominus deus
sabaoth pleni sunt celi et terra gloria tua. O
sanna in excelsis. Benedictus qui uenit in nomine
do mini. Osanna in excelsis.
Agnus dei qui tol lis peccata mundi
miserere nobis. Agnus dei qui tollis peccata
mundi miserere no bis. Agnus dei qui tol

Handskrifter

Riks-Bibliotheket,
STOCKHOLM.
Handskrifter.
Lag Sv.
Medeltid
No. B. 120.

Frau … lie

tie A… e

Co…

37

37